

Inleiding	1
<i>Doelstellingen</i>	1
<i>Organogram</i>	2
<i>De afdeling heeft twee buitendiensten</i>	3
<i>De afdeling binnen het ministerie</i>	3
<i>Budget</i>	4
Beeldende Kunst	9
<i>Samenstelling van het team</i>	9
<i>Cel Communicatie</i>	9
<i>Cel Collectiewerking</i>	9
<i>Doelstellingen</i>	10
<i>Cultuurspreiding en –participatie</i>	10
<i>Cultuurcreatie en –aanbod</i>	10
<i>Cel communicatie</i>	10
<i>Lijst Tijdschriften</i>	11
<i>Nieuwsbrief beeldende kunst</i>	12
<i>Infonamiddagen</i>	12
<i>Cel beeldende kunst</i>	14
<i>Subsidies aan beeldende kunstenaars</i>	14
<i>Middelen</i>	15
<i>Subsidies aan presentatiepodia voor hedendaagse beeldende kunst</i>	16
<i>Erkenning en subsidiëring van beeldende kunstcentra</i>	16
<i>Museum van hedendaagse kunst antwerpen v.z.w.</i>	19
<i>Stedelijk museum voor actuele kunst gent</i>	19
<i>Kunst in huis v.z.w.</i>	20
<i>Cultuurprijzen beeldende kunst</i>	20
<i>Beoordelingscommissie Beeldende Kunst</i>	21
<i>Cel Collectiewerking</i>	22
<i>De collectie</i>	22
<i>Automatisering van de collectie</i>	22
<i>Beheer van de collectie</i>	22
<i>Internationaal</i>	25
<i>Internationaal</i>	27
Cultureel erfgoed	31
<i>Samenstelling van het team</i>	31
<i>Doelstellingen en beleidsontwikkelingen 2005</i>	31
<i>Algemeen</i>	31
<i>Regelgeving</i>	34
<i>Communicatie</i>	40
<i>Advisering</i>	41

<i>Het Erfgoeddecreet voorziet de volgende adviesorganen</i>	41
<i>Adviescommissie cultureel erfgoed</i>	44
<i>Commissie en beoordelingscommissie musea</i>	44
<i>Beoordelingscommissie archieven, bewaarbibliotheken en documentatiecentra</i>	45
<i>Beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed</i>	45
<i>Beoordelingscommissies instellingen van de Vlaamse overheid</i>	46
<i>Beoordelingscommissie Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen</i>	46
<i>Beoordelingscommissie Kasteel van Gaasbeek</i>	47
<i>Beoordelingscommissie publicaties</i>	47
<i>Beoordelingscommissie periodieke wetenschappelijke publicaties over volkscultuur en geschiedenis</i>	48
<i>Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed</i>	48
Onderzoeken	48
<i>Studie met het oog op internationale positionering en benchmarking van het MuHKA en het S.M.A.K. door de Management School Universiteit Antwerpen (15/12/2004-30/9/2005)</i>	49
<i>Onderzoek "Erfgoed digitaal" (15 december 2003-31 oktober 2004). STRATMAN: naar een strategisch beleidsplan voor 'digitaal erfgoed', door Dirk Kenis, iForumConsult (april-oktober 2005)</i>	49
<i>Studieopdracht naar de problematiek, mogelijkheden en opportuniteiten van de Vlaamse bevoegdheid op het vlak van successierechten, voor de collectieopbouw van de Vlaamse musea en erfgoedinstellingen en voor de collectie van de Vlaamse Gemeenschap, door Prof. Draye Universiteit Hasselt (1/12/2005-30/05/2006)</i>	50
<i>Onderzoek erfgoededucatie in het Vlaamse onderwijs door Universiteit Antwerpen (faculteit politieke en sociale wetenschappen) (13/12/2005-30/11/2006)</i>	51
Internationale ontwikkelingen	51
Roerend cultureel erfgoed	52
<i>Bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang</i>	53
<i>Europese regelgeving</i>	54
<i>Aantal afgeleverde uitvoervergunningen</i>	54
<i>Verwerving van bijzondere cultuurgoederen</i>	56
<i>Behoud van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang</i>	58
<i>Europese regelgeving</i>	58
<i>Aantal afgeleverde uitvoervergunningen</i>	58
<i>Internationale conventies</i>	59
<i>Verwerving van bijzondere cultuurgoederen</i>	60
<i>Erfgoedconvenants</i>	60
Erkenning en subsidiëring: 3 sectoren	61
<i>Musea</i>	61
<i>Subsidies aan archiefinstellingen, bewaarbibliotheken en documentatiecentra</i>	65
<i>Subsidies aan de archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen</i>	65
<i>Subsidies aan de archief- en documentatiecentra op basis van culturele thema's</i>	66
<i>Subsidies aan organisaties volkscultuur</i>	68
Kasteel van Gaasbeek	73
<i>Inleiding</i>	73
<i>Culturele activiteiten</i>	73
<i>Bezoekerscijfers</i>	75

Communicatie	75
Museumwerking	76
Congresfunctie.	76
De raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed	79
Legistiek kader	79
Samenstelling Raad.	79
Vergaderingen	80
<i>Werkgroep Schone Kunsten.</i>	80
<i>Werkgroep Muzikaal Erfgoed.</i>	80
<i>Werkgroep Archivalisch en Documentair Erfgoed</i>	80
<i>Werkgroep voor de Vlaamse Primitieven</i>	81
Inhoudelijke werking.	81
<i>Onderzoeken</i>	81
Secretariaat	81
Website	81
Werking advies- en beoordelingscommissies cultureel erfgoed	85
Inleiding	85
(Samen)werking advies- en beoordelingscommissies	85
Evaluatie inhoudelijke aspecten van de werking van de advies- en beoordelingscommissies	86
<i>Adviescommissie cultureel erfgoed</i>	87
<i>Beoordelingscommissie musea</i>	91
<i>Beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed</i>	92
<i>Beoordelingscommissie archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken</i>	93
Bijlage bij jaarverslag advies- en beoordelingscommissies cultureel erfgoed 2005: algemene informatie en werking	99
Inleiding	99
Algemene Informatie.	100
<i>Legistiek Kader</i>	100
Samenstelling Commissies	100
<i>Adviescommissie Cultureel Erfgoed</i>	100
<i>Beoordelingscommissie Musea</i>	100
<i>Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed</i>	101
<i>Beoordelingscommissie Archieven, Documentatiecentra en Bewaarbibliotheken.</i>	101
<i>Beoordelingscommissie Instellingen van de Vlaamse Overheid</i>	101
Secretariaat	102
<i>Website</i>	102
Werking Advies- En Beoordelingscommissies	102
Opdrachten	102
<i>Adviescommissie Cultureel Erfgoed</i>	102

<i>Beoordelingscommissie Musea</i>	103
<i>Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed</i>	103
<i>Beoordelingscommissie Archieven, Documentatiecentra en Bewaarbibliotheken</i>	103
<i>Beoordelingscommissie Instellingen van de Vlaamse Overheid</i>	103
Vergaderingen	104
<i>Adviescommissie Cultureel Erfgoed</i>	104
<i>Beoordelingscommissie Musea</i>	104
<i>Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed</i>	105
<i>Beoordelingscommissie Archieven, Documentatiecentra en Bewaarbibliotheken</i>	105
<i>Beoordelingscommissie Instellingen van de Vlaamse Overheid</i>	106
Behandelde dossiers en werkwijze beoordeling.	106
<i>Adviescommissie Cultureel Erfgoed</i>	106
<i>Beoordelingscommissie Musea</i>	106
<i>Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed</i>	107
<i>Beoordelingscommissie Archieven, Documentatiecentra en Bewaarbibliotheken</i>	107
<i>Beoordelingscommissie Instellingen van de Vlaamse Overheid</i>	108
Andere werkzaamheden	108
<i>Adviescommissie Cultureel Erfgoed</i>	108
<i>Beoordelingscommissie Musea</i>	108
<i>Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed</i>	109
<i>Beoordelingscommissie Archieven, Documentatiecentra en Bewaarbibliotheken</i>	110
<i>Beoordelingscommissie Instellingen van de Vlaamse Overheid</i>	110
Bijlagen	111
<i>Bijlage BK1 - substantiële werkbeurzen</i>	113
<i>Bijlage BK2 - subsidies aan organisatievormen hedendaagse beeldende kunst en beeldende kunstcentra</i>	118
<i>Bijlage BK3 - overzicht bewaargevingen</i>	121
<i>Bijlage BK4 - overzicht bruikleendossiers</i>	192
<i>Bijlage BK5 - overzicht inspecties</i>	215
<i>Bijlage BK6 - restauratie- en conservatiedossiers</i>	217
<i>Bijlage BK7 - interne conservatie</i>	224
<i>Bijlage BK8 - gefotografeerde werken</i>	243
<i>Bijlage BK9 - overzicht aankopen eigen collectievorming</i>	245
<i>Bijlage BK10 - overzicht aankopen collectieondersteuning Vlaamse musea voor hedendaagse kunst</i>	249
<i>Bijlage BK11 - Vlaamse kunstenaars in werkverblijven aan buitenlandse instelling</i>	255
<i>Bijlage E1 - aantal cultuuroederen waarvoor een uitvoervergunning werd afgeleverd/categorie.</i> 256	
<i>Bijlage E2 - erfgoedconvenants</i>	258
<i>Bijlage E3 - overzicht erkende musea – stand van zaken 31/12/2005</i>	259
<i>Bijlage E4 - werkingssubsidies musea.</i>	262
<i>Bijlage E5 - projectsubsidies ter versterking van de basisfuncties van erkende musea</i>	264
<i>Bijlage E6 – werkingssubsidies Archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken.</i>	267
<i>Bijlage E7 – projectsubsidies Archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken</i>	269
<i>Bijlage E8 - werkingssubsidies aan organisaties volkscultuur</i>	270
<i>Bijlage E9 - subsidies publicaties volkscultuur</i>	271
<i>Bijlage E10 - cultuurhistorische tentoonstellingen.</i>	274
<i>Bijlage E11 - ontwikkelingsgerichte projecten cultureel erfgoed</i>	275
<i>Bijlage I1 - internationale projecten.</i>	277

Doelstellingen

De doelstellingen van de afdeling zijn:

- het bevorderen en stimuleren - via beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -evaluatie - van het behoud en de ontwikkeling van kwaliteitsvolle beeldende kunst, architectuur en vormgeving
- het behoud van en het dynamisch omgaan met het cultureel erfgoed aanmoedigen
- de maatschappelijke positionering van het cultureel erfgoed versterken
- het bevorderen van de culturele en maatschappelijke participatie op het terrein van beeldende kunst, cultureel erfgoed, architectuur en vormgeving
- het bevorderen, via beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -evaluatie, van de kwaliteit bij de uitoefening van de museale functies en activiteiten.

Voor de realisatie van de doelstellingen wordt het afdelingshoofd bijgestaan door het secretariaat en vijf teams. De afdeling wordt geleid door Jan Verlinden.

Organogram

Afdelingshoofd Jan Verlinden			
Secretariaat en Team Organisatie Geert Elshout, Rik Fabré, Rita Huylebroeck, Hilde Peeters, Anja Reniers, Cathleen Seculier Kristof Vanden Bulcke, Suzanne Vervloesem			
Team Beeldende Kunst	Team Erfgoed	Team Architectuur en Vormgeving	Team Internationaal
teamverantwoordelijken Hans Feys Cecile Jacobs cel Communicatie Lief Peeters cel Beeldende Kunst: Katrien De Kerpel Willy Indekeu Hilde Lievens Bea Menschaert Robert Michel Karel Pollaert Dirk Vandermolen cel Collectiewerking Marcel Boeckmans Jo De Boeck Daisy Demeulenaere Marie-Christine Demol Liola Frederickx Marc Van Hout	teamverantwoordelijke Marina Laureys Walter Bats Petra Boekstal Viviane De Ruyscher Ingrid Depoorter Sylviane Goossens Ingrid Heylen (sedert 1 september) Peter Keil Jens Maes Dries Van Den Broucke Cindy Vanhove Leen Van Wezemael Ine Vos Jef Vrelust Cindy Zoons	teamverantwoordelijke Helena Vansteelant Mieke Weyns	teamverantwoordelijke Arlette Thys Chris Dehondt Danny Deweerdt

De afdeling heeft twee buitendiensten

Frans Masereelcentrum Zaardendijk 20 2460 Kasterlee [t] 014 85 22 50 / 52 [f] 014 85 05 91 [e] fransmasereelcentrum@vlaanderen.be	Kasteel Van Gaasbeek Kasteelstraat 40 1750 Gaasbeek [t] 02 531 01 30 [f] 02 531 01 43 [e] kasteelvangaasbeek@vlaanderen.be
---	--

De afdeling binnen het ministerie

De afdeling Beeldende Kunst en Musea maakt deel uit van de administratie Cultuur. Deze administratie is een onderdeel van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC). Het departement WVC is een van de zeven departementen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap			
Departement Coördinatie (COO)			Departement Wetenschap, Innovatie en Media (WIM)
Departement Algemene Zaken en Financiën (AZF)			
Departement Onderwijs (OND)	Departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC)	Departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse aangelegenheid en Landbouw (EWBL)	
		Departement Leefmilieu en Infrastructuur (LIN)	

De departementen OND, WVC, EWBL en LIN zorgen voor de dienstverlening aan de bevolking. De departementen COO en AZF zorgen voor praktische ondersteuning en de coördinatie tussen de andere vier. Het departement WIM heeft zowel intern als extern een dienstverlenende functie.

Het departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur is onderverdeeld in drie administraties:

- de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn
- de administratie Gezondheidszorg
- de administratie Cultuur

De administratie Cultuur wordt geleid door Jos Van Rillaer. De administratie bestaat uit het directoraat-generaal en vier afdelingen:

- Jeugd en Sport
- Volksontwikkeling en Bibliotheekwerk
- Muziek, Letteren en Podiumkunsten
- Beeldende Kunst en Musea

Budget

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kredieten voor het begrotingsjaar 2005, voor de afdeling Beeldende Kunst en Musea:

Omschrijving	
Huur gebouwen	37 000 €
Allerhande uitgaven ter bevordering van beeldende kunst, architectuur en vormgeving, cultureel erfgoed en inzake beheer en de ontsluiting van de collectie van de Vlaamse Gemeenschap	340 000 €
Werking Frans Masereelcentrum	129 000 €
Subsidies aan musea en ten gunste van musea	6 441 000 €
Subsidies voor projecten cultureel erfgoed	1 500 000 €
Subsidies aan privaatrechterlijke archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken	4 623 000 €
Subsidies voor de organisatie van het erfgoeddag	249 000 €
Subsidies voor de ontsluiting van het memoriaal van de Vlaamse Gemeenschap aan de v.z.w. Bedevaart naar de Graven van de Ijzer	50 000 €
Uitgaven DAC-regularisatie in de archief- en documentatiecentra op basis van de maatschappelijk-filosofische stromingen	1 853 000 €
Uitgaven voor de gevolgen van de uitvoering van het Vlaams intersectorale akkoord 2004-2005 in de archief- en documentatiecentra op basis van de maatschappelijk-filosofische stromingen	191 000 €
Subsidies aan het Vlaams Centrum voor Volkscultuur en aan organisaties voor volkscultuur	1 215 000 €
Subsidies organisatievormen hedendaagse beeldende kunst	1 823 000 €
Subsidies aan tentoonstellingen van cultuurhistorisch belang	406 000 €
Subsidies aan de v.z.w. Stedelijk Museum voor Actuele Kunst	616 000 €
Subsidies aan de v.z.w. Kunst in Huis	476 000 €
Subsidies aan de v.z.w. MUHKA	2 594 000 €

Subsidies aan de v.z.w. Vlaams Architectuur Instituut	422 000 €
Subsidies aan de v.z.w. Vlaamse Museumvereniging	100 000 €
Subsidies aan het steunpunt Initiatief Beeldende Kunsten	248 000 €
Subsidies aan de v.z.w. Culturele Biografie Vlaanderen	872 000 €
Subsidies aan beeldende kunstenaars	744 000 €
Subsidies voor initiatieven op het vlak van de architectuur, de vormgeving en de toegepaste kunst	347 000 €
Dotatie aan het KMSKA	2 341 000 €
Dotatie aan het Kasteel van Gaasbeek	256 000 €
Subsidies voor erfgoedconvenants	3 170 000 €
Aankoop van hedendaagse kunst, restauratie en conservatie van werken opgenomen in de inventaris van de Vlaamse Gemeenschap	556 000 €
totaal	31 593 000 €

Tabel: een overzicht kredieten van de afdeling Beeldende Kunst en Musea voor het jaar 2005

Beeldende Kunst

Samenstelling van het team

Op 31/12/2005 bestond het team Beeldende Kunst uit:

- Hans Feys, teamverantwoordelijke
- Cecile Jacobs, teamverantwoordelijke

Cel Communicatie

- Lief Peeters

Cel Beeldende Kunst

- Bea Menschaert
- Willy Indekeu
- Katrien De Kerpel
- Karel Pollaert
- Dirk Vandermolen
- Hilde Lievens
- Robert Michel

Cel Collectiewerking

- Liola Frederickx
- Jo De Boeck
- Daisy Demeulenaere
- Evi Bert
- Bryce Muylle
- Marcel Boeckmans
- Marc Van Hout
- Marie-Christine Demol

Doelstellingen

Het team Beeldende Kunst ondersteunt en stimuleert de beoefening en de promotie van de hedendaagse beeldende kunst in Vlaanderen, via cultuurspreiding en -participatie enerzijds, en cultuurcreatie en -aanbod anderzijds

Cultuurspreiding en –participatie

Enerzijds wordt gestreefd naar het ondersteunen en vergroten van de belangstelling voor, en de deelname aan de hedendaagse beeldende kunst.

Dit gebeurt door het uitbouwen van het aanbod van de diverse podia en kanalen waarlangs het publiek kennis neemt van de hedendaagse beeldende kunst, zoals die vandaag in Vlaanderen wordt beoefend.

Cultuurcreatie en –aanbod

Anderzijds wordt de eigenlijke cultuurproductie op het vlak van de hedendaagse beeldende kunst rechtstreeks ondersteund.

Dit gebeurt door het toekennen van subsidies aan de beeldende kunstenaars, door werken aan te kopen, en door tentoonstellings- en promotiemogelijkheden voor de beeldende kunstenaars te voorzien.

Deze inspanningen moeten mee resulteren in de uitbouw van een kwalitatief hoogstaande en gediversifieerde actuele beeldende kunstscène in Vlaanderen. Binnen een dergelijke kunstscène nemen zowel kunstenaars, musea, tentoonstellingsorganisaties, beeldende kunstcentra, galleries, publicaties en kunstuitleencentra elk hun eigen specifieke plaats in.

Daarnaast staat het team in voor het beheer van de collectie kunstwerken van de Vlaamse Gemeenschap, en volgt dit team mee de (internationale) regelgeving betreffende de bescherming van het cultureel erfgoed.

Cel communicatie

De hoofddoelstelling van deze cel is een aanspreekpunt te zijn voor de beeldende kunstenaars en de kunstscène. Dit gebeurt door middel van de Nieuwsbrief Beeldende Kunst, infonamiddagen en het verschaffen van informatie aan geïnteresseerden.

De bibliotheek en de documentatiedienst bouwen aan know-how. Er werden in de loop van het jaar 2005 meer dan 400 'vakboeken' aangekocht. De bibliotheek zorgt ook voor de verspreiding van kranten (dagelijks) en de verspreiding van tijdschriften (wekelijks).

Lijst Tijdschriften

Arts-Antiques-Auctions A+ Art Press Archis A-Prior Boekman cahiers: 5 ex. Deus-ex-Machina Domus De Architect Flash-Arts Frieze Graphia: 40 ex Gids der Ministeries Interbellum Informatie Professional Info Bibliotheek en Archiefgids Isel	Jong Holland Janus KunstenaarsMateriaal Kreatief Kwintenssens Kunstschrift Metropolis Monumenten en Landschappen 2 ex Museum Actuell Museum Practice MM News 2 ex Museums journal Museums journal for everyone working in museums and galleries Museumvisie 2 ex.	Ons Erfdeel O.K.V. 32 ex. Obscuur - nu Fotomuseum magazine Oase Parket Pi Revolver Rekto-verso Witte Raaf
--	---	--

Aanvullingen - swets

- Gids Kunst in Vlaanderen
- Vademecum Overheidsopdrachten
- Praktijkgids voor de vzw's

Aanvullingen – politea

- Handboek manifestaties en evenementen
- Vademecum Kerkbesturen
- Openbaarheid van Bestuur
- Kwaliteitszorg in Cultuur
- Cultuur en Vrije Tijd (3 ex.)

Kranten

- Laatste Nieuws
- Le Soir
- Financieel Economische Tijd
- De Morgen (2x)
- De Standaard (2x)

- Gazet van Antwerpen

Uit Nederland

- Het N.R.C.
- Handelsblad
- De Volkskrant

Uit Frankrijk

- Le Monde

Weekbladen

- Knack (2 ex.)
- Vrij Nederland

In het kader van de verhuis naar het Arenberggebouw kregen een aantal instellingen (o.a. het KMSKA, Het Raveelmuseum, IBK, ...) een aanzienlijk pakket publicaties.

Nieuwsbrief beeldende kunst

De Nieuwsbrief Beeldende Kunst wil de beeldende kunstenaar en de kunstscène zo ruim mogelijk informeren. Het is stevens de bedoeling om:

- de samenwerking te stimuleren
- gezamenlijke doelstellingen op het cultureel terrein te bereiken
- de versnippering van geld en energie te voorkomen
- een vruchtbare culturele uitwisseling te bekomen

In 2005 verscheen de Nieuwsbrief Beeldende Kunst drie maal (nrs. 111 t/m 113) in een oplage van 9900 exemplaren.

Infonamiddagen

De infonamiddagen geven de kunstenaars de gelegenheid vragen te stellen over o.m.:

- ondersteuningsmogelijkheden en subsidies
- samenstellen van aanvraagdossier
- werking Beoordelingscommissie Beeldende Kunst
- sponsormogelijkheden
- BTW-regeling en fiscaliteit
- statuut kunstenaars, pensioenregeling
- atelier- en opslagruimten
- opleidingen en workshops
- promotie

- integratie kunstwerken
- auteursrechten
- verkoop en verhuur van kunstwerken
- contactadressen
- galeries, kunstbeurzen
- buitenlandse werkverblijven voor kunstenaars
- buitenlandse culturele instellingen
- buitenlandse initiatieven
- Europese cultuurprogramma's
- nationale en internationale wedstrijden
- nationale en internationale tentoonstellingsmogelijkheden
- curatoren en kunstcritici
- kunststichtingen, ...

Dit jaar werden 9 infonamiddagen georganiseerd. Tijdens deze namiddagen (en daarbuiten) kwamen 51 bezoekers langs voor advies.

Cel beeldende kunst

Subsidies aan beeldende kunstenaars

beschrijving van het beleidsinstrument

Doel van deze subsidieregeling is de ondersteuning van de kunstactiviteit van de in Vlaanderen werkzame beeldende kunstenaars.

werkbeurzen

Deze worden toegekend om een aantal jongere kunstenaars de kans te geven hun oeuvre te ontwikkelen. Dit type van beurzen is essentieel ontwikkelingsgericht. Kunstenaars kunnen tot en met hun 45 jaar aanspraak maken op een dergelijke werkbeurs.

Er worden zowel substantiële als gewone werkbeurzen toegekend. Substantiële werkbeurzen bedragen tussen 9 000 euro en 25 000 euro; gewone werkbeurzen bedragen tussen 4 000 euro en 7 500 euro.

Enkel kunstenaars aan wie in het verleden reeds een werkbeurs van 2 500 euro of meer werd toegekend door de Vlaamse Gemeenschap, komen in aanmerking voor een substantiële werkbeurs. Een kunstenaar kan over zijn carrière tot maximum zes substantiële werkbeurzen toegekend krijgen. Ook kunnen maximum drie substantiële werkbeurzen op rij worden toegekend, waarna een onderbreking van minimum 2 jaar vereist wordt.

Deze beurzen moeten jaarlijks opnieuw aangevraagd worden.

doorgroeibeurzen

Deze zijn bedoeld voor kunstenaars ouder dan 45 jaar van wie het parcours afwijkt van het normale – bv. als ze een periode van reflectie willen inlassen om hun werk te heroriënteren, of als ze zich pas op latere leeftijd toeleggen op de beeldende kunst – waardoor ze op latere leeftijd willen opteren voor een ontwikkelingsgerichte subsidie.

Kunstenaars kunnen slechts eenmaal in hun carrière aanspraak maken op een doorgroeibeurs; deze kan maximaal twee keer worden verlengd. Per jaar kunnen maximum 8 doorgroeibeurzen toegekend worden. Een doorgroeibeurs bedraagt tussen 9 000 euro en 25 000 euro.

projectbeurzen

Deze worden toegekend ter ondersteuning van specifieke projecten (o.m. voor de realisatie van specifieke werken). Voor dergelijke subsidies geldt géén leeftijdsgrens. Projectsubsidies bedragen tussen 1 500 euro en 25 000 euro.

Deze subsidieregeling is uitdrukkelijk gericht op de ondersteuning van de hedendaagse beeldende kunst. De meer academisch-illustratief gerichte beeldende kunst en de amateuristische kunstbeoefening vallen buiten het toepassingsgebied van deze regeling. Ook de toegepaste kunsten komen voor deze regeling niet in aanmerking. Voor de kunstenaars die binnen deze disciplines werken, is Design Vlaanderen de aangewezen gesprekspartner.

Middelen

Binnen deze regeling werd in 2005 een totaal bedrag van 744 000 euro besteed.

In totaal werden er van de 285 ingediende aanvragen 98 aanvragen gehonoreerd:

substantiële werkbeurzen

- 48 aanvragen
- 20 toegekend (11 verlengingen, 9 nieuwe)
- 9 afgewezen
- 18 doorverwezen naar gewone werkbeurzen
- 1 doorverwezen naar projectbeurzen

doorgroeibeurzen

- 18 aanvragen
- 5 toegekend (4 verlengingen, 1 nieuwe)
- 11 afgewezen
- 2 doorverwezen naar projectbeurzen

projectbeurzen

- 51 aanvragen
- 17 toegekend (14 aanvragen ingediend binnen deze regeling, 1 doorverwijzing van substantiële werkbeurzen, 2 doorverwijzingen van doorgroeibeurzen)
- 37 afgewezen
- geen doorverwijzingen naar andere reglementen

gewone werkbeurzen

- 168 aanvragen
- 56 toegekend (38 aanvragen ingediend binnen deze regeling, 18 doorverwijzingen van substantiële werkbeurzen)
- 130 afgewezen

Een overzicht van de in 2005 toegekende subsidies aan beeldende kunstenaars is terug te vinden als bijlage BK1.

Subsidies aan presentatiepodia voor hedendaagse beeldende kunst

beschrijving van het beleidsinstrument

Doel van deze subsidieregeling is de ondersteuning van de initiatieven die op het vlak van de hedendaagse beeldende kunst in Vlaanderen genomen worden. Door het ondersteunen van organisaties voor de functies die zij opnemen voor of op het vlak van de hedendaagse beeldende kunst, wil het kunstenbeleid ontwikkelingsmogelijkheden scheppen voor de hedendaagse beeldende kunst.

De ondersteuning die de Vlaamse Gemeenschap toekent aan de initiatieven hedendaagse beeldende kunst die in Vlaanderen doorgaan, focust op hun bovenlokale component. Zo wil het beleid organisaties stimuleren tot samenwerking en netwerking met artistieke en niet-artistieke actoren in het binnen- en / of buitenland. Voor de plaatselijke initiatieven is het lokale cultuurbeleid de aangewezen partner.

Van alle organisaties wordt echter gevraagd om inspanningen te doen om tot een financiering te komen vanuit verschillende bronnen. De subsidies van de Vlaamse Gemeenschap zijn dus een aanvulling op andere inkomstenposten (subsidies van gemeenten en provincies, eigen inkomsten). Zo kunnen deze subsidies optimaal besteed worden.

Binnen deze regeling worden zowel (eenmalige of meerjarige) subsidies voor de jaarwerking als projectsubsidies toegekend. In 2005 werd een totaal bedrag van 1 913 000 euro besteed.

De subsidiëring van de 'grote instellingen' valt buiten het bestek van deze regeling (zie verder).

Erkenning en subsidiëring van beeldende kunstcentra

De (deel)regeling beeldende kunstcentra wil de ontwikkeling en opstart van een reeks ontwikkelingsgerichte centra stimuleren. Het ontwikkelingsgericht karakter wordt benadrukt doordat de onderlinge diversiteit qua werking een doelstelling is.

Deze diversiteit wordt gestimuleerd door in de criteria naar een profilering te vragen, zowel binnen het landelijk landschap als tegenover een internationale horizon.

Binnen de discipline van de hedendaagse beeldende kunst vormen dergelijke ontwikkelingsgerichte initiatieven een belangrijk gegeven. Dergelijke centra maken het mogelijk dat verschuivingen binnen de sector – zowel in Vlaanderen als internationaal – snel worden gedetecteerd en tot een gepaste werking en omkadering leiden. Het gaat dus eerder om relatief kleine, wendbare instellingen die samen een referentieel netwerk vormen.

Beeldende kunstcentra zijn actief op het vlak van de bemiddeling en de reflectie, alsook op het vlak van het stimuleren van de kunstproductie. Een erkenning als beeldend kunstcentrum heeft automatisch de subsidiëring van de jaarwerking van de organisatie tot gevolg.

De subsidie voor de jaarwerking bestaat uit:

- een vast subsidiebedrag, bedoeld om deze initiatieven een professionele minimumbasis te bieden om op middellange termijn te denken en te werken
- een variabel subsidiebedrag, dat jaarlijks vastgesteld wordt op basis van de voorgelegde planning.

In 2005 werden binnen deze regeling 9 aanvragen ingediend, waarvan volgende vier initiatieven erkend en gesubsidieerd als beeldend kunstcentrum:

Argos tentoonstellingen, Brussel	200 000 €
Galerij Netwerk, Aalst	200 000 €
Kunsthalle Lophem, Zedelgem	140 000 €
Roomade, Brussel	80 000 €
totaal	620 000 €

Eén aanvraag werden afgewezen (Wit.h, Harelbeke). De overige vier aanvragen werden doorverwezen naar het reglement 'subsidiëring van de jaarwerking' (zie verder).

subsidiëring van de jaarwerking

Organisaties die niet erkend worden als beeldend kunstcentrum, maar niettemin een continue jaarwerking ontplooiën die duidelijk het lokale en subregionale belang overstijgt, kunnen binnen deze regeling een aanvraag tot ondersteuning van hun jaarwerking indienen.

De vier aanvragen tot erkenning als beeldend kunstcentrum die naar deze regeling werden doorverwezen (zie hoger), kregen ook een subsidiebedrag ter ondersteuning van hun jaarwerking toegewezen:

Extra City, Antwerpen	150 000 €
NICC, Antwerpen	150 000 €
Objectif Exhibitions, Antwerpen	65 000 €
FoAM, Brussel	30 000 €

Daarnaast dienden in 2005 nog 31 organisaties een aanvraag in voor toekenning van een subsidie voor de jaarwerking. 21 van hen werden binnen deze regeling ondersteund. Van de 10 overige instellingen kregen er 9 een negatieve beoordeling. Eén aanvraag werd doorverwezen voor advisering binnen de subsidieregeling 'audiovisuele kunsten' (Workspace Unlimited, Antwerpen). Er werden geen aanvragen doorverwezen naar de regeling 'projectsubsidies'.

Alles samen werd binnen deze regeling aan 25 organisaties een totaalbedrag van 1 153 000 euro toegekend.

projectmatige subsidiëring

Binnen deze subsidieregeling worden de organisaties gesteund die projectmatig werken en geen continue jaarwerking ontwikkelen.

In 2005 werden 33 aanvragen tot toekenning van een projectbeurs ingediend. 13 projectsubsidies werden toegekend, en 20 aanvragen werden niet gehonoreerd. Er werden geen aanvragen doorverwezen.

In 2005 werd voor een totaalbedrag van 140 000 euro aan projectsubsidies toegekend.

Een overzicht van de in 2005 toegekende subsidies aan organisaties beeldende kunst is terug te vinden als bijlage BK2.

grote instellingen

Binnen haar beleid hedendaagse beeldende kunst opteert de Vlaamse Overheid ervoor om in de grote steden telkens één grote instelling structureel te steunen. De grote museale instellingen voor hedendaagse kunst (het SMAK en het MUHKA) vormen de bovenbouw en de sluitstukken van het beeldende kunstveld in Vlaanderen. Het gaat om relatief grote instellingen die nood hebben aan vrij omvangrijke middelen, vooral voor wat betreft infrastructuur, personeelsmiddelen en algemene werkingsmiddelen.

Deze instellingen hebben een verantwoordelijkheid als:

- expertisecentrum, waarbij als hulp internationale en landelijke vernieuwingen aan elkaar worden gekoppeld
- communicatoren naar een breed maatschappelijk veld, dit wil zeggen dat ze moeten instaan voor een breed draagvlak voor de hedendaagse beeldende kunst en voor omkadering van recente ontwikkelingen
- zorgdragers voor activiteiten die een grootschalige infrastructuur en ruime middelen vereisen.

Het cultuurbeleid wil de grote instellingen inbinden in het landschap. Dit zal leiden tot:

- een nieuwe verhouding binnen het veld
- kwalitatieve waardering van de grote kunstinstellingen
- een voortdurende evaluatie
- de mogelijkheid van beleidsaccenten.

Naast de werking van de grote kunstinstellingen wordt prioritair aandacht gegeven aan:

- een netwerk van ontwikkelingspolen
- de beeldende kunstcentra
- projectmatige ondersteuning van kleinere initiatieven (zoals hoger reeds besproken werd).

De Vereniging voor het Museum voor Hedendaagse Kunst (SMAK) in Gent en het Museum voor Hedendaagse Kunst Antwerpen (MUHKA) zijn nominatim in de begroting opgenomen.

Ook de vzw Kunst in Huis wordt nominatim gesubsidieerd.

De werkingssubsidies voor deze instellingen beliepen in 2005:

MUHKA Antwerpen	2 594 000 €
SMAK Gent	616 000 €
Kunst in Huis v.z.w.	476 000 €
totaal	3 629 000 €

Museum van hedendaagse kunst antwerpen v.z.w.

Het Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen (MUHKA) werd in 1985 opgericht in de vorm van een v.z.w. Doel van de v.z.w. vormt de promotie van de hedendaagse beeldende kunsten door de organisatie van tentoonstellingen en de opbouw van een eigen museale collectie. Het MUHKA beschikt daartoe over gebouwen die door de Vlaamse Gemeenschap ter beschikking werden gesteld, of met de steun van de Vlaamse Gemeenschap werden verworven.

Voor het aflossen van de lening die werd aangegaan voor de nieuwbouw van het MUHKA wordt jaarlijks, tot en met 2010, een infrastructuursubsidie aan het MUHKA betaald. Tot 1997 beliep deze subsidie 25 000 000 oude Belgische franken per jaar. Door de hernegotiatie in 1998 van de lening die het MUHKA indertijd was aangegaan, kon de afbetalingslast van 25 000 000 BEF per jaar gedrukt worden tot 21 200 000 BEF per jaar. Vanaf 1999 werd de infrastructuursubsidie van het MUHKA dan ook beperkt tot 21 200 000 oude Belgische frank. De gerealiseerde besparing werd vanaf 1999 bij de subsidie voor de jaarwerking gevoegd. Deze bijkomende middelen worden o.a. aangewend om het onderhoud van de infrastructuur van het MUHKA te financieren.

Verder beschikt het MUHKA ook over een jaarlijkse werkingssubsidie die nominatim in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap wordt opgenomen, en over een jaarlijks aankoopbudget.

In 2005 bedroeg de werkingssubsidie 2 594 000 euro.

Stedelijk museum voor actuele kunst gent

In de begroting 2001 werd voor het eerst een nominatimsubsidie ten gunste van het Stedelijk Museum voor Actuele Kunst Gent (SMAK) opgenomen. Begunstigde van deze subsidie is de v.z.w. Vereniging voor het Museum van Hedendaagse Kunst Gent, de v.z.w. die de niet-stadsgebonden financiering van het SMAK coördineert.

Via deze nominatimsubsidie wordt de niet-museale werking hedendaagse beeldende kunst van het SMAK ondersteund. De museale werking van het SMAK wordt erkend en gesubsidieerd binnen het kader van het museumdecreet. Het gaat hierbij om de louter museale functies (verwerven, bewaren, wetenschappelijk onderzoeken en ontsluiten van de collectie).

Naast deze museale werking ontplooit het SMAK echter ook een belangrijke werking als presentatiepodium voor tijdelijke, niet aan de eigenlijke museumwerking gerelateerde projecten en tentoonstellingen. Gezien het belang van dit tweede luik van de werking van het SMAK werd beslist om, ter ondersteuning van deze niet-museale werking, op de begroting 2005 een nominatim-subsidie ten belope van 616 000 euro toe te kennen.

Kunst in huis v.z.w.

In 1978 richtte het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap samen met een aantal culturele centra de artotheek Kunst in Huis op. Doel van de v.z.w. vormt de promotie van de hedendaagse beeldende kunsten door het uitlenen van kunstwerken. Kunst in Huis heeft uitleenpunten in Brussel, Antwerpen, Gent, en in de culturele centra van Knokke, Waregem, Dilbeek, Hasselt, Turnhout, Leuven en Roeselare.

Kunst in Huis richt zich met een ruim aanbod van werken (7 264 werken op 31/12/05) van 697 verschillende, meestal jonge en minder bekende kunstenaars tot een ruim publiek. De v.z.w. telde eind 2004 2 906 klanten en 4 057 abonnementen – een stijging t.o.v. 2004 met resp. 7,5 % (+ 205 klanten) en 8,2 % (+ 307 abonnementen).

Via de aan de kunstenaars uitbetaalde hanggelden (de vergoeding voor het ter beschikking stellen van hun werk) heeft de werking van Kunst in Huis niet enkel een cultuurspreidend effect. Dit systeem heeft tevens een rechtstreeks inkomensondersteunend effect voor de kunstenaars waarmee wordt samengewerkt. In 2005 werd een bedrag van 235 880 euro aan hanggelden aan de kunstenaars uitbetaald.

Via de verkoop van 206 werken (van 114 kunstenaars) uit de collectie, genereerde Kunst in Huis voor de kunstenaars daarenboven nog een bijkomend inkomen van 87 465 euro. Het totale bedrag (hanggeld excl. BTW + verkopen) dat Kunst in Huis in 2005 aan de kunstenaars uitbetaalde, bedroeg 323 345 euro.

De Vlaamse Gemeenschap ondersteunt de werking van deze kunstuitleendienst met een jaarlijkse werkingssubsidie die nominatim in haar begroting is opgenomen. In 2005 bedroeg de werkingssubsidie 476 000 euro.

Cultuurprijzen beeldende kunst

In 2003 werden de Vlaamse Cultuurprijzen hervormd. Deze hervorming is gebaseerd op volgende uitgangspunten:

- er wordt een jaarlijkse algemene prijs voor culturele verdienste ingevoerd
- de waarde van de Vlaamse Cultuurprijzen is hoog, vandaar dat het aantal beperkt blijft
- de momenten van uitreiking worden gegroepeerd
- de geldprijs en het cadeau voor de verschillende prijzen worden meer op elkaar afgestemd
- een systeem van publieke nominaties word ingevoerd.

De Prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor Beeldende Kunst 2005 werd toegekend aan Dirk Braeckman. De twee andere genomineerden voor 2005 waren Berlinde De Bruyckere en Michaël Borremans. Het prijsgeld voor de winnaar bedroeg 12 500 €.

De motivatie voor het toekennen van deze prijs aan Dirk Braeckman luidt als volgt:

“Hij behoorde al verscheidene malen tot de genomineerden voor deze prijs, en terecht. Hij werkt voortdurend op een hoog peil en onderzoekt steeds verder de mogelijkheden van de elementaire fotografische beeldtaal.

Hijzelf bestempelt zijn werk als ‘het aftasten en bespelen van zekere fotografische condities: het kader; de vluchtigheid van de kleinbeeldopname; de schriftuur van zwart-wit of kleur; de onscherpte; het licht’.

Het grote publiek kent hem allicht van zijn portretten in opdracht van het koninklijk paleis. Veel typischer echter zijn de stillevens en interieurs met eenvoudige ingrediënten (gordijnen, tapijten, zetels, vensters...) en alleen maar vluchtige sporen van menselijke aanwezigheid – situaties die hij vat in donkere tinten, vervaging en een korrelig beeldvlak.

In 2005 was hij opvallend aanwezig, onder meer in het Museum Kunst Palast in Düsseldorf (“New Accents in Contemporary Dutch and Flemish Art”) en op het kunstparcours Delicious in Sint-Truiden.”

Beoordelingscommissie Beeldende Kunst

Externe adviesorganen spelen een belangrijke rol binnen de beleidsuitvoering op vlak van de kunsten. Binnen de sector van de hedendaagse beeldende kunsten wordt deze rol ingevuld door de Beoordelingscommissie Beeldende Kunst (BBK).

De Beoordelingscommissie Beeldende Kunst adviseert de Vlaamse minister van Cultuur inzake:

- het verlenen van subsidies en beurzen aan kunstenaars voor hun kunstactiviteiten, tentoonstellingen en initiatieven op het vlak van de hedendaagse beeldende kunst
- de subsidiëring van publicaties op het vlak van de hedendaagse beeldende kunst
- de subsidiëring van tentoonstellingen, projecten en initiatieven op het vlak van de hedendaagse beeldende kunst, zowel in België als in het buitenland.

De Beoordelingscommissie Beeldende Kunst was in 2005 als volgt samengesteld:

- voorzitter: Chantal De Smet
- ondervoorzitter: Johan Pas
- leden: Annette De Keyser, Ann Demeester, Philip Aguirre, Jacques Morrens, Jan Mot, Francis Smets, Dirk Snauwaert.

Cel Collectiewerking

De collectie

Het team beeldende kunst beheert een collectie van een 19.500-tal kunstwerken, verspreid over diverse openbare instellingen in Vlaanderen en Brussel en tal van binnen- en buitenlandse musea. De collectie bestaat enerzijds uit een 12.000-tal werken, eigendom van de Belgische Staat, die onder het gezamenlijk beheer van de Vlaamse en Franse Gemeenschap vallen. Het betreft hier kunstwerken die zijn aangekocht tussen 1860 en 1970. Anderzijds bevat de collectie ook een 7500-tal werken, aangekocht tussen 1962 en nu, die volle eigendom zijn van de Vlaamse Gemeenschap.

Automatisering van de collectie

Aansluitend op de conversie van de gegevens uit de On Line-bestanden (2003-2004) werd het collectieregistratiesysteem Adlib verder aangevuld met technische gegevens omtrent de kunstwerken uit de collectie van de Vlaamse Gemeenschap en de Belgische Staat. Vooral het uitvoeren van inspecties op de diverse plaatsen van bewaarneming zorgen voor een verdere uitzuivering en aanvulling van de bestanden.

In 2005 werd binnen het collectieregistratiesysteem Adlib bijzondere aandacht geschonken aan het aanleggen van een 'beeldenbank' m.b.t. de geregistreerde kunstwerken. Tegen eind 2005 werd het collectieregistratiesysteem Adlib op een gemeenschappelijke server geplaatst waardoor het systeem kan geraadpleegd worden door de medewerkers van de cel collectiewerking.

Beheer van de collectie

De kunstwerken uit de collectie worden in (langdurige) bewaring gegeven aan openbare instellingen en, wanneer daartoe verzocht wordt en de bewaarconditie van het werk het toelaat, in bruikleen gegeven voor tentoonstellingen in binnen- en buitenland.

Bewaargevingen

Gemiddeld bevinden er zich een 1300-tal kunstwerken in de bewaarplaats. Het gaat hier om werken die zijn geretourneerd na de stopzetting van de bewaargeving of bruikleen, werken die een conservatie- of restauratiebehandeling nodig hebben en de recent aangekochte werken. De overige werken zijn op permanente basis in bewaargeving gegeven of tijdelijk uitgeleend in het kader van een bruikleen. De kunstwerken worden bij voorrang in bewaring gegeven aan musea, dit zowel om redenen van publieksbereik als uit conservatoire overwegingen.

In 2005 kregen 798 werken uit de collectie een (her)nieuw(d)e bestemming:

	Museale bestemming	Openbare instelling
Aantal werken	/	798

Het overzicht van de instellingen die de werken in bewaring kregen is terug in bijlage BK3.

Bruiklenen

Aantal werken in bruikleen	Aantal Tentoonstellingen	Aantal tentoonstellingen binnenland	Aantal tentoonstellingen buitenland
133	23	12	11

Het overzicht van de tentoonstellingen, waarvoor deze bruiklenen werden toegekend, is terug te vinden als bijlage BK4.

Inspectie van kunstwerken

Regelmatig worden de kunstwerken die in bewaarneming werden gegeven aan openbare instellingen onderwerpen aan een controle. Op basis van de inspectieverslagen kunnen de nodige acties worden ondernomen naar conservatie of restauratie toe en kunnen de inventarisaktes van de instelling worden gecheckt. In 2005 werden 32 instellingen bezocht in het kader van een inspectie en werden in totaal 669 aan een toestandscontrole onderworpen. De inspecties resulteerden tevens in het lokaliseren van 5 werken waarvan de bewaarplaats onbekend was en 26 werken konden opnieuw aan het correcte inventarisnummer worden gekoppeld. Een overzicht van de bezochte instellingen en de gelokaliseerde werken is terug te vinden in bijlage BK5.

Onderhoud van de collectie

Wat restauratie van kunstwerken betreft werkt de cel collectiewerking samen met externe gespecialiseerde restauratoren, kleinere conservatiebehandelingen (inlijstingen) worden door eigen mensen uitgevoerd in het depot. In 2005 werd voorrang verleend aan het behandelen van de werken die werden geretourneerd na een inspectiebezoek op diverse locaties waar werken uit de collectie in bewaargeving werden gegeven.

In 2005 werden 119 kunstwerken uit de collectie gerestaureerd / behandeld door externe restauratoren voor een totaal van 72.380 euro. Een overzicht van de werken en de respectievelijke restaurateurs is opgenomen in bijlage BK6.

Tevens werden 422 werken preventief heringelijst met zuurvrije materialen ten einde deze werken op termijn van restauratie te vrijwaren. In het kader van het uitvoeren van deze conservatie-ingrepen werd in 2005 voor 46 257 euro aan lijsten, passe-partoutkarton, tape, glas e.d. gekocht. Een overzicht van de interne conservatiebehandelingen is terug te vinden in bijlage BK7.

Beeldmateriaal

In het kader van de identificatie en publicaties omtrent werken uit de collectie wordt het archief van het beeldmateriaal systematisch aangevuld waar nodig. Ook werd voor diverse geretourneerde en geïnspecteerde werken of naar aanleiding van tentoonstellingsbezoeken waar nog geen beeldmateriaal van bestond, opdracht gegeven aan een extern fotograaf. Dit jaar werd beeldmateriaal aangemaakt voor 215 werken uit de collectie en dit voor een totaalbedrag van 11 194 euro. Een gedetailleerd overzicht kan u vinden in bijlage BK8.

Catalogus

In 2005 werd verder gewerkt aan de voorbereiding van de publicatie van de catalogus 'Collectie Vlaamse Gemeenschap 1999-2000-2001'. Naast zijn functie als 'inventariscatalogus' is deze publicatie ook een vorm van promotie voor de collectie van de Vlaamse Gemeenschap, voor de kunstenaars van wie werk werd verworven en de hedendaagse kunstproductie in Vlaanderen. Naast een overzicht van de gerealiseerde aankopen worden in de catalogus onder meer ook de artistieke curriculum vitae van de kunstenaars opgenomen evenals een overzicht van de bewaarplaatsen waar de werken te bezichtigen zijn. Door onder meer het faillissement van één van de betrokken partners en het vertrek van collega Ellen Ysveld liep de publicatie echter een aanzienlijke vertraging op.

Aankoop van kunstwerken

Het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap koopt zowel hedendaagse kunst aan voor de eigen collectie als voor de collectie van de Vlaamse musea voor hedendaagse kunst. Een kleine helft van de beschikbare middelen gaat naar de eigen collectie van de Vlaamse Gemeenschap. De aankopen gebeuren op voorstel van, de door de Minister van Cultuur, aangestelde curator Dirk Snauwaert. Het resterende krediet werd, onder de noemer 'Regeling Collectieondersteuning', ter beschikking gesteld van het MUHKA (Antwerpen), SMAK (Gent) en het PMMK (Oostende). Deze musea kunnen jaarlijks hun aankoopvoorstellen indienen in functie van de uitbouw van hun eigen specifieke collectie.

Een overzicht van de in 2005 gerealiseerde aankopen werd in het jaarverslag opgenomen in bijlage BK9.

Depot Schaarbeek - Aanwerving van een behoudsmedewerker

In het kader van de professionalisering en optimalisering van het behoud en beheer van de collectie van de Vlaamse Gemeenschap en de Belgische Staat werd in oktober 2005 overgegaan tot de aanwerving van een extra behoudsmedewerker: Kaat Sneider. Kaat zal mee instaan voor de algemene ondersteuning van het depot en vooral ingeschakeld worden in de restauratie- en interne conservatiebehandelingen en assistentie verlenen bij de inspectie van kunstwerken.

Logistieke ondersteuning

De afdeling beschikt over een vrachtwagen, uitgerust voor het transport van kunstwerken. Deze vrachtwagen wordt ter beschikking gesteld voor initiatieven van kunstenaars, galleries, musea en organisatoren van diverse kunstmanifestaties. De voorwaarden waaraan derden moeten voldoen om van de vrachtwagen gebruik te kunnen maken, worden jaarlijks gepubliceerd in de Nieuwsbrief Beeldende Kunst.

Er werden 119 transporten (96 binnenland en 23 buitenland) gerealiseerd in het jaar 2005.

Internationaal

Internationaal

werkverblijven

Kunstenaars die voor een werkverblijf aan een buitenlandse instelling kiezen, kunnen voor de financiering ervan een tussenkomst krijgen. Met drie van de voornaamste internationale werkplaatsen, namelijk ISCP in New York (ter vervanging van PS1 – New York), Künstlerhaus Bethaniën in Berlijn en Platform Garanti in Istanbul, werden overeenkomsten gesloten waarbij telkens een jaarverblijf wordt toegekend aan een Vlaams kunstenaar (voor een overzicht, zie bijlage BK10).

ISCP in New York stelt een atelier ter beschikking. Het biedt de kunstenaar zowel werkmogelijkheden als de mogelijkheid tot het leggen van contacten met andere kunstenaars, musea of curatoren.

Het Künstlerhaus Bethanien in Berlijn stelt in een oud hospitaal 25 ateliers ter beschikking van kunstenaars evenals de mogelijkheid tot het leggen van contacten. Jaarlijks wordt één Vlaams kunstenaar voor een werkverblijf van één jaar uitgenodigd.

Platform Garanti in Istanbul is naast een internationaal werkverblijf ook een tentoonstellingsplek en een centrum voor kunstenaars, researchers, curators en studenten. Platform Garanti stelt de kunstenaar een atelier en een aantal gemeenschappelijke voorzieningen ter beschikking.

Ook voor de Nederlandse 'werkplaatsachtigen' geldt een bijzondere subsidieregeling.

In Nederland bestaan er een viertal landelijke instellingen die kunstenaars een werkverblijf aanbieden:

- de Rijksacademie Amsterdam
- de Jan van Eyckacademie Maastricht
- de Ateliers '63 in Amsterdam
- het Willem De Kooningcenter in Rotterdam

Ze bieden jonge kunstenaars de mogelijkheid om gedurende een langere periode hun oeuvre verder te ontwikkelen en te verdiepen.

Cultureel erfgoed

Samenstelling van het team

Op 31/12/2005 bestond het team Cultureel Erfgoed uit:

- Marina Laureys, teamverantwoordelijke
- Walter Bats
- Petra Boekstal
- Viviane De Ruyscher
- Ingrid Depoorter
- Sylviane Goossens
- Ingrid Heylen
- Peter Keil
- Jens Maes
- Arlette Thys
- Dries Van Den Broucke
- Hans van der Linden (sinds 15 september)
- Cindy Vanhove
- Leen Van Wezemaal
- Ine Vos
- Jef Vrelust (tot 30 september)
- Cindy Zoons

Doelstellingen en beleidsontwikkelingen

Algemeen

Strategische doelstellingen

- het behoud van en het dynamisch omgaan met het cultureel erfgoed aanmoedigen
- cultuurparticipatie stimuleren
- de maatschappelijke positionering van het cultureel erfgoed versterken.

Het beleid benadrukt de gemeenschapsvormende functie van het cultureel erfgoed. Vandaar dat het cultureel-erfgoedbeleid per definitie gebouwd is op een complementariteit tussen het lokale, het provinciale en het landelijke niveau, dat tevens instaat voor het internationale niveau. In 2005 werd het ambtelijk beleidsoverleg cultureel erfgoed verder gezet tussen de Vereniging

van de Vlaamse Provincies, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vlaamse Gemeenschap. Er vonden 7 vergaderingen plaats.

Tijdens de eerste vergaderingen werd vooral gefocust op het complementair museumbeleid en de veranderde situatie ten opzichte van het Museumdecreet. Het Museumdecreet ging uit van een complementair museumbeleid tussen de provincies enerzijds en de Vlaamse Gemeenschap anderzijds. Deze complementariteit vertaalde zich in de indeling van musea. De provincies hadden een bindend advies voor de indeling bij het regionale niveau. In het Erfgoeddecreet is geen bindend advies van de provincies ingeschreven. Er werd samengekomen om een nieuwe overeenkomst uit te werken tussen de provincies en de Vlaamse Gemeenschap met betrekking tot de erkende musea met een regionale reikwijdte. Er werd echter geen overeenstemming bereikt.

Het Erfgoeddecreet gaat uit van een breder, volledig beleidsveld omvattend complementair beleid en streeft ook naar een complementariteit met de steden en gemeenten. Onder begeleiding van Geert Frateur, Universiteit Antwerpen, werden in 2005 gesprekken opgestart om dat complementair beleid vorm te geven.

Vanaf 1 januari 2005 werkt het team Cultureel Erfgoed van de afdeling Beeldende Kunst en Musea regionaal. Dit wil zeggen dat alle dossiers uit één regio door één persoon worden behandeld. Door deze werkwijze kunnen we beter inschatten waar eventuele samenwerking mogelijk is, overlapping vermeden kan worden, synergie ontstaat, ... Hiermee zetten we een volgende stap in de uitbouw van een geïntegreerd en integraal cultureel-erfgoedbeleid.

De regiowerking geldt voor de dossiers inzake musea (erkenning, werkingssubsidies aan erkende musea, projectsubsidies aan erkende musea), archiefinstellingen, bewaarbibliotheken en documentatiecentra (werkingssubsidies en projectsubsidies), volkscultuur (werkingssubsidies aan erkende organisaties), erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed (cultuurhistorische tentoonstellingen en ontwikkelingsgerichte projecten cultureel erfgoed).

Voor de internationale projecten, de cultureel-erfgoedpublicaties, de periodieke wetenschappelijke publicaties over volkscultuur en geschiedenis en het Topstukkendecreet geldt deze regiowerking niet.

De regio-indeling is niet gebonden aan provincies maar werd opgemaakt op basis van dossiers en werktijd van de betrokkenen:

- Regio Brugse Ommeland en Oostende
- Regio Westhoek, Leiestreek en Vlaamse Ardennen
- Regio Gent, Meetjesland, Land van Waas en Schelde-Denderstreek
- Stad Antwerpen en tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad
- Regio Mechelen, Rivierenland en een deel van de provincie Vlaams-Brabant
- Regio Kempen, Hageland en provincie Limburg

Het roerend en immaterieel erfgoed (het cultureel erfgoed) en het onroerend erfgoed zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het onroerend erfgoed werd met de bijzondere wet van

1988 binnen de ruimtelijke ordening verankerd terwijl het roerend en immaterieel erfgoed als culturele materie tot de gemeenschapsbevoegdheden behoort. De administratie Cultuur, afdeling BKM, houdt zich bezig met het cultureel erfgoed en de administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumentenzorg, afdeling Monumenten en Landschappen, voert het onroerend erfgoedbeleid uit.

De evoluties in het beleid zorgen voor vervaging van grenzen tussen beide domeinen. Tijdens 2005 werd samengekomen op 16 september. De raakvlakkennota, opgesteld door de afdeling BKM, werd besproken en van antwoord voorzien door de afdeling M&L.

Beleidsprioriteiten

De minister kan beleidsprioriteiten vastleggen voor projecten ten behoeve van de versterking van de basisfuncties van erkende musea (art. 16 van het Erfgoeddecreet) en voor ontwikkelingsgerichte projecten cultureel erfgoed (art. 33 van het Erfgoeddecreet). De minister kan daarnaast prioritair landen en regio's vastleggen voor internationale projecten cultureel erfgoed (art. 36 van het Erfgoeddecreet).

Volgens het uitvoeringsbesluit (14/1/2005, art. 36 §1) diende de minister uiterlijk op 1 juli 2005 de beleidsprioriteiten vast te leggen. Die zijn dan van toepassing voor projecten die van start gaan vanaf 2006.

Aangezien de minister geen bijkomende beleidsprioriteiten formuleerde, gelden de algemene beleidsprioriteiten die hij in zijn Cultuurnota gedefinieerd heeft:

Samenwerking

De minister wil samenwerking tussen erfgoedactoren aanmoedigen wanneer deze samenwerking de uitoefening van (een aspect van) de basisfunctie(s) van het erkende museum versterkt, of ten gunste is van de ontwikkeling van het cultureel-erfgoedveld.

Deze samenwerking dient op termijn te worden verankerd in de structurele werking. Voorafgaand overleg met een eventueel steunpunt / expertisecentrum, of met andere actoren die actief zijn binnen dezelfde thematiek is positief.

Digitalisering

De minister wil projecten stimuleren die vertrekken vanuit een langetermijnvisie en rekening houden met selectie, die getuigen van een voorafgaand(e) overleg en/of afstemming met bestaande expertisecentra (twee preferentiële partners: het Reproductiefonds en de Cultuurdatabank) en die met open internationale standaarden werken.

Afspraken tussen erfgoedinstellingen en -organisaties met gelijkaardige collecties cultureel erfgoed (met het oog op uitwisseling van informatie en verdere afstemming) zijn van belang.

Behoud en beheer

Depotproblematiek: de minister wil projecten stimuleren die van toepassing zijn op samenwerking tussen meerdere erfgoedinstellingen, die vertrekken vanuit een lange termijnvisie op de depotproblematiek, en die een bovenlokale reikwijdte hebben.

Participatie

Doelgroepenwerking – culturele diversiteit: De minister wil projecten stimuleren ter versterking van de expertise m.b.t. de analyse en de implementatie van de conclusies van publieksonderzoek, in het bijzonder projecten gericht op verbreding en verdieping van doelgroepen, en projecten die werken rond het benaderen van doelgroepen binnen andere/ nieuwe contexten. Aandacht voor culturele diversiteit is een must.

Relatie met onderwijs

De erfgoedsector kan met diverse soorten onderwijsinstellingen en -organisaties samenwerkingsinitiatieven opzetten. Dit geldt voor alle aspecten van de zorg voor en omgang met het cultureel erfgoed.

Regelgeving

Erfgoeddecreet

Op 14 januari 2005 keurde de Vlaamse Regering het tweede uitvoeringsbesluit bij het Erfgoeddecreet goed. Dit tweede uitvoeringsbesluit bevat alle procedures in verband met de erkenning van musea, de werkings- en projectsubsidies aan erkende musea, de gelijkstelling van de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap aan erkende musea, de subsidiëring van overkoepelende samenwerkingsverbanden en de subsidiëring van cultuurhistorische tentoonstellingen, ontwikkelingsgerichte projecten en internationale projecten. Ook de procedures voor de subsidiëring van cultureel-erfgoedpublicaties werden opgenomen in dit uitvoeringsbesluit.

Het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen, het Kasteel van Gaasbeek en het Museum voor Hedendaagse Kunst Antwerpen werden door de Vlaamse Regering in het uitvoeringsbesluit als instellingen van de Vlaamse Gemeenschap aangeduid. De Vlaamse Gemeenschap wil dat deze musea voldoen aan de erkenningsvoorwaarden en hierdoor een voorbeeldfunctie opnemen binnen het cultureel-erfgoedveld.

De belangrijkste krachtlijnen van het Museumdecreet van 1996 bleven behouden.

De Vlaamse Gemeenschap verleent een erkenning aan musea die aan de erkenningsvoorwaarden voldoen. Doel hiervan is het zichtbaar maken, het bewaken en het verbeteren van de kwaliteit van de werking en het aanbod van musea in Vlaanderen.

Erkende musea kunnen werkingssubsidies aanvragen bij de Vlaamse Gemeenschap. Om de hoogte van de jaarlijkse werkingssubsidie te bepalen, worden erkende musea op basis van criteria en niveauspecifieke voorwaarden ingedeeld bij het basis-, het regionale of het landelijke niveau.

Nieuw is de verruiming van de definitie van een museum in het Erfgoeddecreet. Zo sluit ze beter aan bij de internationale ICOM-definitie. Deze verruiming werd vertaald naar het uitvoeringsbesluit. Daarnaast kunnen binnen het Erfgoeddecreet ook samenwerkingsverbanden van minstens drie erkende musea een werkingssubsidie aanvragen voor een bepaalde expertise of voor een internationale profilering, mits ze voldoen aan een aantal criteria.

In tegenstelling tot het Museumdecreet worden de projectsubsidies voor het Brusselse museumveld binnen het Erfgoeddecreet opgenomen in het erfgoedconvenant dat met

de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) wordt gesloten. De projectsubsidies voor overkoepelende initiatieven voor het museumveld worden geïntegreerd in het hoofdstuk 'projecten cultureel erfgoed'. Deze initiatieven moeten immers net zo goed de ruimere erfgoedsector ten goede komen.

Startsubsidies worden opgevangen binnen het erfgoedconvenant of binnen ontwikkelingsgerichte projecten cultureel erfgoed.

Wijziging van het Decreet op de Volkscultuur van 27 oktober 1998

Met het decreet van 27 oktober 1998 houdende de erkenning en subsidiëring van organisaties voor volkscultuur en de oprichting van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur werden een aantal belangrijke beleidsinstrumenten en principes in de culturele regelgeving geïntroduceerd.

De ontwikkelingen binnen het beleidsveld cultureel erfgoed hebben gezorgd voor nieuwe regelgeving, met name het Erfgoeddecreet, het Archiefdecreet en het Topstukkendecreet.

Vanuit het streven naar een integraal en geïntegreerd erfgoedbeleid is het noodzakelijk de regelgeving voor de verschillende sectoren op elkaar af te stemmen.

Ondertussen maakt de sector van de volkscultuur volwaardig deel uit van het beleidsveld cultureel erfgoed. Ook binnen de structuur van de administratie werden de dossiers m.b.t. volkscultuur overgeheveld van de afdeling Volksontwikkeling en Bibliotheekwerk naar de afdeling Beeldende Kunst en Musea. Het decreet van '98 werd in 2005 in die zin aangepast (zie verder).

De procedure zoals beschreven in het Decreet op de Volkscultuur verschilt van de andere procedures die gehanteerd worden binnen het beleidsveld cultureel erfgoed. Normaal gezien wordt er bij de beoordeling van subsidiedossiers een advies gevraagd van een beoordelingscommissie. Dit is nu alleen het geval voor de periodieke wetenschappelijke publicaties over volkscultuur en geschiedenis, de zogenaamde projectsubsidies uit het decreet.

Een aanpassing van de timing/ de procedure is wenselijk in functie van de afstemming met de procedure voor de aanvragen tot erkenning en subsidiëring van andere organisaties en instellingen (musea, archiefinstellingen, erfgoedconvenants, overkoepelende samenwerkingsverbanden):

- indienen beleidsplan
- zakelijk en beheersmatig advies van de administratie
- bezoek ter plaatse
- inhoudelijk advies van de beoordelingscommissie
- beslissing van de Vlaamse Regering.

Uit juridisch advies blijkt dat een nieuw decreet nodig is om aan bovenvermelde aspecten een oplossing te bieden. Bijgevolg besliste Vlaams minister Bert Anciaux om in overleg met de sector het decreet van 27 oktober 1998 houdende de erkenning en subsidiëring van organisaties voor volkscultuur en de oprichting van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur te herzien. Het zal geïntegreerd worden als apart hoofdstuk binnen het Erfgoeddecreet. Hetzelfde traject werd gevolgd voor het Museumdecreet bij het schrijven van het Erfgoeddecreet. Sinds

november 2005 wordt er in overleg met een stuurgroep een nieuwe decreettekst uitgewerkt. Deze stuurgroep bestaat uit: kabinet, administratie, steunpunten en enkele experts uit de sector volkscultuur.

Er vonden 2 vergaderingen plaats in 2005.

Voor de aanvraagdossiers voor erkenning en/ of subsidiëring (voor de beleidsperiode 2007 – 2011) als organisatie volkscultuur werd de procedure in de mate van het mogelijke reeds afgestemd op het Erfgoeddecreet. Alle organisaties die een aanvraag indienden werden hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht.

Reservevorming: decreetwijziging van 15 juli 2005

Het Erfgoeddecreet, het Archiefdecreet en het Decreet op de Volkscultuur werden bij beslissing van de Vlaamse Regering op 15 juli 2005 gewijzigd voor wat betreft de regels over de reserveaan groei voor de instellingen en organisaties die werkingssubsidies ontvangen. Met dit initiatief van het Vlaams Parlement werden enerzijds de reservebepalingen in het Erfgoeddecreet verduidelijkt en anderzijds deze bepalingen in de drie voornoemde decreten op elkaar afgestemd.

De bepalingen in het Erfgoeddecreet waren voor verschillende interpretaties vatbaar. De nieuwe bepalingen hebben tot doel die verschillende interpretatiemogelijkheden uit te sluiten en de financiële rapportering van de instellingen en organisaties die werkingssubsidies ontvangen, éénduidiger en eenvoudiger te maken.

Belangrijkste krachtlijnen voor privaatrechtelijke instellingen en organisaties: gedurende de beleidsperiode:

- mogelijkheid tot onbeperkte aanleg van reserve met eigen inkomsten en subsidies
- het begrip reserve in de decreten wordt gekoppeld aan de bepalingen van de nieuwe vzw-wetgeving en wordt in de balans opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen en bestaat uit de rekeningen 13 'bestemde fondsen' en 14 'overgedragen resultaat'
- de aangelegde reserve wordt aangewend voor de realisatie van het beleidsplan
- aan het einde van een beleidsperiode kan de reserve beperkt overgedragen worden naar een volgende beleidsperiode op voorwaarde dat de aangroei, ten opzichte van de reserve in het begin, maximaal 20% van de gemiddelde jaarlijkse personeels- en werkingkosten bedraagt, berekend over de beleidsperiode
- de personeels- en werkingkosten zijn de som van alle kosten, die betrekking hebben op de uitvoering en realisatie van het beleidsplan, met uitzondering van de afschrijvingen op kapitaalsubsidies.

Voor gemeenten, provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) wordt een specifieke regeling voorzien. Deze regeling tracht te voldoen aan de specifieke situatie/ taken van deze instellingen. De voornaamste kenmerken zijn:

- binnen de beleidsperiode kan de werkingssubsidie onbeperkt overgedragen worden naar het volgende werkingsjaar
- afrekening tegen verantwoording van personeels- en werkingkosten

- aan het einde van de beleidsperiode kan de overgedragen werkingssubsidie beperkt overgedragen worden naar een volgende beleidsperiode op voorwaarde dat de aangroei, ten opzichte van de overgedragen werkingssubsidie in het begin, maximaal 20% van de gemiddelde jaarlijkse personeels- en werkingskosten bedraagt, berekend over de beleidsperiode.

Deze reserveregeling is vanaf 2005 van toepassing op de werkingssubsidies aan erfgoedconvenants, aan archief- en documentatiecentra, aan overkoepelende samenwerkingsverbanden en aan Culturele Biografie Vlaanderen vzw, vanaf 2006 op de werkingssubsidies aan erkende musea en vanaf 2007 op de werkingssubsidies aan landelijke organisaties volkscultuur en het Vlaams Centrum voor Volkscultuur vzw.

Traject administratieve lastenmeting

In 2005 werd de vraag gesteld aan het team Cultureel Erfgoed om een administratieve lastenmeting uit te voeren van het Erfgoeddecreet naar analogie met de lastenmeting van het Kunstendecreet. Tijdens een overleg op 28 november 2005 werd een toelichting gegeven bij administratieve lastenmeting door het departement AZF van de Vlaamse Gemeenschap. Op basis daarvan werd een enquête opgesteld. Deze zal in 2006 worden uitgevoerd.

Bewakingswet

Dit dossier wordt verder opgevolgd door de 'Directie Private Veiligheid'.

Concrete stappen die werden gezet:

- er werd overleg gepleegd met de diverse actoren
- er werd beslist dat de federale wetenschappelijke instellingen een voorstel zouden uitwerken voor de aanpassing van het KB betreffende de opleidingen.

Steunpunten

Een erfgoedsteunpunt heeft als doel de ontwikkeling van het cultureel-erfgoedveld te coördineren en te stimuleren, en de organisaties, instellingen en de medewerkers in het veld te ondersteunen, om het cultureel erfgoed zichtbaar te maken. Een steunpunt fungeert als tussenpersoon, als katalysator onder andere tussen beleid en werkveld, tussen universiteiten en publiek, tussen informatie en educatie, tussen overheid en praktijk.

De steunpunten binnen het beleidsveld cultureel erfgoed zijn:

- het Vlaams Centrum voor Volkscultuur vzw als steunpunt voor erfgoedverenigingen, immaterieel en oraal erfgoed en alledaagse (historische) cultuur (decreta basis in het Decreet op de Volkscultuur)
- Culturele Biografie Vlaanderen vzw, het steunpunt voor archiefinstellingen, bewaarbibliotheken, documentatiecentra, erfgoedcellen en musea (decreta basis in het Erfgoeddecreet).

In 2005 ontvingen de steunpunten een subsidiebedrag van respectievelijk 557 444 euro en 872 000 euro.

Samenwerking tussen het Vlaams Centrum voor Volkscultuur vzw en Culturele Biografie Vlaanderen vzw wordt aangemoedigd. De afdeling organiseerde in 2005 drie keer een 'steunpuntenoverleg'.

Traject masterplan cultureel erfgoed

Als vervolg op de droom van een masterplan van toenmalig Vlaams minister van Cultuur (Staten-Generaal 5 oktober 2002), startte de administratie in 2003 een langetermijntraject. Dit traject bestaat uit verschillende fasen. Het masterplan is één van de instrumenten binnen een bredere dynamiek om dit groter doel te helpen bereiken. In dit traject wordt langetermijndenken gecombineerd met een flexibiliteit op korte termijn om:

- te kunnen inspelen op dringende behoeften in het veld
- een cultureel-erfgoedbeleid met een brede basis te kunnen ontwikkelen.

Het traject masterplan cultureel erfgoed is een open traject, waarbij we verschillende pistes volgen volgens de noden die we tijdens het proces opsporen.

In 2005 kende het traject verschillende fasen. In het voorjaar continueerde de werking met de externe werkgroep. Deze kwam nog 10 keer samen voor de zomer. Het resultaat van deze bijeenkomsten was een missie, een (aanzet tot) visietekst, en materiaal m.b.t. een SWOT-analyse, het uitwerken van strategische beleidslijnen, operationalisering, ...

Vanaf de zomer werd het traject op beleidsniveau getild. Er werd een interne werkgroep opgericht, en er werd doorgewerkt met het materiaal van de externe werkgroep.

De visietekst werd verder uitgewerkt, alsook de SWOT-analyse. Dit alles werd in november een laatste keer teruggekoppeld naar de externe werkgroep.

Op het einde van het jaar werd gewerkt aan een actualisering van het voorrapport dat dateerde van 26/3/2004, met een overzicht van beleidsaanbevelingen uit interessante onderzoeksrapporten en het huidige beleidsinstrumentarium.

Pilootproject indicatoren cultureel erfgoed

In 2005 werd er binnen de administratie Cultuur een werkgroep informatie en indicatoren opgericht.

Binnen deze werkgroep werden er twee pilootprojecten ontwikkeld: enerzijds het 'pilootproject indicatoren cultureel erfgoed', anderzijds het 'Cijferboek gemeentelijk jeugdwerkbeleid'. De volgende definitie werd gehanteerd "Indicatoren zijn meetbare effecten van een duidelijk afgebakende beleidsmaatregel met als doel het leveren van informatie aan de beleidsactoren zodat zij op strategisch niveau beleidskeuzes kunnen maken om het beleid (bij) te sturen". Voor de opstart van de 2 pilootprojecten werd gebruik gemaakt van de expertise van Frank Stroobandt (Re-creatief Vlaanderen) en werd zijn 'Methodologie voor het ontwikkelen van een indicatorenset' gevolgd.

Uit de besprekingen bleek dat men beschikt over basisgegevens voor een aantal sectoren maar het aanwenden van deze gegevens in functie van beleidsevaluatie echter moeilijk blijft omdat de beleidsdoelstellingen zeer vaag geformuleerd zijn, en er bijgevolg geen indicatoren kunnen worden gedefinieerd waarop het beleid actief kan worden gestuurd. Verschillende pogingen in de beide pilootprojecten liepen vast (theorie en praktijk waren moeilijk combineerbaar). Vandaar dat er geopteerd werd om de werkzaamheden van de werkgroep informatie en indicatoren af te sluiten en een nieuw spoor te volgen. Er werd gekozen om de basisinformatie die wordt verzameld en opgenomen in het "Cijferboek gemeentelijk jeugdwerkbeleid"

te screenen en/of verder aan te vullen. In een latere fase kan dan het formuleren van een indicatorenset terug worden opgenomen.

Van mei tot oktober 2005 werden er 6 bijeenkomsten gehouden in het kader van dit traject.

Week van de Smaak

In zijn beleidsnota kondigde de Vlaamse minister van Cultuur een evenement rond eetcultuur aan. Op 8 juli geeft hij de opdracht aan het VCV vzw de opdracht gegeven een voorstel uit te werken voor de organisatie van de eerste Week van de Smaak die in november 2006 zal doorgaan. De eerste Week van de Smaak in Vlaanderen is geïnspireerd op de culinaire evenementen die in Frankrijk en Zwitserland sinds een paar jaren worden georganiseerd met groeiend succes.

Voor de hele voorbereiding en de coördinatie in Vlaanderen werd een bedrag van 200 000 euro uitgetrokken.

Dit project helpt de minister van Cultuur een aantal aandachtspunten uit zijn cultuurbeleid te verwezenlijken: aandacht voor het erfgoed, het culinaire erfgoed, participatie van verenigingen, bedrijven, individuen en interculturaliteit.

Het project wil zo veel mogelijk mensen op een toegankelijke manier laten genieten van de rijkdom van ons culinair erfgoed. Het zal aandacht hebben voor de culturele diversiteit in Vlaanderen en is opgevat als een sociaal gebeuren. Ook kinderen worden bij het evenement betrokken door hen te leren bewust om te gaan met smaak en hen te leren hun gezondheid te bevorderen door een gevarieerde en evenwichtige voeding te promoten.

Voor de organisatie en de coördinatie werd binnen het VCV vzw een tijdelijke medewerkster aangeworven.

Communicatie

De Infobrochure Cultureel Erfgoed verscheen tweemaal tijdens het jaar 2005 met een oplage van 4 300 exemplaren.

Deze nieuwsbrief geeft informatie over de beleidsontwikkelingen en de regelgeving. Dezelfde informatie, aangevuld met standaardformulieren, wordt ook via de website van de Vlaamse Gemeenschap ter beschikking gesteld van de sector: www.vlaanderen.be/erfgoed.

In 2005 werd de portaalsite www.erfgoed.be gelanceerd. Het doel van de portaalsite is: het publiek kennis laten maken met het erfgoedlandschap. De website is zowel bedoeld voor mensen die vertrouwd zijn met het erfgoed, als voor mensen die niet bekend zijn met dit onderwerp.

Op 5 september organiseerde het team Cultureel Erfgoed een overleg met de 10 huidige erkende organisaties voor volkscultuur over de geplande wijziging van het decreet van 27 oktober 1998 houdende de erkenning en subsidiëring van organisaties voor volkscultuur en de oprichting van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur (zie hoger).

Op 25 oktober organiseerde het team Cultureel Erfgoed, in samenwerking met de steunpunten Culturele Biografie Vlaanderen vzw en Vlaams Centrum voor Volkscultuur vzw, een informatiedag over de toepassing van de regelgeving, meer specifiek over het projectsubsidies en werkingsubsidies: welke kosten voor subsidiëring in aanmerking komen en welke niet, wat nu precies onder infrastructuurkosten valt en wat niet, wat wordt precies verwacht van een beleidsplan en van een geactualiseerd beleidsplan en waarvoor dient een actieplan en een jaarverslag, enz. 171 personen hadden zich ingeschreven. Daarnaast werden er nog 14 documentatiemappen toegestuurd.

Hierbij aansluitend werd de handleiding bij het Erfgoeddecreet uitgebreid met informatie over het Archiefdecreet.

Tevens werkte de afdeling mee aan:

- een workshop over projectmanagement van Culturele Biografie Vlaanderen vzw, 25 januari
- een seminarie over erfgoedbeleid en regelgeving aan de studenten Postgraduaat Behoudsmedewerker Actuele Kunst van de Hogeschool Gent, 2 december
- twee artikels over de aanwezigheid van cultureel erfgoed in lokale cultuurbeleidsplannen: in Lokaal (VVSG-Lokaal-tijdschrift van VVSG, 16-30 juni 2005), en in het Praktijkboek Cultuur en Vrije Tijd (aanvulling november 2005)
- een tekst over erfgoededucatie voor het project cultureel erfgoed van CVN (werkgroep opleiding en vorming), voor de studiedag 17/3/2006
- een seminarie over erfgoedbeleid en regelgeving aan de studenten Sociaal-Cultureel Werk van de Artevelde Hogeschool, 22 november
- een lezing over erfgoedbeleid en regelgeving aan de studenten Kunstwetenschappen van de Rijksuniversiteit Gent, 23 november
- een seminarie over erfgoedbeleid en regelgeving voor het postgraduaat Cultuurmanagement aan de Universiteit Antwerpen, 14 december.

Eveneens dient vermeld te worden dat de afdeling participeerde aan volgende werkgroepen/stuurgroepen:

- Stuurgroep Erfgoeddag
- Overleggroep Erfgoeddag – Open Monumentendag
- Stuurgroep Archiefbank Vlaanderen
- Stuurgroep onderzoek Culturele Biografie Vlaanderen vzw 'Bewaarbibliotheken in Vlaanderen. Ideeën voor een beleid ter zake'
- Overlegplatform Erfgoedbibliotheken Vlaanderen
- Werkgroep lokaal cultureel-erfgoedbeleid
- Stuurgroep opleiding gidsen en reisleiders van Toerisme Vlaanderen
- Stuurgroep 'Week van de Smaak'
- Stuurgroep en voorbereidende werkgroepen (Roerend erfgoed, Opleiding en Vorming, Publieksbereik en Ontsluiting) voor de Conferentie 'Cultureel Erfgoed Nederland-Vlaanderen'
- Werkgroep Internationaal Cultuurbeleid
- Werkgroep Unesco 70.

Advisering

In 2004 werden de adviescommissie cultureel erfgoed en een aantal beoordelingscommissies in het kader van het Erfgoeddecreet aangesteld. Deze advies- en beoordelingscommissies hebben als hoofdplicht een kwalitatief oordeel over ingediende dossiers te geven en een gemotiveerd advies te formuleren aan de minister. Op basis van dit advies beslist de minister over de erkenning of subsidiëring van een organisatie of instelling en kent de minister projectsubsidies toe.

De belangrijkste opdracht voor 2005 bestond erin het systeem van kwaliteitsbeoordeling van de verschillende beoordelingscommissies op elkaar af te stemmen, zodat er eenvormigheid ontstaat op het vlak van kwaliteitsbeoordeling binnen het cultureel-erfgoedveld.

Het Erfgoeddecreet voorziet de volgende adviesorganen

- Adviescommissie cultureel erfgoed
- Beoordelingscommissie musea
- Beoordelingscommissie archieven, bewaarbibliotheken en documentatiecentra
- Beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed
- Beoordelingscommissies instellingen van de Vlaamse overheid

Voor het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen en het Museum voor Hedendaagse Kunst te Antwerpen (door het Erfgoeddecreet aangeduide als instellingen van de Vlaamse Gemeenschap) werd in 2005 een eigen beoordelingscommissie aangesteld. Voor de advisering over het Kasteel van Gaasbeek (ook een instelling van de Vlaamse Gemeenschap)

werd de beoordelingscommissie Musea uitgebreid met drie externe experts. Voor het beoordelen van dossiers in verband met cultureel-erfgoedpublicaties doet de minister beroep op de beoordelingscommissie publicaties die binnen het Kunstendecreet wordt aangesteld.

In het kader van het decreet houdende de bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang werd de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed

Het team beeldende kunst staat mee in voor de ontwikkeling en implementatie van het beleid op het vlak van de bescherming van het roerend cultureel erfgoed, in het bijzonder wat de problematiek rond de uitvoer van cultuuroederen betreft.

Het team zorgt voor de implementatie van het topstukkendecreet en staat tevens in voor de aflevering van de door de EU vereiste uitvoervergunningen van cultuuroederen.

Bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang – het zogenaamde Topstukkendecreet – vormt het wettelijk kader voor de bescherming van het belangrijkste roerend cultureel erfgoed dat omwille van zijn bijzondere archeologische, historische, cultuurhistorische, artistieke of wetenschappelijke betekenis voor de Vlaamse Gemeenschap in Vlaanderen bewaard moet blijven (BS van 15/3/2004). Het uitvoeringsbesluit bij het topstukkendecreet werd op 5 december 2005 ondertekend (BS van 6/2/1904).

Het Topstukkendecreet voorziet daartoe in de opstelling van een relatief beperkte lijst van zeldzame en onmisbare voorwerpen en verzamelingen waarop het bijzondere beschermingsregime van het decreet van toepassing is.

Opstelling van de lijst van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Per ministerieel besluit van 18 maart 2005 werden door minister Anciaux werden 65 voorwerpen en 9 verzamelingen definitief opgenomen in de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap. De eigenaars, bezitters of houders werden hiervan in kennis gesteld. Deze lijst werd tevens gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad (BS van 26/4/05).

De Raad

Bij de opstelling van de lijst wordt de minister geadviseerd door de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed. De Raad werd op 1 juni 2004 aangesteld. Leden zijn: Till-Holger Borchert (voorzitter), Martine De Reu (ondervoorzitter), Ludo Collin, Patrick Derom, Mark Fierlafijn, Dora Janssen, Elsje Janssen, Jan Pincket en Leon Smets.

De Raad adviseert de minister over:

- de toepassing van het Topstukkendecreet
- de vaststelling van de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap
- de toestemming om fysische ingrepen op een beschermd voorwerp uit te voeren.

Om de werking van de Raad te ondersteunen, werd er in 2004 opdracht gegeven tot opstelling van proeflijsten van voorwerpen en verzamelingen die mogelijk in aanmerking komen als 'topstuk'. Het ging om proeflijsten op het vlak van het archivalisch en documentair erfgoed,

het kerkelijk erfgoed, het muzikaal erfgoed, de Vlaamse Primitieven (1350-1550) en de Schone Kunsten 1789-1950. Deze proeflijsten werden door de administratie medio 2005 aan de Raad bezorgd.

De Raad vergaderde in 2005 vijf maal. Per 'deelterrein' richtte de raad ook een aantal werkgroepen op, bestaande uit leden van de werkgroep, waar nodig aangevuld met externe deskundigen. Deze werkgroepen bogen zich elk over een van de aangeleverde proeflijsten waarna zij desbetreffend een voorstel formuleerden ter bespreking van de Raad in zijn volledige samenstelling.

De Raad formuleerde in 2005 eindadviezen inzake de proeflijsten 'Schone Kunsten 1789-1950 en Muzikaal Erfgoed. Daarnaast formuleerde de Raad ook een gunstig advies inzake de opname van de tekeningencollectie Van Herck (Carolus Boorromaeuskerk).

Deze voorstellen zullen in de loop van 2006 vertaald worden in aan de minister voorgelegde voorstellen tot voorlopige opname in de lijst.

Onderzoeken

In 2005 werd opdracht gegeven tot inventarisatie van de tekeningencollectie 'Van Herck', bewaard in de Carolus Borromaeuskerk te Antwerpen. Het betreft een collectie die niet in de lijst werd opgenomen omwille van de gebrekkige inventarisatie. Deze studie werd in juni 2005 afgerond. Mee op basis van deze studie stelde de Raad voor om deze collectie alsnog in de lijst van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang op te nemen.

In 2005 werd tevens een vervolgoopdracht uitgeschreven wat betreft de opstelling van de Proeflijst kerkelijk erfgoed, door het CRKC (1/12/2004-30/9/2005). Deze vervolgoopdracht concentreert zich op het kerkelijk erfgoed van de privaatrechtelijke kerkelijke instellingen in Vlaanderen, die hun oorsprong vinden in het Ancien Régime en die vandaag in hun voortbestaan zijn bedreigd. De methodologie en werkinstrumenten die door het Ufsia en het Rubenianum werden ontwikkeld voor de oplijsting van topstukken, dienen ook in dit vervolgonderzoek als leidraad en instrumentarium.

Voor de volledigheid wordt hier ook de beoordelingscommissie periodieke wetenschappelijke publicaties over volkscultuur en geschiedenis vermeld, die werd opgericht in het kader van het decreet van 27 oktober 1998 houdende de erkenning en subsidiëring van organisaties voor volkscultuur en de oprichting van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur. Het secretariaat van de commissies wordt telkens waargenomen door de administratie Cultuur – afdeling BKM.

Adviescommissie cultureel erfgoed

Opdrachten

- waken over een kwaliteitsvolle organisatie van de interne werking van de beoordelingscommissies en daartoe de visie, de methodiek en de evaluatie van de kwaliteitsbeoordeling ontwikkelen;
- formuleren van beleidsgericht advies op basis van de kwaliteitsbeoordeling in de beoordelingscommissies van het beleidsveld;
- kwaliteitsbeoordeling van transversale dossiers voorzover die niet worden behandeld door een beoordelingscommissie.

Samenstelling

De adviescommissie wordt samengesteld uit deskundigen uit de verschillende onderdelen van het beleidsveld. De beoordelingscommissies zijn vertegenwoordigd in de adviescommissie. Vanaf 10 september 2004 was de adviescommissie als volgt samengesteld: Manfred Sellink (voorzitter), Andrea De Kegel (ondervoorzitter), Eric Antonis, Piet De Gryse, Bert De Munck, Martine De Reu, Christine De Weerd, Fons Dierickx, Anne Milkers, An Renard, Wim Van der Elst en Tina Vanhoye.

De samenstelling is in 2005 niet gewijzigd.

De adviescommissie vergaderde vier keer in 2005, en behandelde 19 dossiers: 18 subsidieaanvragen voor internationale projecten in het kader van het Erfgoeddecreet, en 1 aanvraag voor een overkoepelend samenwerkingsverband met een landelijk relevante expertise binnen 1 of meerdere basisfuncties of aspecten van de museumwerking.

Daarnaast kwamen ook andere, meer beleidsmatige punten aan bod: werkwijze voor de kwaliteitsbeoordeling van de beoordelingscommissies, beleidsprioriteiten 2006 – 2010, werking steunpunten, ...

Commissie en beoordelingscommissie musea

Opdracht

Eenzijds adviseert de commissie musea van de Raad voor de Kunsten over de beleidslijnen binnen de sector musea.

Anderzijds formuleert de beoordelingscommissie musea (in het kader van het Erfgoeddecreet) een kwalitatief, inhoudelijk advies over erkennings- en subsidiedossiers inzake musea.

Samenstelling van de beoordelingscommissie Musea (Erfgoeddecreet)

Op 10 september 2004 werd in het kader van het Erfgoeddecreet de beoordelingscommissie musea aangesteld: Piet De Gryse (voorzitter), Els Van der Elst (ondervoorzitter), Cis Bierinckx, Min De Meersman, Leo De Ren, Veerle Leysen, Adriaan Linters, Jan Raymaekers, Manfred Sellink, Steven Thielemans en Veronique Vandekerchove.

Op 10 december 2005 werd de heer Cis Bierinckx als lid van de Beoordelingscommissie Musea vervangen door mevrouw Anna Geukens.

De commissie musea van de Raad voor de Kunsten is als volgt samengesteld: Piet De Gryse (voorzitter), Els Van der Elst (ondervoorzitter), Steven Thielemans, Veronique Vandekerchove en Jan Vermassen.

De beoordelingscommissie musea kwam in 2005 vijf keer samen.

Zij behandelde en adviseerde in totaal 89 aanvragen voor projectsubsidies en vier erkenningsaanvragen. Zij formuleerde ook een adviesvoorstel voor de beleidsaccenten van de minister voor de beleidsperiode 2006-2010.

De commissie musea kwam sinds september alleen samen tijdens de vergaderingen van de Raad voor de Kunsten.

Beoordelingscommissie archieven, bewaarbibliotheken en documentatiecentra

Opdracht

De beoordelingscommissie archieven, bewaarbibliotheken en documentatiecentra formuleert een kwalitatief, inhoudelijk advies over subsidiedossiers inzake archieven, bewaarbibliotheken en documentatiecentra.

Samenstelling

Vanaf 10 september 2004 werd in het kader van het Erfgoeddecreet de beoordelingscommissie archieven aangesteld: Juul Verhelst (voorzitter), An Renard (ondervoorzitter), Patricia Quintens, Frank Scheelings, Inge Schoups, Ludo Vandamme, Jan Van Goethem, Michel Vermote, Bart De Keyser, Isabelle Verheire en Michel Apers. De heer Michel Apers werd vervangen door mevrouw Yasmina Boudia op 10 december 2005.

In 2005 kwam de beoordelingscommissie archieven vier keer samen en behandelde 25 aanvragen voor projectsubsidies voor privaatrechtelijke archieven. Daarnaast bracht de beoordelingscommissie een advies uit over de culturele thema's beleidsperiode 2008 -2012.

Beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed

Opdracht

De beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed formuleert een kwalitatief, inhoudelijk advies over de subsidiedossiers inzake erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed.

Samenstelling

Vanaf 10 september 2004 werd in het kader van het Erfgoeddecreet de beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed aangesteld. De leden zijn: Christine De Weerd (voorzitter), Karel Hermans (ondervoorzitter), Anne-Mie Adriaenssens, Werner Adriaenssens, Annick Boesmans, Stefaan Decrock, Elsje Janssen, Frederik Leen, Annelies Lieten, Anneke Lippens, Peter Scholliers en Elke Verdurmen.

De samenstelling is in 2005 niet gewijzigd.

In 2005 kwam deze commissie vijf keer samen en behandelde 66 aanvragen voor projectsubsidies voor ontwikkelingsgerichte projecten cultureel erfgoed, 27 aanvragen voor projectsubsidies voor cultuurhistorische tentoonstellingen en 3 aanvragen voor het sluiten van een erfgoedconvenant voor de periode 2006-2008. Daarnaast bracht de beoordelingscommissie een advies uit over de beleidsplannen erfgoedconvenants voor de periode 2005-2008.

Beoordelingscommissies instellingen van de Vlaamse overheid

Het Erfgoeddecreet voorziet de mogelijkheid tot het oprichten van afzonderlijke beoordelingscommissies voor deze instellingen.

Beoordelingscommissie MuHKA

Opdrachten

De beoordelingscommissie MuHKA geeft haar advies over het beleidsplan van de instelling, ingediend ter voorbereiding van de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en het MuHKA en onderzoekt of de inhoud en de werking van het museum voldoen aan de erkenningsvoorwaarden zodat het museum door de Vlaamse Regering gelijkgesteld kan worden met een erkend museum. Dit advies komt tot stand d.m.v. het doornemen van de beleidsdocumenten (beleidsplan) en een plaatsbezoek.

Samenstelling

Voor het MuHKA werd op 15 april 2005 een beoordelingscommissie opgericht bestaande uit leden van de betrokken reguliere beoordelingscommissie musea en drie buitenlandse experts. De commissie werd onder meer aangevuld met experts uit de beoordelingscommissie beeldende kunst en de beoordelingscommissie audiovisuele kunsten. Voorzitter van de commissie is, in uitvoering van artikel 44 van het Erfgoeddecreet, de voorzitter van de adviescommissie cultureel erfgoed.

De commissie was als volgt samengesteld: Manfred Sellink (voorzitter), Leo De Ren, Veerle Leysen, Els Van der Elst, Hilde De Visscher, Chris Dercon, Maria Hlavajova, Erik Martens, Jaques Morrens, Jan Mot, Francis Smets en Lex Ter Braak.

De commissie kwam samen op 20 en 21 april 2005. Op 20 april vond het plaatsbezoek plaats en op 21 april formuleerde de commissie haar advies.

Beoordelingscommissie Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen

Opdrachten

De beoordelingscommissie KMSKA formuleert een inhoudelijk advies aan de minister over de werking van het KMSKA en onderzoekt of de inhoud en de werking van het museum voldoen aan de erkenningsvoorwaarden zodat het museum door de Vlaamse Regering gelijkgesteld kan worden met een erkend museum. Het advies komt tot stand d.m.v. het doornemen van de beleidsdocumenten (beleidsplan) en een plaatsbezoek.

Samenstelling

Voor het KMSKA werd op 15 april 2005 een beoordelingscommissie opgericht bestaande uit leden van de betrokken reguliere beoordelingscommissie musea en drie buitenlandse experts. De commissie werd daarenboven aangevuld met experts uit het brede museumveld. De voorzitter van de adviescommissie is, in uitvoering van artikel 44 van het Erfgoeddecreet, de voorzitter van de beoordelingscommissie KMSKA.

De commissie was als volgt samengesteld: Manfred Sellink (voorzitter), Jan Raeymaekers, Steven Thielemans, Els Van der Elst, Guido De Brabander, Leo De Ren, Emilie Gordenker, Konrad Renger en Alexander Van Grevenstein.

De commissie kwam samen op 3 en 4 juni 2005. Op 3 juni vond het plaatsbezoek plaats en op 4 juni formuleerde de commissie haar advies.

Beoordelingscommissie Kasteel van Gaasbeek

Opdrachten

De Beoordelingscommissie Kasteel van Gaasbeek formuleert een inhoudelijk advies aan de minister over de werking van het Kasteel van Gaasbeek en onderzoekt of de inhoud en de werking van het museum voldoen aan de erkenningvoorwaarden zodat het museum door de Vlaamse Regering gelijkgesteld kan worden met een erkend museum. Het advies komt tot stand d.m.v. het bespreken van de beleidsdocumenten (beleidsplan) en een plaatsbezoek.

Samenstelling

Voor het Kasteel van Gaasbeek werd op 15 april 2005 een beoordelingscommissie opgericht bestaande uit alle leden van de betrokken reguliere Beoordelingscommissie musea en drie experts.

De commissie was als volgt samengesteld: Piet De Gryse (voorzitter), Els Van der Elst (ondervoorzitter), Cis Bierinckx, Min De Meersman, Leo De Ren, Veerle Leysen, Adriaan Linters, Jan Raymaekers, Manfred Sellink, Steven Thielemans, Veronique Vandekerchove (leden BCM), Veronique van Caloen, Linda Van Santvoort en Peter Scholliers (experts).

De commissie kwam samen op 29 april 2005.

Beoordelingscommissie publicaties

Opdracht

De beoordelingscommissie publicaties adviseert de minister over de subsidiedossiers periodieke en niet-periodieke publicaties binnen het Kunstendecreet en het Erfgoeddecreet. Er werd slechts één beoordelingscommissie opgericht voor beide decreten om de eenheid binnen het cultureel publicatiebeleid van de Vlaamse Gemeenschap te behouden.

Samenstelling

Op 20 december 2004 werd deze beoordelingscommissie aangesteld. De leden zijn: Hendrik Defoort (voorzitter), Relinde Raeymaekers (ondervoorzitter), Geert Van Der Speeten, Francis Strauven, Chantal Pattyn, Jo Tollebeek, Hilde Peleman, Mirek Cerny en Erik Martens.

In 2005 kwam deze commissie samen voor enerzijds de beoordeling van periodieke publicaties in het kader van het Kunstendecreet en het Erfgoeddecreet en voor de beoordeling van niet-periodieke publicaties op basis van het reglement 'subsidies voor de productie van culturele publicaties'.

Aanvragen met betrekking tot het subsidiëren van publicaties worden door de Afdeling Muziek, Letteren en Podiumkunsten behandeld.

Beoordelingscommissie periodieke wetenschappelijke publicaties over volkscultuur en geschiedenis

Opdracht

De beoordelingscommissie periodieke wetenschappelijke publicaties over volkscultuur en geschiedenis formuleert een kwalitatief, inhoudelijk advies over de subsidiedossiers inzake periodieke wetenschappelijke publicaties over volkscultuur en geschiedenis (binnen het Decreet op de Volkscultuur).

Samenstelling

De beoordelingscommissie periodieke wetenschappelijke publicaties over volkscultuur en geschiedenis bestaat uit: Arlette Thys (voorzitter), Bruno De Wever, Marc Jacobs, Marc Ryckaert, Alfons Thijs, Stefaan Top en Raf Van Laere.

In 2005 kwam deze beoordelingscommissie 1 keer samen.

Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed

Opdrachten

De Raad adviseert de minister over:

de toepassing van het Topstukkendecreet;

de vaststelling van de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap;

de toestemming om fysische ingrepen op een beschermd voorwerp uit te voeren.

Samenstelling

Op 1 juni 2004 werd in het kader van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed aangesteld. De leden zijn: Till-Holger Borchert (voorzitter), Martine De Reu (ondervoorzitter), Ludo Collin, Patrick Derom, Mark Fierlafijn, Dora Janssen, Elsje Janssen, Jan Pincket en Leon Smets.

In 2005 kwam deze Raad 5 keer samen.

Onderzoeken

In verband met aangetroffen hiaten in de proeflijst Kerkelijk Erfgoed, schreef de administratie een vervolgoopdracht uit. Deze opdracht werd eveneens toegekend aan het CRKC. De vervolgoopdracht concentreert zich op het kerkelijk erfgoed van de privaatrechtelijke kerkelijke

instellingen in Vlaanderen, die hun oorsprong vinden in het Ancien Régime en die vandaag in hun voortbestaan zijn bedreigd.

De ontwikkelde methodologie en werkinstrumenten die door het Ufsia en het Rubenianum werden ontwikkeld voor de oplijsting van topstukken, dienen ook in dit vervolgonderzoek als leidraad en instrumentarium.

Studie met het oog op internationale positionering en benchmarking van het MuHKA en het S.M.A.K. door de Management School Universiteit Antwerpen (15/12/2004-30/9/2005)

Eind 2004 startte het benchmarking onderzoek van het S.M.A.K. en het MuHKA. De onderzoekers van de Universiteit Antwerpen voegden volgende musea aan de benchmarking oefening toe: Provinciaal Museum voor Moderne Kunst – Oostende, Openluchtmuseum voor Beeldhouwkunst Middelheim – Antwerpen, Museum Dhondt-Dhaenens – Deurle, Van Abbemuseum – Eindhoven, MACBA – Barcelona, IVAM – Valencia.

De stuurgroep, waarin de afdeling vertegenwoordigd was met Hans Feys, Jan Verlinden en Ine Vos, kwam in 2005 zes keer samen. Tijdens de laatste bijeenkomst op 19/10 werd het onderzoek afgesloten.

Het onderzoek bestond uit een vergelijkend onderzoek van de activiteiten van de musea, gestructureerd volgens de verschillende mogelijke museumfuncties. Er werden een 300-tal indicatoren vergeleken, in de volgende categorieën: algemene karakteristieken, infrastructuur, personeel, middelen en uitgaven.

De onderzoekers formuleerden als slot een aantal aanbevelingen voor de toekomst van het S.M.A.K. en het MuHKA, vergezeld van een stappenplan.

De publicatie van de onderzoeksresultaten heeft reeds gedeeltelijk plaatsgevonden. Dit gebeurde in de vorm van een herwerkt rapport, waarbij de gegevens die de musea aanleverden in relatieve vorm opgenomen werden. Het onderzoek werd eind 2005 nog niet vrijgegeven.

Onderzoek “Erfgoed digitaal” (15 december 2003-31 oktober 2004). STRATMAN: naar een strategisch beleidsplan voor ‘digitaal erfgoed’, door Dirk Kenis, iForumConsult (april-oktober 2005)

STRATMAN staat voor STRATegisch MANagement en is een sterk gestructureerde expertenbevraging. Het onderzoek is een vervolg op het Delphi onderzoek ‘Beleidsvisies voor Digitaal Erfgoed in Vlaanderen’.

De discussie tijdens de sessie handelde over de relatie tussen de doelen en de maatregelen. De sessie had tot doel via een systematische afweging tot verschillende beleidsscenario’s te komen. Hierin onderscheidt men het meest doelmatige, het snelste succes, het hoogste resultaat en het gemakkelijkst haalbare.

De STRATMAN-sessie begeleidde een groep van interne en externe personen om de achttien visies uit het Delphi-onderzoek te herleiden tot zes doelen en tien maatregelen waarmee men deze doelen kan bereiken. Deze informatie is op zich zeer waardevol.

De vier onderzochte scenario's verschillen weinig van elkaar in doelmatigheid en haalbaarheid. De maatregelen zijn onderling erg verweven en daarom maakt het niet echt uit welke er eerst genomen worden, ze dienen immers allemaal aan bod te komen.

Studieopdracht naar de problematiek, mogelijkheden en opportuniteiten van de Vlaamse bevoegdheid op het vlak van successierechten, voor de collectieopbouw van de Vlaamse musea en erfgoedinstellingen en voor de collectie van de Vlaamse Gemeenschap, door Prof. Draye Universiteit Hasselt (1/12/2005-30/05/2006)

In zijn Beleidsnota Cultuur kondigde minister Anciaux een onderzoek aan naar de mogelijkheden van de invoering van een vrijstelling van successierechten voor topstukken. Successierechten vormen immers een zware drempel voor eigenaars van topstukken. Een aanpak van deze problematiek is noodzakelijk om te vermijden dat successie leidt tot de opsplitsing en de verkoop van collecties in het buitenland.

De onderzoeksopdracht concentreert zich op twee invalshoeken:

In betaling geven van kunstwerken om verschuldigde successierechten te voldoen en de mogelijkheden die dit biedt ten behoeve van de collectievorming van musea en erfgoedinstellingen in Vlaanderen.

Vrijstelling van successierechten voor topstukken. Op dit vlak zal de studie in concreto leiden tot een memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet tot invoering van een vrijstelling van successierechten voor roerend cultureel erfgoed.

Inventarisatieproject Tekeningen uit de collectie Van Herck bewaard in de St.-Carolus-Borromeuskerk, door Marina Christiaens en Fred Verbeeck (einde juni 2005)

Aangezien er voor deze collectie slechts sprake was van een oude inventaris uit 1948, achtte men het noodzakelijk deze inventaris te laten actualiseren. Tevens is er in deze opdracht aandacht geschonken aan een conditierapport. De opdracht werd toegewezen aan mevrouw Marina Christiaens, gespecialiseerd in conservatie en restauratie van kunstwerken op papier. Uit het onderzoek is duidelijk geworden dat de 167 tekeningen eigenlijk bestaan uit 206 tekeningen.

In de technische fiche komen de volgende velden aan de orde: inventarisnummer, titel, beschrijving, vervaardiger, bewaarplaats, vaste standplaats, eigendomssituatie, afbeelding, positie, afmetingen in mm. weergegeven, montage, omlijsting, techniek, specificatie, materiaal, conditie en hanteerbaarheid.

Bij het opmaken van de conditierapporten constateerde men dat veel werken in de loop der tijd aangetast waren door schimmel. Een nader onderzoek zou moeten uitmaken hoe actief deze schimmels zijn.

Onderzoek erfgoededucatie in het Vlaamse onderwijs door Universiteit Antwerpen (faculteit politieke en sociale wetenschappen) (13/12/2005-30/11/2006)

Canon Cultuurcel (Departement Onderwijs) en de afdeling Beeldende Kunst en Musea hebben in navolging van een werkgroep rond erfgoededucatie een onderzoek uitgeschreven over de plek van erfgoed(educatie) in het Vlaamse onderwijs.

Dit onderzoek startte in december 2005. De bedoeling is te onderzoeken hoe onderwijs en erfgoed kunnen streven naar een langdurige samenwerking, vertrekkend vanuit concrete en correcte gegevens en aanbevelingen vanuit beide domeinen.

Het onderzoeksproject moet leiden tot: (1) een kwalitatieve inventarisatie van initiatieven en organisaties die werkzaam zijn binnen onderwijs/ erfgoed; (2) een kwalitatieve screening van de doelen die binnen het onderwijs en de erfgoedsector vooropgesteld worden m.b.t. erfgoed/ onderwijs; (3) concrete voorstellen en aanbevelingen die het departement onderwijs, het departement cultuur, het departement Leefmilieu en infrastructuur, de steunpunten, organisaties en scholen input bezorgen voor de ontwikkeling van een structurele visie en hieraan gekoppelde initiatieven op erfgoed binnen het onderwijs (zowel op methodologisch als bestuurlijk niveau).

Internationale ontwikkelingen

Over de toetreding tot de UNESCO-conventie van 1970 bestaat er binnen België een consensus. Alle bevoegde overheden zijn voor de toetreding gewonnen. Een aantal deelparlementen verleenden reeds hun toelating tot toetreding.

Zowel de Waalse regering als het federale parlement hebben reeds hun instemming verleend tot toetreding tot de Unesco-conventie van 1970. De Vlaamse overheid gaf aan een extern jurist een studieopdracht uit met betrekking tot de eventuele toetreding van de Vlaamse Gemeenschap (België) tot het UNESCO-verdrag en concludeerde op basis daarvan dat

voor haar de introductie van een interpretatieve verklaring tot verduidelijking van het toepassingsgebied, essentieel is voor de rechtszekerheid. De gewenste interpretatieve verklaring strekt tot een gelijkschakeling van het materiële toepassingsgebied van de conventie met Europese regelgeving (bijlage bij de verordening en Richtlijn).

Het ontwerp van 'decreet houdende instemming met het Verdrag met betrekking tot de maatregelen die moeten worden genomen om de ongeoorloofde uitvoer, invoer en overdracht van eigendom van cultuurobjecten te voorkomen' – met de hoger aangegeven interpretatieve verklaring – werd medio maart voor advies voorgelegd aan de Inspectie Van Financiën.

Op 6 april formuleerde de Inspectie van Financiën een gunstig advies, waarna het ontwerp, samen met de positieve adviezen van de Raad voor Cultuur (15 maart 2005) en de Raad voor de Kunsten (29 maart 2005) en van de Raad voor Cultuur aan de minister van cultureel werd bezorgd. Op 16 november 2006 werd het begrotingsakkoord voor dit toetredingsdecreet verleend. In overleg met de administratie Buitenlands Beleid werd begin december ook een

advies gevraagd aan de SERV. (Ook in aparte tekst van Hans Feys – thematisch - voor wat de 'bescherming van het roerend cultureel erfgoed' betreft)

De kwetsbaarheid van het immaterieel erfgoed noopte Unesco ertoe in het begin van de 21ste eeuw een programma uit te werken voor het uitroepen van "Meesterwerken van het mondeling en immaterieel erfgoed van de mensheid". Hiervan vond de eerste proclamatie in 2001 plaats. De tweede proclamatie was in 2003 (de Gilles van Binche kwamen toen op deze lijst te staan). In 2005 vond de derde proclamatie plaats. Hiervoor heeft de Volkssportcentrale vzw in samenwerking met de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaams Centrum voor Volkscultuur vzw, en de Vlaamse Traditionele Sporten vzw, de volkssport 'schiet spelen op staande en liggende wip' voorgesteld. Deze kandidatuur werd echter niet gehonoreerd. Toch is Vlaanderen nog in de prijzen gevallen door de participatie in het 'Reuzendossier' dat door Frankrijk en de Franse Gemeenschap werd ingediend en waarbij de reuzen van Dendermonde en van Mechelen waren opgenomen.

Op 17 oktober 2003 werd de Unesco-conventie voor de bescherming van het immaterieel cultureel erfgoed goedgekeurd. In 2005 werd de ratificatie verder voorbereid. Enkele landen zijn binnen het internationaal cultuurbeleid prioritair. Het zijn: Zuid-Afrika, China, Nederland, Marokko en de Franse Gemeenschap.

Met het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie werd in 2005 contact onderhouden over de Art and Architecture Thesaurus, i.s.m. de afdeling Monumenten en Landschappen van de Vlaamse overheid. In 2005 vonden er in Nederland twee onderzoeken plaats in het kader van een nieuw project, genaamd de Nationale Thesaurus Referentiestructuur (NTR).

Op 26 oktober 2005 werd er een studieconferentie over de resultaten van de onderzoeken georganiseerd in Den Haag. Daarbij kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Nut van de NTR?
- Hoe behoort de inrichting van de redactie te zijn?
- Hoe dient de inrichting en het beheer in de toekomst te worden uitgevoerd?

Tot op heden hebben is er echter nog geen duidelijkheid over de toekomst van de AAT of NTR.

Naar aanleiding van het erfgoedcongres dat de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen – Nederland op 17 maart 2006 organiseert, werden in 2004 verschillende voorbereidende trajecten opgestart. De afdeling participeert aan de stuurgroep en aan de verschillende werkgroepen: werkgroep roerend erfgoed, werkgroep publieksbereik en ontsluiting, en werkgroep opleiding en vorming. In 2005 werden verschillende vergaderingen in dit kader bijgewoond, en werd er input geleverd voor de visietekst, de aanbevelingen en het opleidingschema.

Roerend cultureel erfgoed

Het team beeldende kunst staat mee in voor de ontwikkeling en implementatie van het beleid op het vlak van de bescherming van het roerend cultureel erfgoed, in het bijzonder wat de problematiek rond de uitvoer van cultuuroederen betreft.

Het team zorgt voor de implementatie van het topstukkendecreet en staat tevens in voor de aflevering van de door de EU vereiste uitvoervergunningen van cultuuroederen.

Bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang – het zogenaamde Topstukkendecreet – vormt het wettelijk

kader voor de bescherming van het belangrijkste roerend cultureel erfgoed dat omwille van zijn bijzondere archeologische, historische, cultuurhistorische, artistieke of wetenschappelijke betekenis voor de Vlaamse Gemeenschap in Vlaanderen bewaard moet blijven (BS van 15/3/2004). Het uitvoeringsbesluit bij het topstukkendecreet werd op 5 december 2005 ondertekend (BS van 6/2/1904).

Het Topstukkendecreet voorziet daartoe in de opstelling van een relatief beperkte lijst van zeldzame en onmisbare voorwerpen en verzamelingen waarop het bijzondere beschermingsregime van het decreet van toepassing is.

Opstelling van de lijst van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Per ministerieel besluit van 18 maart 2005 werden door minister Anciaux werden

65 voorwerpen en 9 verzamelingen definitief opgenomen in de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap.

De eigenaars, bezitters of houders werden hiervan in kennis gesteld. Deze lijst werd tevens gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad (BS van 26/4/05).

De Raad

Bij de opstelling van de lijst wordt de minister geadviseerd door de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed. De Raad werd op 1 juni 2004 aangesteld. Leden zijn: Till-Holger Borchert (voorzitter), Martine De Reu (ondervoorzitter), Ludo Collin, Patrick Derom, Mark Fierlafijn, Dora Janssen, Elsje Janssen, Jan Pincket en Leon Smets.

De Raad adviseert de minister over:

- de toepassing van het Topstukkendecreet;
- de vaststelling van de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap;
- de toestemming om fysische ingrepen op een beschermd voorwerp uit te voeren.

Om de werking van de Raad te ondersteunen, werd er in 2004 opdracht gegeven tot opstelling van proeflijsten van voorwerpen en verzamelingen die mogelijk in aanmerking komen als 'topstuk'. Het ging om proeflijsten op het vlak van het archivalisch en documentair erfgoed, het kerkelijk erfgoed, het muzikaal erfgoed, de Vlaamse Primitieven (1350-1550) en de Schone Kunsten 1789-1950. Deze proeflijsten werden door de administratie medio 2005 aan de Raad bezorgd.

De Raad vergaderde in 2005 vijf maal. Per 'deelterrein' richtte de raad ook een aantal werkgroepen op, bestaande uit leden van de werkgroep, waar nodig aangevuld met externe

deskundigen. Deze werkgroepen bogen zich elk over een van de aangeleverde proeflijsten waarna zij desbetreffend een voorstel formuleerden ter bespreking van de Raad in zijn volledige samenstelling.

De Raad formuleerde in 2005 eindadviezen inzake de proeflijsten 'Schone Kunsten 1789-1950 en Muzikaal Erfgoed'. Daarnaast formuleerde de Raad ook een gunstig advies inzake de opname van de tekeningencollectie Van Herck (Carolus Borromaeuskerk).

Deze voorstellen zullen in de loop van 2006 vertaald worden in aan de minister voorgelegde voorstellen tot voorlopige opname in de lijst.

Onderzoeken

In 2005 werd opdracht gegeven tot inventarisatie van de tekeningencollectie 'Van Herck', bewaard in de Carolus Borromaeuskerk te Antwerpen. Het betreft een collectie die niet in de lijst werd opgenomen omwille van de gebrekkige inventarisatie. Deze studie werd in juni 2005 afgerond. Mee op basis van deze studie stelde de Raad voor om deze collectie alsnog in de lijst van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang op te nemen.

In 2005 werd tevens een vervolgoopdracht uitgeschreven wat betreft de opstelling van de Proeflijst kerkelijk erfgoed, door het CRKC (1/12/2004-30/9/2005). Deze vervolgoopdracht concentreert zich op het kerkelijk erfgoed van de privaatrechtelijke kerkelijke instellingen

in Vlaanderen, die hun oorsprong vinden in het Ancien Régime en die vandaag in hun voortbestaan zijn bedreigd. De methodologie en werkinstrumenten die door het Ufsia en het Rubenianum werden ontwikkeld voor de oplijsting van topstukken, dienen ook in dit vervolgonderzoek als leidraad en instrumentarium.

Europese regelgeving

Verordening

Sinds april 1993 is binnen de Europese Unie een systeem van uitvoervergunningen voor de uitvoer van belangrijke en mogelijk belangrijke cultuuroederen van toepassing (Europese Verordening van 9 december 1992 betreffende de uitvoer van cultuuroederen).

Cultuuroederen die tot een van de door deze verordening vastgelegde categoriën behoren, kunnen enkel buiten de Europese Unie gebracht worden indien de uitvoerder daartoe over een vergunning beschikt. Voor België worden deze uitvoervergunningen afgeleverd door de Gemeenschap op wiens grondgebied het cultuuroed zich bevindt. Voor Brussel geldt, als overgangsmaatregel, de vrije keuze van de uitvoerder.

Aantal afgeleverde uitvoervergunningen

In 2005 werden 256 definitieve uitvoervergunningen en 38 tijdelijke vergunningen (bruiklenen tentoonstellingen) afgeleverd. Het ging daarbij om 676 cultuurvoorwerpen en verzamelingen die tijdelijk werden uitgevoerd en 304 cultuurvoorwerpen en verzamelingen die definitief werden uitgevoerd.

Een overzicht van de sinds 1993 afgeleverde vergunningen werd als bijlage gevoegd.

Richtlijn

Samen met deze uitvoerregeling werd in 1993 ook een restitutieregeling ingevoerd (Europese Richtlijn van 15 maart 1993 betreffende de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van de lidstaat werden gebracht). De Richtlijn voert een regeling in waarbij elke lidstaat van de Europese Unie de terugkeer kan eisen van een cultuurgoed dat, in overtreding van haar wetgeving inzake de bescherming van het roerend cultureel erfgoed, naar een andere lidstaat van de Europese Unie werd gebracht.

De restitutie van het goed is steeds verplicht, ook als de bezitter van het cultuurgoed te goeder trouw was. Deze laatste heeft dan wel recht op een schadevergoeding.

Deze Richtlijn werd bij wet van 28 oktober 1996 (B.S. 21.12.1996) omgezet in het Belgisch recht. Er zijn de administratie nog geen concrete gevallen van restitutie binnen deze regeling bekend.

Het ministerie van Justitie fungeert als centrale, coördinerende autoriteit voor wat de uitvoering van de richtlijn betreft.

Over de periode 1999-2003 werden slechts een drietal vorderingen tot teruggave ingediend. Eén daarvan betrof een vordering van Frankrijk tegen België. Het ging om een publiek archief dat vanuit Frankrijk naar België werd gebracht (2003).

De Europese Commissie verklaart het geringe aantal vorderingen als volgt:

‘Het geringe aantal vorderingen is te verklaren door het feit dat gewoon al het bestaan van een rechtsvordering een positieve invloed heeft op het zoeken naar buitengerechtelijke oplossingen in der minne. Uit de bijdragen van de lidstaten blijkt evenwel niet in hoeveel gevallen precies de toepassing van de richtlijn geleid heeft tot een minnelijke schikking voor teruggave. Sommige lidstaten verkiezen immers over het algemeen andere rechtsmiddelen aan te wenden om cultuurgoederen terug te vorderen, omdat zij de voorwaarden voor het instellen van een vordering tot teruggave te beperkend vinden (vanaf 1993 op onrechtmatige wijze buiten het land gebracht en/of de verjaringstermijn van één jaar).

Zowel de Waalse regering als het federale parlement hebben reeds hun instemming verleend tot toetreding tot de Unesco-conventie van 1970. De Vlaamse overheid gaf aan een extern jurist een studieopdracht uit met betrekking tot de eventuele toetreding van de Vlaamse Gemeenschap (België) tot het UNESCO-verdrag en concludeerde op basis daarvan dat

voor haar de introductie van een interpretatieve verklaring tot verduidelijking van het toepassingsgebied, essentieel is voor de rechtszekerheid. De gewenste interpretatieve verklaring strekt tot een gelijkschakeling van het materiële toepassingsgebied van de conventie met Europese regelgeving (bijlage bij de verordening en Richtlijn).

Het ontwerp van ‘decreet houdende instemming met het Verdrag met betrekking tot de maatregelen die moeten worden genomen om de ongeoorloofde uitvoer, invoer en overdracht van eigendom van cultuurgoederen te voorkomen’ – met de hoger aangegeven interpretatieve verklaring – werd medio maart voor advies voorgelegd aan de Inspectie Van Financiën.

Op 6 april formuleerde de Inspectie van Financiën een gunstig advies, waarna het ontwerp, samen met de positieve adviezen van de Raad voor Cultuur (15 maart 2005) en de Raad voor de Kunsten (29 maart 2005) en van de Raad voor Cultuur aan de minister van cultureel werd

bezorgd. Op 16 november 2006 werd het begrotingsakkoord voor dit toetredingsdecreet verleend. In overleg met de administratie Buitenlands Beleid werd begin december ook een advies gevraagd aan de SERV. De SERV verleende een gunstig advies op 18 januari 2006.

Verwerving van bijzondere cultuurgooderen

In 2005 werd de collectie van de Vlaamse Gemeenschap verrijkt met een sleutelwerk van Panamarenko. Het werk 'Prova-car', jarenlang een particuliere bruikleen aan het SMAK, werd op 24 juni, samen met andere werken - bij Christies' Londen geveild. Het werk werd voor een bedrag van 363 738 euro verworven voor de collectie van de Vlaamse Gemeenschap en in langdurige bruikleen gegeven aan het MUHKA.

Prova-car is een van de twee werken uit 1967 die de overgang representeert van de vroege poëtische werken met hun thematische diversiteit naar de 'voertuigen', het oeuvre waarmee Panamarenko bekend werd.

E1 - Aantal cultuurobjecten waarvoor een uitvoervergunning werd afgeleverd/categorie													
Categorie	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1 Oudheidkundige voorwerpen	3	7	3	38	8	1	102	40	276	194	190	302	623
2 Artistieke, historische of religieuze monumenten												3	0
3 Afbeeldingen en schilderijen	13	27	50	82	5	84	53	60	30	75	112	35	217
3A Aquarellen, gouaches en pasteltekeningen					1	13	52	41	12	10	31	8	6
4 Mozaïeken en tekeningen	4	260	421	23		20		24	55	44	7	78	11
5 Gravures, prenten, zeefdrukken									51	16	31	1	0
6 Beeldhouwwerken	1	3	4	4	1	17	10	11	9	2	13	4	5
7 Fotoafdrukken, films en negatieven												4	0
8 Wiegedrukken en manuscripten		1	41	85		6			2		18	0	0
9 Boeken									2		17	7	0
10 Gedrukte geografische kaarten							1					0	0
11 Archieven en onderdelen										1	7	0	0
12 Verzamelingen fauna, flora									1	1		0	1
Verzamelingen van historisch, paleontologisch, etnografisch of numismatisch belang	5	4		25	3	1		2				1	3
13 Vervoermiddelen												0	4
14 Andere antiquiteiten: meubelen, tapijten enz.		14	11	10	6	78	12	15	12	20	26	32	110
TOTAAL:	26	316	530	267	24	220	234	194	450	362	446	482	980
aantal cultuurobjecten tijdelijke vergunning	26	309	474	212	12	144	142	92	77	116	113	121	676
aantal cultuurobjecten definitieve vergunning	0	7	56	55	12	76	92	102	373	246	333	361	304
Aantal afgeleverde uitvoervergunningen													
AANTAL :	14	37	47	78	15	110	174	165	139	160	250	253	294
Tijdelijke	14	33	28	67	5	41	93	66	45	65	57	47	38
Definitieve	0	4	19	11	10	69	81	99	94	95	193	206	256

Behoud van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

In 2005 gaf de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed een advies aan de minister zodat hij een eerste reeks van voorwerpen definitief op de lijst kon plaatsen. Sinds 18 maart 2005 zijn 64 voorwerpen en 9 verzamelingen definitief opgenomen in de lijst. De raad gaf een positief advies aan de minister over de collecties Schone Kunsten en Muzikaal Erfgoed en medio 2006 zullen een aantal objecten en verzamelingen tijdelijk beschermd worden.

Europese regelgeving

Verordening

Sinds april 1993 is binnen de Europese Unie een systeem van uitvoervergunningen voor de uitvoer van belangrijke en mogelijk belangrijke cultuurgoederen van toepassing (Europese Verordening van 9 december 1992 betreffende de uitvoer van cultuurgoederen).

Cultuurgoederen die tot een van de door deze verordening vastgelegde categoriën behoren, kunnen enkel buiten de Europese Unie gebracht worden indien de uitvoerder daartoe over een vergunning beschikt. Voor België worden deze uitvoervergunningen afgeleverd door de Gemeenschap op wiens grondgebied het cultuurgoed zich bevindt. Voor Brussel geldt, als overgangmaatregel, de vrije keuze van de uitvoerder.

Aantal afgeleverde uitvoervergunningen

In 2005 werden 256 definitieve uitvoervergunningen en 38 tijdelijke vergunningen (bruiklenen tentoonstellingen) afgeleverd. Het ging daarbij om 676 cultuurvoorwerpen en verzamelingen die tijdelijk werden uitgevoerd en 304 cultuurvoorwerpen en verzamelingen die definitief werden uitgevoerd.

Een overzicht van de sinds 1993 afgeleverde vergunningen vindt u in bijlage E1.

Richtlijn

Samen met deze uitvoerregeling werd in 1993 ook een restitutieregeling ingevoerd (Europese Richtlijn van 15 maart 1993 betreffende de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van de lidstaat werden gebracht). De Richtlijn voert een regeling in waarbij elke lidstaat van de Europese Unie de terugkeer kan eisen van een cultuurgoed dat, in overtreding van haar wetgeving inzake de bescherming van het roerend cultureel erfgoed, naar een andere lidstaat van de Europese Unie werd gebracht.

De restitutie van het goed is steeds verplicht, ook als de bezitter van het cultuurgoed te goeder trouw was. Deze laatste heeft dan wel recht op een schadevergoeding. Deze Richtlijn werd bij wet van 28 oktober 1996 (B.S. 21.12.1996) omgezet in het Belgisch recht. Er zijn de administratie nog geen concrete gevallen van restitutie binnen deze regeling bekend.

Het ministerie van Justitie fungeert als centrale, coördinerende autoriteit voor wat de uitvoering van de richtlijn betreft.

Internationale conventies

Er bestaan diverse conventies, gericht op de bescherming van het roerend cultureel erfgoed. Twee conventies gaan specifiek over de problematiek van de illegale handel en uitvoer van cultuurgooederen : de UNESCO- conventie van 14 november 1970 (convention on the means of prohibiting and preventing the illicit import, export and transfer of ownership of cultural property) en de juni 1995 afgesloten UNIDROIT-conventie (Unidroit convention on stolen or illegally exported cultural goods).

Het bijzonder ruime materiële toepassingsgebied van de UNIDROIT-conventie, in combinatie met de bijzonder lange verjaringstermijnen en de omkering van bewijslast voor de bona fide –bezitter maken van de UNIDROIT-conventie voorlopig een moeilijk haalbare kaart.

Over de toetreding tot de UNESCO-conventie van 1970 bestaat er binnen België een consensus. Alle bevoegde overheden zijn voor de toetreding gewonnen. Een aantal deelparlementen verleenden reeds hun toelating tot toetreding. Zowel de Waalse regering als het federale parlement hebben reeds hun instemming verleend tot toetreding tot de Unesco-conventie van 1970. De Vlaamse overheid gaf aan een extern jurist een studieopdracht uit met betrekking tot de eventuele toetreding van de Vlaamse Gemeenschap (België) tot het UNESCO-verdrag en concludeerde op basis daarvan dat voor haar de introductie van een interpretatieve verklaring tot verduidelijking van het toepassingsgebied, essentieel is voor de rechtszekerheid. De gewenste interpretatieve verklaring strekt tot een gelijkschakeling van het materiële toepassingsgebied van de conventie met Europese regelgeving (bijlage bij de verordening en Richtlijn).

Het ontwerp van ‘decreet houdende instemming met het Verdrag met betrekking tot de maatregelen die moeten worden genomen om de ongeoorloofde uitvoer, invoer en overdracht van eigendom van cultuurgooederen te voorkomen’ – met de hoger aangegeven interpretatieve verklaring – werd medio maart voor advies voorgelegd aan de Inspectie Van Financiën.

Op 6 april formuleerde de Inspectie van Financiën een gunstig advies, waarna het ontwerp, samen met de positieve adviezen van de Raad voor Cultuur (15 maart 2005) en de Raad voor de Kunsten (29 maart 2005) en van de Raad voor Cultuur aan de minister van cultureel werd bezorgd. Op 16 november 2006 werd het begrotingsakkoord voor dit toetredingsdecreet verleend. In overleg met de administratie Buitenlands Beleid werd begin december ook een advies gevraagd aan de SERV. De SERV verleende een gunstig advies op 18 januari 2006.

Verwerving van bijzondere cultuurgooederen

In 2005 werd de collectie van de Vlaamse Gemeenschap verrijkt met een sleutelwerk van Panamarenko. Het werk ‘Prova-car’, jarenlang een particuliere bruikleen aan het SMAK, werd op 24 juni, samen met andere werken - bij Christies’ Londen geveild. Het werk werd voor een bedrag van 363.738 euro verworven voor de collectie van de Vlaamse Gemeenschap en in langdurige bruikleen gegeven aan het MUHKA. Prova-car is een van de twee werken uit 1967 die de overgang representeert van de vroege poëtische werken met hun thematische diversiteit naar de ‘voertuigen’, het oeuvre waarmee Panamarenko bekend werd.

Erfgoedconvenants

Voor wat betreft de erfgoedconvenants is het Erfgoeddecreet in werking getreden in 2004, onmiddellijk bij ondertekening van het eerste uitvoeringsbesluit. Zo konden de eerste decretale erfgoedconvenants van start gaan op 1 januari 2005.

Een erfgoedconvenant is een overeenkomst met resultaatsverbintenis tussen de Vlaamse Gemeenschap en een gemeente of een samenwerkingsverband van omliggende gemeenten. Een erfgoedconvenant wordt steeds gesloten voor een periode van maximum 6 jaar. Een erfgoedconvenant eindigt altijd op 31 december van het tweede jaar van de gemeentelijke beleidsperiode. De Vlaamse Regering kan jaarlijks beslissen om 3 nieuwe convenants te sluiten. De Vlaamse Gemeenschap sloot voor de beleidsperiode 2005-2008 tien erfgoedconvenants met gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC).

Het erfgoedconvenant heeft tot doel het lokale bestuursniveau te ondersteunen in het ontwikkelen van een geïntegreerd en integraal cultureel-erfgoedbeleid. Dat beleid moet in de eerste plaats het cultureel erfgoed zichtbaar maken en een actuele betekenis geven zonder echter de zorg voor het cultureel erfgoed uit het oog te verliezen.

Om een geïntegreerd en integraal erfgoedbeleid te kunnen ontwikkelen is het noodzakelijk dat de gemeente of het samenwerkingsverband een visie heeft op het te ontwikkelen beleid en is het natuurlijk belangrijk dat er voldoende cultureel erfgoed aanwezig is en dat het lokale bestuur zicht heeft op de verschillende erfgoedactoren die actief zijn. Een omgevingsanalyse en een visie op het cultureel-erfgoedbeleid vormen dan ook de belangrijkste criteria voor het sluiten van een erfgoedconvenant. Daarnaast wordt een drempel ingebouwd van minimum 20.000 inwoners in de gemeente of het samenwerkingsverband van omliggende gemeenten.

De erfgoedcel is één van de belangrijkste instrumenten in de uitvoering van het erfgoedconvenant. De erfgoedcel zorgt voor samenwerking tussen verschillende actoren, het zichtbaar maken van het cultureel erfgoed, het ontwikkelen van projecten en het samenbrengen van expertise.

Om het erfgoedconvenant uit te voeren, ontvangt de gemeente, het intergemeentelijk samenwerkingsverband of de VGC een werkingssubsidie. De hoogte ervan is afhankelijk van het aantal inwoners. Voor de VGC werd een forfaitair bedrag vastgelegd van ten minste 245.000 euro.

Voor een aanvraag voor het sluiten van een erfgoedconvenant werden er in 2005 vier intentienota's ingestuurd. Een intentienota omvat een omgevingsanalyse, de visie op en de doelstellingen van het cultureel-erfgoedbeleid in de betrokken gemeente of samenwerkingsverband, de situering en de planning van de werking van de erfgoedcel en de effecten die men wil bereiken.

Eén intentienota bleek onontvankelijk. In het voorjaar bracht het team een plaatsbezoek aan de drie overige kandidaat erfgoedconvenantsteden/ -samenwerkingsverbanden (Sint-Truiden, Turnhout en Comeet – Meetjesland).

Op basis van de intentienota's en een gemotiveerd advies met rangorde van de beoordelingscommissie, besliste de Vlaamse Regering om in 2005 twee nieuwe

erfgoedconvenants te sluiten, voor de periode van 1 januari 2006 tot en met 31 december 2008: met het samenwerkingsverband Meetjesland – Comeet en met de stad Sint-Truiden. De aanvraag van de stad Turnhout werd negatief beoordeeld.

Een overzicht van de werkingsubsidies erfgoedconvenants is terug te vinden als bijlage E2.

De werkingssubsidie wordt jaarlijks uitbetaald op basis van een actieplan en verantwoord op basis van een jaarverslag.

Erkenning en subsidiëring

Musea

Erkenning van musea

In 2005 trad het Erfgoeddecreet, luik musea, in werking voor wat betreft de erkenning van musea. De voorwaarden tot erkenning zijn inhoudelijk/ museologisch verantwoorde criteria. Uitgangspunt is de internationale definitie van "museum" zoals goedgekeurd door ICOM (International Council of Museums). Er worden eisen gesteld op het vlak van de museale werking – een evenwichtige en professionele uitoefening van de vier basisfuncties – en van het management.

Door een erkenning biedt het museum zijn partners duidelijkheid omtrent de kwaliteit van zijn werking. De erkenning door de Vlaamse Gemeenschap kan als kwaliteitsstandaard gelden voor alle overheidsniveaus en instellingen in Vlaanderen alsook voor het publiek.

Met het oog op de toekenning van een werkingssubsidie deelt de Vlaamse Regering de erkende musea in bij 3 niveaus: het basisniveau, het regionale niveau of het landelijke niveau. Eind 2004 werden, nog op basis van het Museumdecreet, drie aanvragen voor een erkenning en indeling als museum ingediend. Voor de advisering en beoordeling van deze dossiers werden de procedures gevolgd zoals ingeschreven in het Museumdecreet. Elk van deze dossiers gaf een positief resultaat. Deze drie musea werden op 30 mei 2005 erkend en ingedeeld:

- Hofstade/ Zemst – Sportmuseum Vlaanderen (ingedeeld bij het regionale niveau)
- Drogenbos – Felix De Boeckmuseum (ingedeeld bij het basisniveau)
- Gijverinkhove – Museum George Grard (ingedeeld bij het basisniveau).

Op 1 februari 2005 werd 1 aanvraag, op basis van het Erfgoeddecreet, voor een erkenning als museum en voor een werkingssubsidie (indeling) ingediend, geadviseerd en beslist:

- Brugge – Bruggemuseum (erkend op 15 september en ingedeeld bij het Regionale niveau op 16 december 2005).

Op 15 oktober 2005 werden 11 aanvragen ingediend voor een erkenning als museum, op basis van het Erfgoeddecreet.

Het overzicht van alle erkende musea is terug te vinden als bijlage E3.

Subsidies aan musea

In 2005 werd er een krediet van 6 441 000 euro besteed voor subsidies aan musea.

Werkingsubsidies aan erkende musea

Alle musea die uiterlijk op 31 mei 2004 erkend zijn en ingedeeld bij het regionale of het landelijke niveau, ontvingen in 2005 een werkingssubsidie op basis van het Museumdecreet van 1996.

Werkingsubsidies worden toegekend aan de erkende musea ingedeeld bij het landelijke en bij het regionale niveau. Deze werkingssubsidies zijn bedoeld om de dagelijkse museale werking, alsook een kern van personeelsleden, te ondersteunen.

De 17 musea die uiterlijk op 31 mei 2004 erkend waren en die ingedeeld werden bij het landelijke niveau, ontvingen een werkingssubsidie van 249 915 euro per museum. De totale werkingssubsidie aan erkende musea ingedeeld bij het landelijke niveau bedroeg 4 248 555 euro.

De 18 musea die uiterlijk op 31 mei 2004 erkend waren en die ingedeeld werden bij het regionale niveau, ontvingen een werkingssubsidie van 49 580 euro. De totale werkingssubsidie aan erkende musea ingedeeld bij het regionale niveau bedroeg 892 440 euro.

Een overzicht van de werkingssubsidies aan de erkende musea ingedeeld bij het landelijke en bij het regionale niveau is terug te vinden als bijlage E4.

Projectsubsidies aan erkende musea

Alle erkende musea komen in aanmerking voor projectsubsidies.

De projectsubsidies ter versterking van de basisfuncties van erkende musea worden vanaf 2005 toegekend op basis van het Erfgoeddecreet. Het gaat om projecten m.b.t. de verzamelfunctie, behoud- en beheerfunctie, de wetenschappelijke en de publieksgerichte functies. Hierdoor kunnen initiatieven gehonoreerd worden die buiten de reguliere werking van een erkend museum vallen en die tegemoet komen aan de doelstellingen om een kwaliteitsvolle en duurzame zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed te realiseren. Het gaat zowel om het inhalen van achterstanden als om de ontwikkeling van nieuwe toekomstgerichte werkmethoden.

Binnen de perken van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voorziet de Vlaamse Regering jaarlijks in een krediet van ten minste 1 300 000 euro voor deze subsidies. De Vlaamse Regering kan prioriteiten stellen, waardoor op een gerichte wijze de kwaliteitsvolle uitvoering van één van de aspecten van de basisfuncties wordt bevorderd. Naar gelang de aard van het project kan een bepaald percentage van de geraamde kostprijs als subsidiebedrag worden toegekend.

Voor 2005 werd verder gewerkt met de beleidsprioriteiten zoals ze in 2004 werden afgebakend.

De administratie ontving 89 ontvankelijke aanvragen. In totaal werd in 2005 aan 51 projecten van erkende musea 1 300 005 euro toegekend.

Een overzicht van de projectsubsidies aan erkende musea is terug te vinden als bijlage E5.

Toezicht en evaluatie

De administratie heeft het toezicht op de beleidsnota's 2003 – 2008 verdeeld over 3 werkjaren. Iets meer dan één derde van de ingediende beleidsnota's werd in 2003, in volgorde van

erkenning (datum) behandeld. Een derde werd in 2004 behandeld en in 2005 werd het toezicht op de (resterende) beleidsnota's verder gezet .

Voor dit toezicht wordt altijd een bezoek ter plaatse georganiseerd. De verslagen van de administratie werden voorgelegd aan de beoordelingscommissie.

Volgende musea werden binnen dit kader in 2005 bezocht:

- Antwerpen – SWV Kunstmusea
- Antwerpen – Provinciaal MoMu
- Antwerpen – Provinciaal Diamantmuseum
- Antwerpen – Provinciaal Museum Sterckshof-Zilvercentrum
- Deurle - Museum Dhondt-Dhaenens
- Gent – Huis van Alijn
- Gent – De Wereld van Kina
- Hasselt - Modemuseum
- Hasselt – Museum Stellingwerff-Waerdenhof
- Lier – Stedelijke Musea
- Mechelen - Stedelijke Musea
- Veurne - Bakkerijmuseum 'Walter Plaetinck'

Elk jaar worden ook de jaarverslagen van de erkende musea getoetst aan de beleidsnota en de eventuele opmerkingen bij erkenning. De musea, erkend met voorwaarden of aandachtspunten, worden via een visitatie en een gesprek gevolgd.

Bij het toezicht op de nieuwe beleidsnota en het jaarverslag werd dit jaar veel aandacht besteed aan het behoud en beheer.

Naast de algemene opmerking over de behoud en beheersituatie in de erkende musea werd ook de aandacht gevestigd op de registratieactiviteiten. Voor musea ingedeeld bij het regionaal en landelijk niveau is digitale registratie een must.

Bij de jaarverslagen hoort een onderdeel 'Beleidsrelevante gegevens'. Deze gegevens verschaffen de overheid de nodige informatie om inzichten te verwerven in het museummanagement, meer bepaald op het vlak van financiën en bezoekers.

Overkoepelende samenwerkingsverbanden

Binnen het Erfgoeddecreet kunnen overkoepelende samenwerkingsverbanden een werkingssubsidie aanvragen bij de Vlaamse Gemeenschap. Minstens drie erkende musea moeten deel uitmaken van een overkoepelend samenwerkingsverband. De Vlaamse Gemeenschap wenst echter dat ook andere erfgoedinstellingen of actoren uit de samenleving participeren aan dergelijke samenwerkingsverbanden.

Dit is een nieuw instrument binnen het Erfgoeddecreet. Het Museumdecreet had reeds de bedoeling om de uitbouw van wat toen een pilootfunctie werd genoemd, te stimuleren. Het

decreet voorzag echter enkel projectsubsidies. Een erkend museum werd dus verondersteld de kosten voor de gespecialiseerde expertisefunctie op termijn te voorzien binnen de reguliere werking. Het Erfgoeddecreet voorziet in een specifieke regeling om deze pilootfunctie of expertisefunctie verder te zetten.

Er worden werkingssubsidies toegekend voor 2 soorten samenwerkingsverbanden:

- overkoepelende samenwerkingsverbanden met een landelijk relevante expertise binnen 1 of meerdere basisfuncties of aspecten van de museumwerking
- overkoepelende samenwerkingsverbanden van minstens drie erkende musea met thematisch verwante collecties cultureel erfgoed. Het doel van dit samenwerkingsverband moet zijn: de internationale positie en het internationale profiel van de deelnemende partners versterken.

Aan de eerste soort kan een werkingssubsidie worden toegekend van ten minste 50.000 euro. De Vlaamse Regering kan jaarlijks drie nieuwe dergelijke samenwerkingsverbanden ondersteunen. Aan de tweede soort kan een werkingssubsidie van ten minste 125 000 euro worden toegekend. Jaarlijks kan 1 nieuw dergelijk samenwerkingsverband worden meegenomen.

Overkoepelende samenwerkingsverbanden dienen een beleidsplan in waarin ze hun doelstellingen beschrijven. Een beleidsplan geldt voor een periode van maximum 5 jaar en eindigt altijd op 31 december van het tweede volledige jaar van de legislatuur van het Vlaams Parlement.

Op 1 februari 2005 diende de vzw Packed een aanvraag in voor een werkingssubsidie als overkoepelend samenwerkingsverband. Deze vzw is een samenwerking tussen de drie erkende musea, het SMAK, het Museum Dhondt–Dhaenens en het MuHKA en Argos vzw.

PACKED vzw wil een koepel zijn voor kennisontwikkeling, doorstroming en dienstverlening voor de inventarisering, conservering en ontsluiting van kunst en documenten over kunst op elektronische en digitale dragers. De koepel stelt de opgebouwde kennis inzake digitale conservering ten dienste van de kunstensector en het cultureel erfgoedveld.

De Vlaamse Regering heeft op basis van het Erfgoeddecreet op 16 december 2005 beslist over het toekennen van een jaarlijkse werkingssubsidie aan de vzw Packed voor de periode 2006-2010. Deze subsidie is bedoeld om prioritair te voldoen aan de volgende voorwaarden: (1) de uitbouw van de organisatiestructuur, (2) de aandacht voor vertegenwoordiging vanuit het bredere cultureel-erfgoedveld en ook op internationaal vlak (DAVID, internationale netwerken, ...), (3) het maken van duidelijke afspraken tussen de vier partners, vastgelegd in een protocol van samenwerking en (4) het maken van duidelijke afspraken tussen de vier partners over de verschillende soorten van inbreng van de partners.

Privaatrechtelijke archiefwerking

Onder privaatrechtelijke archiefwerking wordt verstaan de archiefwerking die niet gegrondvest kan worden in decreten houdende de bestuurlijke werking van de diverse overheden. De subsidiëring van een archief, documentatiecentrum of bewaarbibliotheek dat onder een publiekrechtelijke rechtspersoon ressorteert wordt niet uitgesloten. De archiefwerking mag echter niets te maken hebben met de bestuurlijke werking van het betreffende bestuursniveau.

Subsidies aan archiefinstellingen, bewaarbibliotheken en documentatiecentra

Werkingsubsidies

Het Archiefdecreet voorziet in werkingssubsidies voor archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen, archief- en documentatiecentra op basis van culturele thema's en Nederlandstalige archieven in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Het Archiefdecreet werd op 23 december 2005 gewijzigd met als doel de afstemming van de beleidsperiode voor archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen op de beleidsperiode voor de andere gesubsidieerde archief- en documentatiecentra. Door deze wijziging eindigen de beleidsperiodes voor alle archief- en documentatiecentra op 31 december 2007.

Een overzicht van de werkingssubsidies op het vlak van culturele ontsluiting van archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken is terug te vinden als bijlage E6.

Subsidies aan de archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen

De archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen die gesubsidieerd werden volgens het decreet van 27 juni 1985 houdende erkenning en subsidiëring van de privaatrechtelijke Nederlandstalige Archief- en Documentatiecentra behouden hun erkenning.

Deze archief- en documentatiecentra zijn:

- het Katholiek Documentatie- en Onderzoekscentrum vzw (KADOC)
- het Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis vzw
- het Archief-, documentatie- en onderzoekscentrum van het Liberalisme vzw (Liberaal Archief)
- het Archief- en Documentatiecentrum voor het Vlaams Nationalisme vzw (ADVNV).

Het totale krediet voor de werkingssubsidie voor 2005 bedroeg 2 269 588 euro.

Deze archief- en documentatiecentra zorgen eveneens voor de ontwikkeling en het beheer van de Archiefbank Vlaanderen. Deze realiseert een duurzaam register van de Vlaamse private archieven met het oog op de bescherming en wetenschappelijke valorisatie. Door opname van de identificatiegegevens van de in Vlaanderen bewaarde private archieven in een "gouden gids" kan het brede publiek deze bevragen en raadplegen. Elke burger zal zelf informatie over archiefstukken kunnen toevoegen.

Voor de ontwikkeling en het beheer van de Archiefbank Vlaanderen bedroeg het totale krediet in 2005 255.009 euro. Dit krediet wordt onder de vier erkende archief- en documentatiecentra gelijk verdeeld.

In 2005 werd verder werk gemaakt van de technische realisatie van de databank en de systematische gegevensverzameling. Op de Erfgoeddag 2005 werd Archiefbank Vlaanderen

toegankelijk voor het publiek. Het register bevatte op dat ogenblik ca. 2 500 vrijgegeven archiefbeschrijvingen.

Daarnaast bedroeg het specifiek krediet voor het uitvoeren van het Vlaams Intersectorale Akkoord 2000-2005 en voor het opvangen van de gevolgen van dit akkoord op de concrete personeelsformaties van de vier centra 2 044 000 euro.

Subsidies aan de archief- en documentatiecentra op basis van culturele thema's

De culturele thema's worden per beleidsperiode bepaald. De thema's voor de eerste beleidsperiode (die loopt van 1 januari 2004 tot 31 december 2007) zijn het literaire erfgoed, het muzikale erfgoed, het architecturale erfgoed, de deportatie en het verzet, het kerkelijk erfgoed en de archiefwerking m.b.t. de bedrijven. Per thema kan slechts aan 1 archief- en documentatiecentrum een subsidie voor deze beleidsperiode toegekend worden.

De minister besliste om volgende instellingen vanaf 2004 te subsidiëren:

- het AMVC-Letterenhuis voor het cultureel thema 'literair erfgoed'
- Resonant (Vlaams Muzikaal Erfgoed) vzw voor het cultureel thema 'muzikaal erfgoed'
- Centrum Vlaamse Architectuurarchieven (Vlaams Architectuurinstituut vzw) voor het cultureel thema 'architecturaal erfgoed'
- het Joods Museum van Deportatie en Verzet vzw voor het cultureel thema 'deportatie en verzet'
- het Forum Kerkelijke Archieven Vlaanderen (Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur vzw) voor het cultureel thema 'kerkelijk erfgoed'.

Het totale krediet voor de subsidiëring aan archiefinstellingen, documentatiecentra en bewaarbibliotheken – culturele thema's voor 2005 bedroeg 1 373 993 euro.

Brussel

Tevens werden de zogenaamde Nederlandstalige archieven in Brussel gesubsidieerd: het Archief en Museum van het Vlaamse Leven te Brussel vzw, het vrijzinnig Studie-, Archief- en Documentatiecentrum "Karel Cuypers" vzw en het Documentatie- en Archiefcentrum van de Communistische Beweging vzw.

Het totale krediet voor de subsidiëring van de zogenaamde Nederlandstalige archieven in Brussel bedroeg dit jaar 224 408 euro.

Projectsubsidies

Met de projectsubsidies voor privaatrechtelijke archieven kan men nieuwe ontwikkelingen opvangen. Zo kan deze sector geleidelijk groeien binnen een doordacht kader. Er zijn projectsubsidies voor

- culturele ontsluiting
- archivistische ontsluiting door middel van informatie- en communicatietechnologie.

De administratie ontving 35 ontvankelijke aanvragen. Er werden 11 aanvragen goedgekeurd voor een totaalbedrag van 500 000 euro.

Een overzicht van de projectsubsidies op het vlak van culturele ontsluiting en op het vlak van archivalische ontsluiting d.m.v. ICT van archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken is terug te vinden als bijlage E7.

Toezicht en evaluatie

De archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen, de archief- en documentatiecentra op basis van culturele thema's en de Nederlandstalige archieven in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad dienen jaarlijks een actieplan in, dat uitvoering geeft aan het beleidsplan en mogelijkheden biedt tot evaluatie en bijsturing. Na elk werkjaar bezorgen de organisaties een financieel en werkingsverslag.

In 2005 werden de archiefinstellingen op basis van culturele thema's en de Nederlandstalige archiefinstellingen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad eveneens geëvalueerd door middel van een bezoek ter plaatse.

Volkscultuur

De term volkscultuur is een veelzijdig begrip. De betekenissen blijken afhankelijk van tijd en plaats te verschillen. In het decreet fungeert "volkscultuur" in de praktijk als paraplubegrip waarmee een aantal disciplines en koepelorganisaties worden aangeduid die elk met een bepaalde blik culturele fenomenen uit het heden en verleden benaderen, variërend van familiekunde, heemkunde, industriële archeologie over volkskunde en andere volksculturele thema's.

Door de vrijwilligersorganisaties en disciplines samen te benaderen, hoopt men de omvangrijke sector van culturele bemiddelaars efficiënter te ondersteunen. Het huidige cultuurbeleid benadert de genoemde sector vanuit het begrip "cultureel erfgoed" maar nodigt ook uit om andere actuele en maatschappelijk relevante thema's bij het onderwerp te betrekken.

Vandaag hebben onderzoekers van volkscultuur het ook over de studie van (de cultuur van) het dagelijkse leven, van groepsculturen, van roerend en immaterieel cultureel erfgoed, van tradities en rituelen.

Subsidies aan organisaties volkscultuur

Erkenning en werkingssubsidies

Er zijn voor de periode 1 januari 2002 tot 31 december 2006 10 organisaties erkend die actief zijn in de door het decreet gedefinieerde domeinen van de volkscultuur: heemkunde, familiekunde, volkskunde, gethematiseerde volkskunde en industriële archeologie. Binnen het domein van de gethematiseerde volkskunde werden 6 organisaties erkend elk voor een specifiek thema. In een beheersovereenkomst wordt de subsidie-enveloppe vastgelegd voor een bepaalde periode. Het totaalbedrag van de werkingssubsidies voor de 10 organisaties bedroeg dit jaar 583 320 euro.

Een overzicht van deze werkingssubsidies is terug te vinden als bijlage E8.

Projectsubsidies

Het decreet voorziet ook in projectsubsidies, meer bepaald voor wetenschappelijke publicaties over volkscultuur. In 2000 werd daarvoor een reglement op punt gesteld. Een subsidie kan worden toegekend als tussenkomst in de uitgave van periodieke wetenschappelijke publicaties (tijdschriften en jaarboeken) met bovenlokale relevantie en reikwijdte aan verenigingen die actief zijn op het terrein van familiekunde, heemkunde of andere varianten van lokaal en regionaal historisch, industrieel-archeologisch en/ of volkskundig onderzoek. Interdisciplinair en innoverend onderzoek worden in het bijzonder aangemoedigd.

De administratie ontving in 2005 tweeënvijftig ontvankelijke aanvragen. Het totaalbedrag van de projectsubsidies bedroeg dit jaar 74 235 euro.

Een overzicht van de projectsubsidies volkscultuur is terug te vinden als bijlage E9.

Toezicht en evaluatie

De organisaties dienen jaarlijks een werkplan in, dat uitvoering geeft aan het beleidsplan en mogelijkheden biedt tot evaluatie en bijsturing. Na elk werkjaar bezorgen de organisaties een financieel en werkingsverslag.

Projecten cultureel erfgoed

In een jong beleidsveld is het belangrijk om ruimte te laten voor nieuwe initiatieven. Projectsubsidies moeten de ontwikkeling van voorbeeldinitiatieven rond de zorg voor en de ontsluiting van cultureel erfgoed stimuleren.

Vanaf 1 januari 2005 treedt het Erfgoeddecreet in werking voor wat betreft de subsidiëring van de projecten cultureel erfgoed. Hiermee worden onder andere de reglementen ontsluiting cultureel erfgoed decretaal verankerd. Naast cultuurhistorische tentoonstellingen en ontwikkelingsgerichte projecten cultureel erfgoed kunnen ook internationale projecten gesubsidieerd worden binnen het Erfgoeddecreet.

Cultuurhistorische tentoonstellingen

Erfgoedinstellingen en –verenigingen maar ook andere actoren die beantwoorden aan de voorwaarden beschreven in het Erfgoeddecreet, kunnen projectsubsidies aanvragen voor de productie van een cultuurhistorische tentoonstelling die tot doel heeft het cultureel erfgoed te ontsluiten voor een breed publiek.

Aanvragen worden getoetst aan een aantal criteria die in het Erfgoeddecreet zijn opgesomd. Enkel tentoonstellingen van bovenregionaal belang komen in aanmerking voor subsidiëring. De voorbeeldwerking op het vlak van ontsluiting van cultureel erfgoed, het publieksgerichte concept van de tentoonstelling, de relevantie van het thema voor de cultuurgeschiedenis en de ontsluiting van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek zijn belangrijke criteria waarmee rekening wordt gehouden bij het toetsen van de aanvraag.

De begroting van 2005 voorzag een krediet van 406 000 euro.

In totaal werden 27 subsidieaanvragen ingediend. Er werden 9 projectsubsidies toegekend voor een totaalbedrag van 431 000 euro.

Een overzicht van de subsidies voor cultuurhistorische tentoonstellingen is terug te vinden als bijlage E10.

Ontwikkelingsgerichte projecten cultureel erfgoed

De nadruk ligt op de motorfunctie die het project vervult binnen de ontwikkeling van een erfgoedinstelling, -vereniging of het erfgoedveld. Deze projecten kunnen musea ten goede komen maar ook erfgoedinstellingen en –verenigingen die actief zijn binnen het domein van de volkscultuur, publiekrechtelijke archieven en andere spelers binnen het erfgoedveld.

De minister voor cultuur kan, op basis van de Beleidsnota Cultuur, beleidsprioriteiten vastleggen. Hierdoor kan de minister de ontwikkelingen in de erfgoedsector sturen. De beleidsprioriteiten worden voor een periode van 5 jaar vastgelegd. Aangezien de minister geen bijkomende beleidsprioriteiten formuleerde, gelden de algemene beleidsprioriteiten die hij in zijn Cultuurnota gedefinieerd heeft.

Aanvragen worden getoetst aan een aantal criteria die in het Erfgoeddecreet zijn opgesomd. De voorbeeldwerking en het bovenlokale belang zijn belangrijke criteria waarmee rekening wordt gehouden bij het toetsen van de aanvraag, ook de samenwerking met andere actoren en een duidelijk omschreven doelgroep zijn van belang.

De begroting 2005 voorzag een krediet van 1 500 000 euro. In totaal werden in 2005, 66 subsidieaanvragen ingediend. Er werden 34 projectsubsidies toegekend voor een totaalbedrag van 1 500 000 euro.

Een overzicht van de subsidies voor ontwikkelingsgerichte projecten cultureel erfgoed is terug te vinden als bijlage E11.

Internationale projecten

De projectsubsidie is bedoeld voor een internationaal project cultureel erfgoed of voor de voorbereiding van een internationaal project cultureel erfgoed binnen een Europees subsidieprogramma.

Aanvragen worden getoetst aan een aantal criteria die in het Erfgoeddecreet zijn opgesomd. De bevordering van de internationale samenwerking, uitwisseling en expertise, het internationale belang van het project of van de partners binnen hun werkterrein en de inhoudelijke kwaliteit van het project zijn belangrijke criteria waarmee rekening wordt gehouden bij het toetsen van de aanvraag, ook de samenwerking met andere culturele actoren in binnen- en buitenland en geografische spreiding zijn van belang.

De Vlaamse Regering kan prioritaire landen of regio's bepalen. De volgende landen of regio's gelden als prioritair: Nederland, Franstalige Gemeenschap, Marokko en China (zie: 'Toelichting nieuwe beleidsinitiatieven' van het Vlaams internationaal cultuurbeleid door Vlaams minister van Cultuur Bert Anciaux 2/9/2005).

De begroting 2005 voorzag een krediet van 230 000 euro. In totaal werden in 2005 zeventien subsidieaanvragen ingediend. Er werden 5 projectsubsidies toegekend voor een totaalbedrag van 220 000 euro.

Een overzicht van de subsidies voor internationale projecten is terug te vinden als bijlage E11.

Kasteel van Gaasbeek

Inleiding

2005 was voor het kasteel van Gaasbeek een bijzonder ambitieus jaar, waarin twee grote tentoonstellingen werden georganiseerd. Bovendien werd het beleidsplan van het kasteel voor de periode 2006-2010 geredigeerd en ingediend, en startte de nieuwe afdeling publiekswerking, gekoppeld aan een eveneens nieuwe educatieve dienst. Het aantal activiteiten in eigen beheer en in samenwerking met partners lag bijzonder hoog, zoals blijkt uit het overzicht hieronder. Omwille van deze toegenomen dynamiek steeg ook het aantal bezoekers spectaculair, en evenredig hiermee namen ook de eigen inkomsten van het kasteel toe.

Dit verslag focust voornamelijk op de museale en publieksgerichte activiteiten in het kasteel. Bedrijfseconomische en financiële aspecten komen slechts terloops aan bod.

Culturele activiteiten

Deze chronologische lijst geeft een overzicht van de voornaamste cultureel activiteiten die in de loop van het jaar 2005 op het kasteel plaats vonden.

13 februari

Lezing. Josse De Pauw leest voor uit eigen werk. In samenwerking met CC Westrand (Dilbeek). Eerste activiteit in de rotonde.

27 maart

Heropening museum. Gedurende de hele paasvakantie wordt de Kruisweg van Edgard Tytgat tentoongesteld in de Roelantszaal.

17 april

Erfgoeddag. Thema : Gevaar. Het kasteel is gratis toegankelijk en wordt bezocht door ca. 2000 mensen. Randactiviteiten in het kader van het thema zijn een steltloper met draak, een straatacteur/vuurspuwer, een orkest waarvan de musici zich in een boom laten vastbinden en een stoet levensgrote ratten en muizen die het kasteel onveilig maken. Literaire associaties met gevaar in het kasteel. Aangepaste catering. Lancering van de projectfilm "Klankbeeld" die ontstond i.s.m. de provincie Vlaams Brabant.

24 april

Vlaanderendag

Kasteel gratis toegankelijk voor het publiek. Meer dan 2000 bezoekers.

1-31 mei

Andersen in Gaasbeek

Tentoonstelling over de Deense sprookjesschrijver, met feestelijk slotweekend. Accenten in de vaste museumopstelling verwijzen naar sprookjes. De zaal met de rode schoentjes haalt de cover van De Standaard. Laatste weekend slotfeest, waarbij elke Lennikse school een eigen interpretatie geeft van het oeuvre van Andersen (beeldend, drama, dans, muziek,...)

Samenwerkingsproject met de gemeente Lennik, vzw Mooss, de Lennikse scholen en het Deens Cultureel Instituut.

4 juni

Concert door het Amalia-ensemble (barokmuziek)

24 juni

Concert van het Blauwe Uur

Ilse Eerens (sopraan) en Kim Van den Brempt (piano): muziek van Schumann, Liszt, Debussy en Poulenc

3 juli – 22 augustus

Et in Arcadia Ego, Historische parken en tuinen in het Pajottenland

Tentoonstelling i.s.m. Monumenten & Landschappen, De Rand, Lennik, RLZZZ

Uitgebreid overzicht van tuinen en parken in het Pajottenland d.m.v. schilderijen, kaarten, gravures; tekeningen, ornamenten, oude tuinobjecten. Gekoppeld aan wandelparcours.

8 juli

Concert van het Blauwe Uur

Zefiro Torna: "alla napolitana"

23/24 juli en 30/31 juli

Gaasbeek speelt

Volksfeest met een knipoog naar Bruegel. Kinderspelen, animatie in het kasteel en tal van activiteiten op het voorplein. Afsluitend optreden. Een organisatie van het Bruegelproject met de Gezinsbond als belangrijkste partner.

28 augustus

Concertparcours: Ridders en Romantiek

Muzikaal en literair parcours in en rond het kasteel i.s.m. het Festival van Vlaanderen Vlaams-Brabant, het Bruegelproject en de gemeente Lennik.

Thema: de revival van de middeleeuwen en de ridderfiguur in muziek en literatuur van de negentiende eeuw

9 september

Concert van het Blauwe uur

Patricia Beysens Ensemble: "Spötterdämmerung"

11 september

Open Monumentendag

Thema: Hout

Kasteel gratis toegankelijk. Randactiviteiten in het kader van het thema, zoals rondleidingen over hout in de constructie van het kasteel, meubelrestauratie-atelier, marionettentheater.

Aangepaste catering

16 september

Concert i.s.m. Festival de l'été mosan

Emperor Quartet: Beethoven, Elgar, Ravel

24 september – 6 november

Retrospectieve Kaat Tilley

Tentoonstelling met overzicht uit het oeuvre van Tilley en een greep uit de wintercollectie 2005/2006, geïnspireerd op Marie Arconati Visconti, laatste markiezin van Gaasbeek.

Museumzalen bevolkt met feestelijke, barokke creaties die perfect geïntegreerd werden in de historische interieurs. Ook Roelantszaal en Lustpaviljoen worden bij de tentoonstelling betrokken. Soundscape van Nicolas Lens. Ook qua bezoekers een hit: meer dan 15.000 mensen bezochten de expo.

5 oktober

Lezing Kristien Hemmerechts

De wereld van George Sand

6 oktober

Concert in het kader van Europalia Russia

Alexander Mochalov, bas en Maria Barankina, piano (Tsjajkofski, Rachmaninov, Cui)

17/18 december

Kerst op het kasteel

Winterevenement in en rond het kasteel. Thema "à la russe".

Live volksmuziek, typische gebruiksvoorwerpen, optreden Russisch Orthodox koor i.s.m.

Europalia, vertelzolder met Russische sprookjes, aangepaste catering, kleine expo met werk van Eugeen Yoors.

Bezoekerscijfers

Het kasteel klokte in 2005 af op een 45.000 bezoekers. Dit betekende een spectaculaire stijging t.o.v. het jaar daarvoor en een verdubbeling t.o.v. 2003. De twee weekends van Gaasbeek Speelt, de retrospectieve Kaat Tilley en Kerst op het Kasteel zorgden voor de grootste bezoekerstoeloop, maar ook het aantal reguliere kasteelbezoeken nam toe, vermoedelijk door een bredere communicatie en belangrijke nieuwe samenwerkingsverbanden.

Communicatie

Vanaf maart 2005 kreeg de nieuwsbrief een nieuwe look. Voor het eerst werd deze nieuwsbrief ook digitaal bezorgd. Er werd een nieuw logo ontworpen en een nieuwe museumbrochure gedrukt. De website werd voorzien van een activiteitenkalender. Voor elk evenement kwam er een op maat gesneden communicatie- en promotiecampagne.

Op het einde van 2005 werd de pers aandacht voor het eerst geëvalueerd. Deze lag bijzonder hoog, vooral door de retrospectieve Kaat Tilley, waarover in de meest uiteenlopende media gerapporteerd werd. Het kasteel organiseerde in 2005 vier persontmoetingen en nam ook deel aan de persconferentie rond Gaasbeek Speelt.

Museumwerking

Volgende restauraties werden in de loop van 2005 voltooid: neogotisch hemelbed naar ontwerp van Viollet-le-Duc, Chippendaletafel in Cubaans mahoniehout, Louis XVI tafeltje.

Diverse objecten uit de kasteelcollectie gingen als bruikleen naar prestigieuze tentoonstellingen, zo o.m. de bronzen buste van Karel V. Het kasteel ontving ook een hele reeks bruiklenen in het kader van de tentoonstelling Et in Arcadia Ego.

In het kader van de restylingsoperatie van het kasteelinterieur werden de gangen in de Petit Blois – vleugel geschilderd in historische tinten die aansluiten bij de laat negentiende-eeuwse opvattingen over kleurgebruik in interieurs.

Congresfunctie

Het kasteel werd opnieuw gepromoot als vergaderplek bij een groot aantal bedrijven. Dat resulteerde in ca. 30 vergaderingen/presentaties/brainstormsessies door externen. Hiervoor werd ook een extra ruimte op de eerste verdieping van de Farnesetoren in gebruik genomen: de rotonde. Een van de hoogtepunten op het vlak van "bedrijfstoerisme" was het Nissan-weekend in juni, met meer dan 1000 bezoekers.

**De raad voor het behoud van het
roerend cultureel erfgoed**

Legistiek kader

Het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang.

Het 'Topstukkendecreet' houdt de bescherming van het belangrijkste roerend cultureel erfgoed in dat omwille van zijn bijzondere archeologische, historische, cultuurhistorische, artistieke of wetenschappelijke betekenis voor de Vlaamse Gemeenschap in Vlaanderen bewaard moet blijven.

In Art. 10. §1 van het uitvoeringsbesluit staat: De Raad is samengesteld uit negen leden, onder wie een voorzitter en een ondervoorzitter.

De minister benoemt de voorzitter, de ondervoorzitter en de andere leden op basis van hun expertise op het vlak van het roerend cultureel erfgoed.

§2. De voorzitter, de ondervoorzitter en de overige leden worden door de minister benoemd voor een termijn van vijf jaar, die éénmalig verlengbaar is.

§3. De voorzitter, de ondervoorzitter en de overige leden oefenen hun mandaat verder uit na het verstrijken van de termijn van vijf jaar zolang de minister geen nieuwe benoemingen heeft gedaan.

Art. 14. §1 van dit uitvoeringsbesluit gaat in op de werking van de raad. De Raad adviseert de minister over de toepassing van het decreet, en in het bijzonder over de samenstelling van de lijst en over de toestemming om fysische ingrepen op een beschermd voorwerp uit te voeren. De Raad verricht verder alle werkzaamheden en taken die hem bij of krachtens het decreet worden opgedragen.

§2. De Raad bezorgt zijn advies aan de minister. Het advies is met redenen omkleed. Het maakt ook melding van een afwijkend standpunt als een lid daarom verzoekt.

§3. De Raad kan uit zijn leden werkgroepen samenstellen ter voorbereiding van zijn adviezen. De Raad behoudt de eindverantwoordelijkheid.

§4. De Raad en de uit zijn leden samengestelde werkgroepen kunnen externe deskundigen bij hun inhoudelijke werking betrekken.

§5. De Raad komt minstens viermaal per jaar in plenaire zitting bijeen.

Samenstelling Raad

- de heer Till-Holger Borchert, voorzitter
- mevrouw Martine De Reu, ondervoorzitter
- mevrouw Dora Janssen
- de heer Ludo Collin

- de heer Patrick Derom
- de heer Mark Fierlafijn
- mevrouw Elsje Janssen
- de heer Jan Pincket
- de heer Leon Smets
- Secretaris: Jef Vrelust van januari tot en met september en vanaf eind september werd het secretariaat overgenomen door mevrouw Petra Boekstal.

Tevens neemt Hans Feys van de Vlaamse Gemeenschap op regelmatige basis deel aan de vergaderingen.

Vergaderingen

Dit jaar vonden er vier plenaire vergaderingen plaats, op 21 januari, 1 april, 21 september en op 28 november. Daarnaast vonden er gespecialiseerde werkgroepvergaderingen plaats.

- 21/1/2005: De leden bespraken de samenstelling en opstart van de verschillende werkgroepen en er werd besloten gelijktijdig twee werkgroepen op te starten (Muzikaal Erfgoed en Schone Kunsten).
- 1/4/2005: Het door de minister bekrachtigde huishoudelijke reglement werd gepresenteerd. Tevens ging de minister akkoord met de definitieve opname van de lijst van de voorlopig beschermde topstukken 17de eeuwse Beeldende Kunsten.
- 21/9/2005: De Raad boog zich over de vraag of topstukken in overheidsbezit wel of niet beschermd behoren te worden. De Raad acht het belangrijk een aantal evidente voorbeeldwerken in overheidsbezit veilig te stellen.
- 28/11/2005: Deze vergadering vond plaats onder een nieuwe secretaris (Petra Boekstal). Zij volgt Jef Vrelust op die sinds eind september het ministerie verlaten heeft.

Werkgroep Schone Kunsten

- Vergaderingen: 3 februari, 8 maart en 25 mei.
- De selectie en motivering van de kandidaat-topstukken Schone Kunsten 1789-1950 werd op de plenaire vergadering van 21 september gepresenteerd. De Raad stelt voor om de minister te adviseren om de voorwerpen en verzamelingen als voorlopige maatregel op te nemen op de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap.

Werkgroep Muzikaal Erfgoed

- Vergaderingen: 7 februari, 7 maart en 4 april.
- De Raad gaat akkoord met de gemaakte keuzen van de werkgroep en zal de minister adviseren om de voorwerpen en verzamelingen als voorlopige maatregel op te nemen op de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap.

Werkgroep Archivalisch en Documentair Erfgoed

- Start: 14 november.

Werkgroep voor de Vlaamse Primitieven

- Start: 12 december.

Tijdens de opstart van de werkgroepen (Muzikaal Erfgoed, Schone Kunsten 1789-1950, Archivalisch Erfgoed en Vlaamse Primitieven) nodigden wij de opstellers van de lijsten uit om het rapport nader toe te lichten.

Inhoudelijke werking

Op 23 februari 2005 werden de voorlopige roerende goederen en verzamelingen, eerder gepubliceerd in het staatsblad op 24/08/2004 en gelet op het advies van de Inspectie van Financiën, definitief opgenomen op de lijst van roerende goederen en verzamelingen. De definitieve opname werd op 26 april 2005 in het Staatsblad gepubliceerd.

Onderzoeken

Aangezien de onderzoeken voor de proeflijsten ter voorbereiding van de werkgroepen, binnen een korte termijn gerealiseerd dienden te worden, komt het privé-bezit nauwelijks aan de orde.

Voor de collectie architectuurtekeningen in de Carolus Borromeuskerk werd een afzonderlijke inventarisatieopdracht (inclusief beperkt conditierapport) uitgeschreven en tussentijds leek het niet reëel om deze collectie voor de definitieve beschermingsprocedure voor te dragen. Deze opdracht werd uitgevoerd door Marina Christiaens en Fred Verbeeck.

In verband met aangetroffen hiaten in de proeflijst Kerkelijk Erfgoed, werd er een vervolgoopdracht uitgeschreven door de afdeling Beeldende Kunst en Musea. Deze opdracht werd toegekend aan het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (CRKC). Deze vervolgoopdracht concentreert zich op het kerkelijk erfgoed van de privaatrechtelijke kerkelijke instellingen in Vlaanderen, die hun oorsprong vinden in het Ancien Régime en die vandaag in hun voortbestaan zijn bedreigd.

In de meeste onderzoeken domineren werken uit openbare verzamelingen. De Raad is zich hier terdege van bewust en vindt het belangrijk de selectiecriteria als voorbeeldfunctie voorop te stellen. Tevens hoopt men op deze manier eveneens privé-eigenaren voor het Topstukkendecreet te interesseren.

Secretariaat

Het secretariaat wordt waargenomen door de administratie.

Website

Informatie over de samenstelling en de taken van de raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed is te vinden op de website van het team cultureel erfgoed: <http://www.wvc.vlaanderen.be/erfgoed>.

**Werking advies- en
beoordelingscommissies
cultureel erfgoed**

Inleiding

Het Erfgoeddecreet en de verschillende uitvoerings- en ministeriële besluiten voorzien volgende adviesorganen (opgericht in 2004 en 2005) (art. 43-44):

- Adviescommissie cultureel erfgoed;
- Beoordelingscommissie musea;
- Beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed;
- Beoordelingscommissie archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken;
- Beoordelingscommissies instellingen van de Vlaamse overheid:
- Beoordelingscommissie Kasteel van Gaasbeek;
- Beoordelingscommissie MuHKA;
- Beoordelingscommissie KMSKA.

Volgens art. 46 van het Erfgoeddecreet leggen de beoordelingscommissies en de adviescommissie elk jaar een verslag met de evaluatie van hun werking voor aan de Vlaamse Regering.

Dit document geeft een overzicht van de inhoudelijke werking van deze commissies tijdens het jaar 2005 .

Verder zijn er nog drie commissies die buiten het Erfgoeddecreet, voor cultureel-erfgoedmateries advisering voorzien. Hun werking wordt niet meegenomen in dit overzicht:

- De beoordelingscommissie publicaties binnen het Kunstendecreet: deze commissie is bevoegd voor het beoordelen van dossiers in verband met cultureel-erfgoedpublicaties. Ze legt haar jaarverslag voor aan de Vlaamse Regering volgens de regels van het Kunstendecreet;
- De beoordelingscommissie periodieke wetenschappelijke publicaties over volkscultuur en geschiedenis: deze commissie werd in het kader van het decreet houdende de erkenning en subsidiëring van organisaties voor volkscultuur en de oprichting van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur opgericht. Dit decreet voorziet geen jaarverslag;
- De Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed: deze raad werd in het kader van het decreet houdende de bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang opgericht. Dit jaarverslag wordt apart aan de Vlaamse Regering bezorgd.

(Samen)werking advies- en beoordelingscommissies

2005 was het eerste jaar van de implementatie van het Erfgoeddecreet. Eerst werd de werking van de adviescommissie en de afstemming met de beoordelingscommissies uitgewerkt.

In samenwerking tussen de voorzitters en de administratie werd werk gemaakt van de coördinatie en de inhoudelijke afstemming van de werking van de diverse commissies (en hun secretarissen). De verslagen van de beoordelingscommissies worden doorgegeven aan de leden van de adviescommissie.

Een dossier wordt beoordeeld door de commissie op basis van het ingediende dossier. De expertise van de leden is belangrijk bij de beoordeling van de dossiers. De leden van de commissies zijn namelijk aangesteld omwille van hun kennis van het cultureel-erfgoedveld. Afgesproken werd dat voor sommige aanvragen ook de expertise van een andere commissie wordt ingeroepen. De input die gevraagd wordt, gebeurt op basis van de andere expertise van de leden. Wanneer men bijvoorbeeld (een lid van) de archiefcommissie vraagt voor een bijkomend advies, verwacht men niet dat de commissie (of het lid) een bepaald project volgens de criteria van het Archiefdecreet zal beoordelen, maar wel 'vanuit een archiefcontext'. De desbetreffende experts geven bij voorkeur enkel schriftelijk advies.

Voor doorstroming van projecten van een beoordelingscommissie naar een andere wordt gekeken naar de finaliteit. Indien het gaat om basiswerking musea, dan hoort het bij de museumprojecten thuis (niet alleen bij de commissie, ook bij het budget). Indien het gaat om (een voorbereidend traject) van een samenwerkingsverband van niet-erkende musea en het project voldoet aan de criteria van ontwikkelingsgerichte projecten, dan hoort het daar.

Evaluatie inhoudelijke aspecten van de werking van de advies- en beoordelingscommissies

De inhoudelijke werking van de advies- en beoordelingscommissies (o.a. de interpretatie van en de omgang met de criteria) wordt per commissie geëvalueerd. Aangezien de beoordelingscommissies voor de instellingen van de Vlaamse overheid slechts eenmalig bijeenkwamen, zijn er uit de werking geen bijkomende inhoudelijke aspecten te destilleren.

Voorafgaand aan de bespreking per commissie, wenst de adviescommissie te wijzen op enkele aspecten die binnen de verschillende commissies aan bod kwamen:

- Het commissiewerk brengt een zware administratieve last met zich mee. Het aantal te beoordelen dossiers wordt steeds groter, en de dossiers op zich omvangrijker. De commissie stelt enkele mogelijke oplossingen voor:
- Momenteel liggen de twee beoordelingsmomenten (projecten 1e jaarhelft enerzijds, en projecten 2e jaarhelft anderzijds) zeer dicht bij elkaar: januari-februari, en april-mei. De beoordeling van de aanvragen voor de 1e jaarhelft zou reeds kunnen gebeuren in het najaar van het jaar voordien. Dit betekent dat de dossiers ook vroeger moeten ingediend worden (vb. 1 november i.p.v. 15 november), en dat de sector beter moet plannen. Op die manier zouden de twee beoordelingsmomenten, en de werklust beter gespreid zijn.
- De commissie stelt voor de ingediende dossiers nog beter te stroomlijnen. Dit gebeurt gedeeltelijk door het opleggen van het formulier, maar sommige indieners voegen er dan nog een aantal bijlagen bij, waardoor het geheel soms onoverzichtelijk wordt. Deze stroomlijning kan bijvoorbeeld gebeuren door het opleggen van een maximum aantal lijnen per onderdeel, en het beperken tot het formulier. De bijlagen dienen dan ter info

voor de administratie (vb. de oprichtingsstatuten van een vzw), en worden niet aan de commissie bezorgd. Op die manier worden de indieners verplicht hun vraag kort en bondig te formuleren, en het project kort en specifiek te beschrijven.

- Ook de plaatsbezoeken bij een erkenningsaanvraag van een museum, voor een overkoepelend samenwerkingsverband of een erfgoedconvenant betekenen een zware belasting voor commissieleden. Niet enkel de voorbereiding, maar ook het plaatsbezoek zelf, en de verslaggeving achteraf, vragen veel tijd.
- De commissie wenst te wijzen op de trage besluitvorming in 2005. Hieromtrent stuurde de voorzitter van de adviescommissie cultureel erfgoed Manfred Sellink, in naam van alle voorzitters in januari 2006 een brief naar de minister. De volledige brief bevindt zich in bijlage, hier alvast een uittreksel:

“De adviescommissie vindt het zonder meer terecht dat u van subsidieaanvragers verlangt dat zij werken conform de regelgeving en zich houden aan vooropgestelde deadlines en timing van de procedures. Omgekeerd is het de taak van de commissies, de administratie en uw kabinet om de aanvragen binnen vastgestelde termijnen en met respect voor de inhoud van de projecten te adviseren en voor te leggen aan de minister ter besluitvorming. Met enige klem zouden wij u willen vragen om in samenspraak met de bevoegde commissies en de administratie te bekijken op welke manier de procedure en de besluitvorming zo bespoedigd kan worden dat een beslissing gecommuniceerd is naar de aanvrager voor de beoogde ingangsdatum,(...).

Namens de commissie en de voorzitters wil ik benadrukken dat wij ons volledig realiseren dat het hier een tijdrovende en ingewikkelde materie betreft, die niet altijd makkelijk te combineren zal zijn met de dynamiek van uw andere beleidsdomeinen. Wij constateren bovendien dat niet alleen het aantal vragen sterk toeneemt, maar dat ook de kwaliteit en de professionaliteit van de aanvragen steeds hoger wordt – wat evenwichtige beslissingen en duidelijke keuzes niet gemakkelijker maakt. Anderzijds kunt u de dynamiek en dadendrang die spreken uit alle aanvragen zien als een ronduit positief gevolg van uw beleid en uw initiatieven om de erfgoedsector continu in beweging te houden. Het zou bijzonder spijtig zijn dat als een onbedoeld neveneffect van deze dynamiek en van de nog immer groeiende budgetten voor de cultuursector, verschillende projecten niet of slechts gedeeltelijk kunnen worden uitgevoerd.

Vanzelfsprekend staan wij open voor een ontmoeting met u en uw kabinet om dit verder te bespreken en gezamenlijk te zoeken naar de beste oplossing. Wellicht is het een mooi onderwerp voor het overleg dat wij zoals afgesproken halfjaarlijks met u zouden hebben.”

Bij het finaliseren van dit verslag was er nog geen reactie van de minister dan wel zijn kabinet voorhanden.

Adviescommissie cultureel erfgoed

De adviescommissie besprak in 2005 in totaal 1 aanvraag voor subsidiëring van een overkoepelend samenwerkingsverband met landelijk relevante expertise, en 18 aanvragen voor subsidiëring van een internationaal project. Het vertrekpunt voor beide soorten dossiers werd gedefinieerd door de criteria die in het Erfgoeddecreet gelden. Specifiek voor internationale projecten kwam de commissie op basis van deze criteria, de aanvragen, en de gevoerde discussies, tot een eigen visie op deze projecten. Na het eerste werkingsjaar trachtte ze een

antwoord te formuleren op de vraag: 'Wat kan een Vlaams beleid voor internationale cultureel-erfgoedprojecten betekenen?'

Om tot dit antwoord te komen, komt de ontleding van de aanvragen in het kader van de geldende criteria aan bod.

Landschap van internationale projecten: visie van de commissie

De commissie acht een aantal aspecten van belang in het uitwerken van een 'internationaal project'. Op die manier definieert ze haar interpretatie van de criteria zoals ze vooropgesteld worden in het Erfgoeddecreet, en worden bijkomende aandachtspunten geformuleerd.

Bevordering van internationale samenwerking, uitwisseling en expertise

Cultureel-erfgoedactoren van Vlaanderen moeten veelvuldig in contact kunnen zijn met buitenlandse collega's zodat er een intense wisselwerking is in de dagelijkse werking met andere landen en culturen.

Internationale netwerken, overlegplatformen of andere samenwerkingsinitiatieven, zij het algemeen, zij het specifiek, spelen daarom een belangrijke rol in internationale uitwisseling, wederzijdse beïnvloeding en bevruchting. Zowel uitwisseling tussen experts, als voor bredere groepen, heeft haar impact / effect. Kennisuitwisseling moet op een toegankelijke manier gebeuren, met een duidelijke meerwaarde voor alle betrokken partijen.

De wisselwerking kan vele vormen aannemen: kennis van elkaars aanpak, methoden, technieken en denkbeelden, de wil om het eigen werk te confronteren in een andere context, voor een ander publiek, de samenwerking in vormen van coproducties.

Internationale belang van het project of van de partners binnen hun werkerrein

Het project moet enerzijds een duidelijk aanwijsbaar internationaal belang hebben, en anderzijds een duidelijke relevantie voor Vlaanderen inhouden. De link tussen de twee is onmisbaar.

De internationale dimensie en het internationale belang komen er op neer dat men niet louter 'importeert' uit het buitenland, of 'exporteert' naar het buitenland, maar dat het project duidelijke keuzes inhoudt, en dat er een duidelijke visie achter zit.

De relevantie (return) voor Vlaanderen bevindt zich op verschillende vlakken:

- Uitstraling van Vlaanderen (kennis over en uitstraling van Vlaanderen en het erfgoed dat in Vlaanderen aanwezig is)
- Return voor Vlaanderen
- Participatie vanuit Vlaanderen: betrokkenheid van Vlaamse partners
- Internationale cultuurbeleving van de bevolking in Vlaanderen
- Kennisuitwisseling en –deling in Vlaanderen en ten voordele van Vlaamse instellingen.

Inhoudelijke kwaliteit van het project

De erfgoedfactor in het project moet voldoende duidelijk zijn. Het project moet een duidelijke focus leggen op het erfgoed en historische aspecten. Het concept moet daarom duidelijk uitgewerkt worden. Het project op zich moet een duidelijke omkadering hebben, en goed ingebed zijn in de werking van de betrokkenen.

Een project kan bijvoorbeeld een kernopdracht omvatten (vb. een tentoonstelling), belangrijk is dan dat er voldoende oog is voor omkadering. Met omkaderende activiteiten (lezingen, workshops, symposia) worden ook andere mensen bereikt, en wordt de boodschap of het verhaal op een andere manier verteld, waardoor de impact groter wordt. De finaliteit ligt dan niet enkel bij de kernactiviteit, maar ook bij kennisdeling.

De reikwijdte moet ook voldoende groot zijn. Individuele initiatieven zonder meerwaarde voor het erfgoed dat in Vlaanderen aanwezig is, de Vlaamse erfgoedsector of de uitstraling van Vlaanderen en het Vlaamse erfgoed, komen niet in aanmerking.

Samenwerking met andere culturele actoren in binnen- en buitenland

De samenwerking die plaatsvindt bij de projecten, betreft niet enkel actoren in het buitenland, maar ook in Vlaanderen, bijvoorbeeld met partners die een gelijkaardige werking of een gelijkaardige collectie hebben. Ook samenwerking of afstemming met de betrokken steunpunten is een must.

De inbreng van de Vlaamse partners moet duidelijk zijn (en niet enkel op financieel vlak). Als een buitenlandse instelling een aanvraag indient, en er geen samenwerking is met Vlaamse partners (terwijl er wel mogelijkheden zijn), kunnen hier vragen bij gesteld worden. Gezamenlijke aanvragen van binnenlandse en buitenlandse instellingen worden positiever onthaald.

Geografische spreiding

De volgende landen of regio's gelden als prioritair : Zuid-Afrika, Marokko, China, Nederland en de Franse Gemeenschap.

Langetermijndenken

Wanneer men een (internationaal) project initieert, is het van belang rekening te houden met de zelfredzaamheid na drie jaar (=maximum subsidiëring). Uit de inbreng van de partners en de verschillende verantwoordelijkheden in samenwerkingsverbanden moet duidelijk blijken welke levensvatbaarheid het initiatief heeft na 3 jaar.

Slotbedenkingen

Tijdens het bespreken van de verschillende aanvragen, ontstond gaandeweg een consensus over welke projecten volgens de commissie passen binnen het kader van de 'internationale projecten cultureel erfgoed', en welke er minder in passen. Ook kwamen andere subsidiekanalen, en -mogelijkheden aan bod. Op basis van deze verschillende aspecten, wenst de commissie enkele slotbedenkingen te formuleren.

Ten eerste betreft het projecten waarvan de commissie vindt dat ze niet thuishoren in de filosofie van de internationale projecten. Hier gaat het bijvoorbeeld om:

- projecten zonder omkadering (vb. een pure restauratie)

- projecten waarbij men vraagt voor een tussenkomst in de reisonkosten
- projecten die eigenlijk thuishoren binnen de reguliere werking van de aanvrager
- zuiver wetenschappelijke projecten zonder duidelijke en aantoonbare relatie met erfgoedinstellingen en intrinsiek belang voor het cultureel-erfgoedveld (hiervoor zijn andere kanalen: FWO,...)
- projecten ter versterking van de basisfunctie (in het geval dat de aanvrager een erkend museum is)
- projecten in het kader van culturele samenwerkingsakkoorden (de uitvoering van de samenwerkingsakkoorden verloopt via een andere logica dan die van subsidiëring van aparte projecten).

Een volgende bedenking betreft andere subsidiekanalen. Projecten die niet thuishoren in de filosofie van de internationale projecten kunnen best andere kanalen zoeken. Zo zijn er bijvoorbeeld subsidiemogelijkheden bij het FWO, de Koning Boudewijnstichting, de provincies, punctuele tussenkomsten (reisonkosten, zie voetnoot 4) en subsidiemogelijkheden binnen andere regelingen en decreten van de Vlaamse overheid. Het verdient aanbeveling dat er een jaarlijks te updaten inventarisatie komt van subsidiekanalen die internationale projecten in de meest brede zin kunnen ondersteunen.

Verder houdt men in de bespreking van subsidieaanvragen best rekening met het feit of het project reeds ondersteuning vanuit het buitenland ontvangt. Voor Europese projecten met partners uit verschillende landen mag Vlaanderen niet achterblijven. Dit wil niet zeggen dan men zulke projecten vanzelfsprekend moet subsidiëren, de inhoud primeert nog steeds, maar de financiële ondersteuning vanuit verschillende landen moet voldoende aandacht krijgen.

Ten slotte vraagt de commissie aan de overheid op basis van voorgaande bedenkingen en formuleringen aandacht voor volgende aspecten:

- Er is nood aan een globale houding m.b.t. Vlaams-Nederlandse financiering (vb. Codart, dit internationale netwerk kan enkel voortwerken indien er structurele financiële ondersteuning van beide landen komt).
- Er is nood aan een integraal evenementenbeleid. Voor bepaalde internationale tentoonstellingen worden subsidies aangevraagd binnen dit luik van het Erfgoeddecreet, terwijl zulke tentoonstellingen soms deel uitmaken van een groter evenement, waarbinnen in principe middelen voorzien zijn. Hierover is de duidelijkheid, en de transparantie tussen de verschillende beleidsdomeinen niet voldoende.
- De commissie vraagt om een duidelijke communicatie naar verschillende actoren (vb. culturele attachés), om hen op de mogelijkheden te wijzen van deze subsidieregeling. Er komen weinig aanvragen binnen, de visie en het langetermijndenken in de aanvragen zijn niet altijd voldoende uitgewerkt, en hierin ziet de commissie graag een verandering komen. Er komen ook in verhouding weinig aanvragen uit het buitenland, en in principe zou hiervoor ruimte moeten zijn. Wanneer verschillende actoren beter op de hoogte zijn, kunnen er ook meer samenwerkingsinitiatieven opgezet worden die binnen de lijnen van het internationaal cultuurbeleid van de Vlaamse Gemeenschap passen.

Daarnaast werden reeds een aantal aandachtspunten besproken tijdens het overleg met het kabinet op 22/6/2005:

- beleidsprioriteiten (input van de verschillende beoordelingscommissies)
- aandacht voor infrastructuurproblematiek depots (reeds onderzoek gebeurd, nu nood aan concrete initiatieven, ook van belang binnen een complementair cultureel-erfgoedbeleid)
- aandacht voor opleidingen (structurele samenwerking met universiteiten, zowel op gebied van onderzoek als opleidingen die meer bij praktijk aansluiten)
- aantal specifieke punten m.b.t. bewaarbibliotheken (nood aan beleidskader, nood aan strategie voor de bewaring van documentair erfgoed, voldoende aandacht besteden aan problematiek van de decentrale depots)
- financiering, meerjarenbegroting (nood aan structurele financiering voor de cultureel-erfgoedsector: groeiemodel van aantal erkenningen, erfgoedconvenants, professionalisering van de sector, groei van aantal aanvragen, verhoging van de kwaliteit van de aanvragen; nood aan aandacht in de meerjarenbegroting voor beslissende momenten in de toekomst)
- erkenningsronde 2008 musea.

Beoordelingscommissie musea

In 2005 behandelde de beoordelingscommissie zowel aanvragen voor projectsubsidies ten gunste van erkende musea, als aanvragen voor erkenning. Daarnaast werden bijkomende adviezen geformuleerd voor aanvragen voor projectsubsidies voor ontwikkelingsgerichte projecten en een advies over een internationaal project.

Uit de behandeling van de dossiers wenst de beoordelingscommissie de aandacht te vestigen op de volgende beleidsmatige thema's:

Kerkelijk erfgoed

Het religieuze erfgoed heeft nood aan een globale aanpak. De problematiek rond het kerkelijke en religieuze patrimonium (in situ) is zeer groot. Zoals in musea worden ook hier zeer rijke en waardevolle collecties bewaard en beheerd. Een ondersteunende en dienstverlenende organisatie als het CRKC neemt hier een belangrijke taak. De beoordelingscommissie vraagt een oplossing voor de structurele subsidiëring van deze koepelfunctie.

Vanuit samenwerking met andere actoren zoals het KADOC, de erfgoedcellen en de musea kan een kaart van het kerkelijke erfgoed en de noden worden opgesteld. Een afsprakennota tussen alle overheden en organisaties die zich bekommeren om het kerkelijk erfgoed moet dit masterplan vervolledigen.

Documentatiecentra

In Vlaanderen zijn de (kunsthistorische) studie- en documentatiecentra verspreid en versnipperd over diverse musea en (universitaire) instellingen, dit in tegenstelling tot andere Europese landen. Op dit ogenblik worden deze centra via diverse projectsubsidies gefinancierd. Er is nood aan een structurele uibouw met een geëigende regelgeving en financiële ondersteuning. Dit geldt eveneens voor de bewaarbibliotheken.

Monothematische collecties/musea

De uitbouw van een monothematisch museum /collectie en de hiermee samenhangende problematiek heeft nood aan een goede oplossing. Het is aangewezen dat de collecties/musea worden ingebed in een groter geheel, bijv. via samenwerkingsverbanden of als een soort 'satellietmuseum' van een bestaand museum.

Beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed

In 2005 behandelde de beoordelingscommissie zowel aanvragen voor projectsubsidies voor ontwikkelingsgerichte projecten cultureel erfgoed en cultuurhistorische tentoonstellingen als aanvragen voor het sluiten van een erfgoedconvenant 2006-2008.

Tijdens de bespreking van de verschillende subsidieaanvragen voor projecten cultureel erfgoed en cultuurhistorische tentoonstellingen kwamen een aantal vragen/discussiepunten aan bod. De beoordelingscommissie wil deze in de toekomst verder inhoudelijk bespreken m.b.t. een standpuntbepaling, maar wenst deze nu al naar voren te schuiven als aandachtspunten:

- De problematiek van het kerkelijk erfgoed behoeft meer aandacht. Kerken bewaren en beheren zeer waardevolle collectie, maar hiervoor zijn nog geen structurele vormen van ondersteuning voorzien. De commissie wijst op het belang van CRKC, en vraagt een structurele oplossing voor de ondersteuning van de koepelwerking die deze organisatie op zich neemt. Ook binnen de erfgoedcellen komt deze problematiek vaak aan bod, zij kunnen meewerken aan een oplossing op langere termijn.
- In welke mate is het nodig om in een klein gebied als Vlaanderen een reizende tentoonstelling te organiseren? Dit zorgt voor een hoge kostprijs, en men kan vragen welke afweging van kosten en baten er gemaakt wordt. Deze kwestie is sterk afhankelijk van de vooropgestelde doelgroep.
- In welke mate behoort het organiseren van tentoonstelling tot de reguliere werking van een museum? M.a.w. in welke mate kan een museum bijkomende projectsubsidies aanvragen voor dit initiatief?
- Wat valt onder de reguliere werking van universiteiten? In welke mate dient men vanuit cultureel erfgoed subsidies te voorzien voor de productie van cultuurhistorische tentoonstellingen, die het resultaat zijn van wetenschappelijk onderzoek (terwijl onderzoek één van de kerntaken van een universiteit is)?
- M.b.t. de interpretatie van de criteria: wat verstaat men onder voorbeeldwerking, zowel op inhoudelijk als op conceptueel vlak, en hoe dient men dit concreet in te vullen? Hoe moet de keuze van de doelgroep voor het project / de tentoonstelling beoordeeld worden?
- Er is een verschil tussen papieren publicaties en webpublicaties: welke oplossing biedt het grootste bereik, en welke oplossing is het goedkoopst? Welke argumenten dienen sterker door te wegen in de beoordeling?
- Wanneer de aanvrager aangeeft dat er partners zijn die zich mee engageren in het project, in welke mate volstaat dan een verklaringen op papier? Hoe dient dit engagement, de eigenlijke bijdrage, gecontroleerd te worden?

- De commissie wenst de aandacht te vestigen op meerjarige projecten. Het is belangrijk om reeds bij de eerste fase mee te geven als de volgende fase(n) op basis van het ingediende dossier niet voldoet(n) aan de criteria.

Daarnaast werden adviezen geformuleerd over de beleidsplannen erfgoedconvenants voor de periode 2005-2008. Minstens een commissielid neemt deel aan het bezoek ter plaatse aan de aanvrager die een erfgoedconvenant wil sluiten met de Vlaamse Gemeenschap. Het commissielid maakt een inhoudelijk verslag van het bezoek naast het verslag van de administratie.

Er werd een werkwijze afgesproken om de beleidsplannen inhoudelijk te toetsen aan de respectievelijke erfgoedconvenants. De inhoudelijke analyse werd voorbereid door twee leden van de beoordelingscommissie die een gezamenlijk schriftelijk inhoudelijk advies opmaken.

De werking van een erfgoedconvenant goed evalueren is belangrijk. De beoordelingscommissie wenst op te merken dat ook in de toekomst voldoende aandacht wordt besteed aan zowel een inhoudelijke als financiële evaluatie. De beoordelingscommissie merkt op dat gelijkaardige projecten op verschillende manieren worden uitgewerkt.

De beoordelingscommissie wil op de hoogte gehouden worden van de werking van de erfgoedcellen.

Ze wil dat bij de opmaak van actieplannen en jaarverslagen duidelijk wordt aangegeven hoe en op welke wijze de erfgoedcel betrokken wordt bij de projecten. Een concretere omschrijving bij aanvang van het project, met aangeven van randvoorwaarden, in te zetten middelen (logistiek, personeel, financieel) en tijdsinvestering, moet ervoor zorgen dat het erfgoedconvenant op een realistische wijze kan worden uitgevoerd.

Beoordelingscommissie archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken

In 2005 behandelde de beoordelingscommissie zowel aanvragen voor projectsubsidies voor culturele ontsluiting en archivalische ontsluiting d.m.v. ICT, als dat ze bijkomende adviezen gaf voor aanvragen voor projectsubsidie, ingediend op het Erfgoeddecreet.

Bij de beoordeling van de projectaanvragen heeft de beoordelingscommissie Archieven volgende bedenkingen of aanbevelingen meegegeven:

- Niet elk project kan structureel ingebed worden. De commissie stelt zich dan ook vragen bij de beperking van de duur tot maximaal drie opeenvolgende subsidiejaren voor bepaalde grootschalige projecten;
- De commissie wenste geen beleidsprioriteiten mee te geven vermits er al prioriteiten worden gesteld via het Archiefdecreet (culturele ontsluiting en archivalische ontsluiting via ICT);
- De commissie betreurt het gebrek aan de definiëring en uitbouw van een middenveld in de archiefsector. In de ontwikkeling van een middenveld zouden de provincies een grotere rol kunnen spelen naar het model van de museumconsulenten.

Daarnaast werd een advies geformuleerd inzake de bepaling van de culturele thema's voor de nieuwe beleidsperiode (2008-2012) (vergadering van 31 mei 2005).

De culturele thema's zijn een jong gegeven. De meeste instellingen die momenteel op basis van een cultureel thema gesubsidieerd worden, komen nu pas op kruissnelheid. De commissie is het er dan ook over eens dat de huidige thema's best gecontinueerd worden. Het voorstel van de administratie om een opsplitsing te maken tussen instellingen die een subsidie ontvangen voor hun werking als instelling en anderzijds de subsidiëring van een instelling voor een specifieke (koepel)functie als 'cultureel thema-archief', vindt ze een goede piste. Wel dient vermeden te worden dat deze laatste instellingen deze middelen gebruiken ter versterking van hun basiswerking. De gestelde eisen zullen in verhouding moeten staan met het beschikbare budget. De commissie is het eens dat er over gewaakt moet worden dat het veld niet verder versnipperd raakt. Zij pleit dan ook voor "grotere structuren" en/of het stimuleren van samenwerkingsverbanden.

Instellingen die op basis van een cultureel thema gesubsidieerd worden dienen de rol van expertisecentra te vervullen, waarbij ze hun kennis ter beschikking stellen van het ganse veld. Elk cultureel thema zit in een andere ontwikkelingsfase en de noden in het veld kunnen dan ook verschillend zijn.

Toch komt de commissie tot de conclusie dat er heel wat gemeenschappelijke taken kunnen afgebakend worden:

- begeleiding van creatie/ontstaan van archief. De cultureel thema-archieven moeten expertise ontwikkelen die nuttig is om de desbetreffende sectoren vanaf de creatie van archief te begeleiden (bijvoorbeeld architecten). In dit kader is de problematiek van automatisering ook zeer belangrijk. Vele scheppers van archief werken immers digitaal maar er is nog onvoldoende expertise met betrekking tot de gepaste archivering van dit digitaal geboren materiaal;
- collectiebeleid: hiermee bedoelt men niét de bewaarfunctie (van archiefbestanden) maar wel het in kaart brengen van het collectiebeleid van de desbetreffende actoren in de sector en het ontwikkelen van een visie op een collectiebeleid van deze (deel)sector;
- in kaart brengen/bevorderen van inventarisatie van archiefbestanden;
- opstellen van richtlijnen met betrekking tot bewaren en vernietigen;
- bevorderen van expertise inzake permanente bewaring;
- bevorderen van publieksgerichte ontsluiting. De klemtoon moet niet liggen op het zelf organiseren van deze ontsluiting maar wel op het stimuleren van initiatieven in de sector.

Deze taken kunnen voor het grootste deel op alle "culturele thema's" toegepast worden maar vereisen uiteraard voor ieder cultureel thema een op maat geschreven uitwerking.

De commissie is het erover eens dat de huidige thema's gecontinueerd dienen te worden. De werking van sommige nieuwe instellingen komt nu op kruissnelheid. Wel zal er enige bijsturing nodig zijn naar de volgende beleidsperiode. Er zal duidelijker gecommuniceerd moeten worden wat van de invulling van de culturele thema's verwacht wordt. De beleidsplannen (die deel uitmaken van de aanvraag voor subsidiëring) kunnen dan in dat kader geëvalueerd worden.

Andere thema's die volgens de commissie bepaald kunnen worden zijn 'het oude boek' en digitalisering. Dit laatste thema overstijgt echter de archiefsector.

**Bijlage bij jaarverslag advies- en
beoordelingscommissies cultureel
erfgoed 2005: algemene informatie en
werking**

Inleiding

Het Erfgoeddecreet en de verschillende uitvoerings- en ministeriële besluiten voorzien volgende adviesorganen (opgericht in 2004 en 2005) (art. 43-44):

- Adviescommissie cultureel erfgoed
- Beoordelingscommissie musea
- Beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed
- Beoordelingscommissie archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken
- Beoordelingscommissies instellingen van de Vlaamse overheid
- Beoordelingscommissie Kasteel van Gaasbeek
- Beoordelingscommissie MuHKA
- Beoordelingscommissie KMSKA.

Volgens art. 46 van het Erfgoeddecreet leggen de beoordelingscommissies en de adviescommissie elk jaar een verslag met de evaluatie van hun werking voor aan de Vlaamse Regering.

Dit document geeft een overzicht van de werking van deze commissies tijdens het jaar 2005:

- Algemene informatie
- Legistiek kader
- Samenstelling commissie
- Secretariaat
- Website
- Werking
- Opdrachten
- Vergaderingen
- Behandelde dossiers en werkwijze beoordeling
- Andere werkzaamheden

Algemene Informatie

Legistiek Kader

- Decreet van 7 mei 2004 houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel-erfgoedbeleid (BS 9/7/2004)
- Besluit van de Vlaamse Regering van 25 juni 2004 ter uitvoering van het decreet van 7 mei 2004 houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel-erfgoedbeleid, voor wat betreft de erfgoedconvenants en de advisering (BS 3/9/2004)
- Besluit van de Vlaamse Regering van 14 januari 2005 ter uitvoering van het decreet van 7 mei 2004 houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel-erfgoedbeleid, voor wat betreft de musea, de cultureel-erfgoedpublicaties en de projecten cultureel erfgoed (BS 12/5/2005)
- Ministerieel besluit tot benoeming van de leden van de beoordelingscommissie musea, de beoordelingscommissie archieven, bewaarbibliotheken en documentatiecentra, de beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed en de adviescommissie cultureel erfgoed (13/9/2004)
- Ministerieel besluit tot benoeming van de leden van de beoordelingscommissie Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen en de beoordelingscommissie Museum voor Hedendaagse Kunst Antwerpen (15/4/2005).

Samenstelling Commissies

Adviescommissie Cultureel Erfgoed

De adviescommissie wordt samengesteld uit deskundigen uit de verschillende onderdelen van het beleidsveld. De beoordelingscommissies zijn vertegenwoordigd in de adviescommissie. Vanaf 10 september 2004 was de adviescommissie als volgt samengesteld: Manfred Sellink (voorzitter), Andrea De Kegel (ondervoorzitter), Eric Antonis, Piet De Gryse, Bert De Munck, Martine De Reu, Christine De Weerd, Fons Dierickx, Anne Milkers, An Renard, Wim Van der Elst en Tina Vanhoye.

De samenstelling is in 2005 niet gewijzigd.

Beoordelingscommissie Musea

Vanaf 10 september 2004 was de beoordelingscommissie als volgt samengesteld: Piet De Gryse (voorzitter), Els Van der Elst (ondervoorzitter), Francis Bierinckx, Min De Meersman, Leo De Ren, Veerle Leysen, Adriaan Linters, Jan Raymaekers, Manfred Sellink, Steven Thielemans, Veronique Vandekerchove.

Francis Bierinckx was lid t.e.m. 10/12/2005, en werd vanaf dan vervangen door Anna Geukens.

Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed

Vanaf 10 september 2004 was de beoordelingscommissie als volgt samengesteld: Christine De Weerd (voorzitter), Karel Hermans (ondervoorzitter), Annemie Adriaenssens, Werner Adriaenssens, Annick Boesmans, Stefaan Decrock, Elsje Janssen, Frederik Leen, Annelies Lieten, Anneke Lippens, Peter Scholliers, Elke Verdurmen.

De samenstelling is in 2005 niet gewijzigd.

Beoordelingscommissie Archieven, Documentatiecentra en Bewaarbibliotheken

Vanaf 10 september 2004 was de beoordelingscommissie als volgt samengesteld: Juul Verhelst (voorzitter), An Renard (ondervoorzitter), Michel Apers, Bart De Keyser, Patricia Quintens, Frank Scheelings, Inge Schoups, Ludo Vandamme, Jan Van Goethem, Isabelle Verheire, Michel Vermote.

Michel Apers werd na zijn overlijden vervangen door Yasmina Boudia (vanaf 13/12/2005).

Beoordelingscommissie Instellingen van de Vlaamse Overheid

De beoordelingscommissie Kasteel van Gaasbeek bestond uit de reguliere Beoordelingscommissie Musea (zie b.), aangevuld met drie binnenlandse experts: Veronique van Caloen, Linda Van Santvoort en Peter Scholliers.

De beoordelingscommissie MuHKA werd op 15 april 2005 opgericht, en bestond uit leden van de betrokken reguliere beoordelingscommissie musea en drie buitenlandse experts. De commissie werd onder meer aangevuld met experts uit de beoordelingscommissie beeldende kunst en de beoordelingscommissie audiovisuele kunsten. De voorzitter van de adviescommissie is, in uitvoering van artikel 44 van het Erfgoeddecreet, voorzitter van de beoordelingscommissie MuHKA.

De commissie was als volgt samengesteld: de heer Manfred Sellink, voorzitter, de heer Leo De Ren, mevrouw Veerle Leysen, mevrouw Els Van der Elst, mevrouw Hilde De Visscher, de heer Chris Dercon, mevrouw Maria Hlavajova, de heer Erik Martens, de heer Jaques Morrens, de heer Jan Mot, de heer Francis Smets, de heer Lex Ter Braak.

De beoordelingscommissie KMSKA werd op 15 april 2005 opgericht en bestond uit leden van de betrokken reguliere beoordelingscommissie musea en drie buitenlandse experts. De commissie werd daarenboven aangevuld met experts uit het brede museumveld. De voorzitter van de adviescommissie is, in uitvoering van artikel 44 van het Erfgoeddecreet, voorzitter van de beoordelingscommissie KMSKA.

De commissie was als volgt samengesteld: de heer Manfred Sellink, voorzitter, de heer Jan Raeymaekers, de heer Steven Thielemans, mevrouw Els Van der Elst, de heer Guido De Brabander, de heer Leo De Ren, mevrouw Emilie Gordenker, de heer Konrad Renger, de heer Alexander Van Grevenstein.

Secretariaat

Het secretariaat van de advies- en beoordelingscommissies wordt waargenomen door de afdeling Beeldende Kunst en Musea van de administratie Cultuur van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De taken van het secretariaat zijn veelvuldig: coördineren van werkzaamheden, voorbereiden van de vergaderingen, verslaggeving en alle bijhorende administratieve taken.

Website

Informatie over de samenstelling en de taken van de advies- en beoordelingscommissies is te vinden op de website van het team cultureel erfgoed: www.wvc.vlaanderen.be/erfgoed

Werking Advies- En Beoordelingscommissies

De werking varieert van commissie tot commissie, afhankelijk van het takenpakket. We overlopen per commissie volgende items:

- Opdrachten
- Behandelde dossiers en werkwijze beoordeling
- Andere werkzaamheden (plaatsbezoeken e.a.).

Opdrachten

Adviescommissie Cultureel Erfgoed

De opdracht van de Adviescommissie Cultureel Erfgoed is drieledig:

- waken over een kwaliteitsvolle organisatie van de interne werking van de beoordelingscommissies en daartoe de visie, de methodiek en de evaluatie van de kwaliteitsbeoordeling ontwikkelen
- formuleren van beleidsgericht advies op basis van de kwaliteitsbeoordeling in de beoordelingscommissies van het beleidsveld
- kwaliteitsbeoordeling van transversale dossiers voorzover die niet worden behandeld door een beoordelingscommissie.

De eerste taak wordt uitgevoerd op basis van de verslaggeving uit de verschillende beoordelingscommissies, en op basis van bespreking van de werking van de commissies tijdens vergaderingen van de adviescommissie.

De tweede taak behelst het detecteren van specifieke items met een beleidsgericht karakter uit de kwaliteitsbeoordeling in het beleidsveld. Hiervoor werd met de minister en het kabinet afgesproken dat er een halfjaarlijks overleg zou plaatsvinden.

De derde taak houdt in dat de adviescommissie een kwalitatief, inhoudelijk advies formuleert over de aanvragen voor de internationale projecten en de aanvragen voor overkoepelende

samenwerkingsverbanden, zoals bedoeld in hoofdstuk I (afdeling 3) en hoofdstuk IV (afdeling 3) van het Erfgoeddecreet.

Beoordelingscommissie Musea

De beoordelingscommissie heeft de volgende opdracht:

- het formuleren van een kwalitatief, inhoudelijk advies over erkennings- en subsidiedossiers, ingediend door musea, zoals bedoeld in hoofdstuk I en IV van het Erfgoeddecreet.

Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed

De beoordelingscommissie heeft de volgende opdrachten:

- formuleren van een gemotiveerd advies met rangorde op basis van de inhoud en kwaliteit van de aanvraagdossiers inzake erfgoedconvenants zoals bedoeld in hoofdstuk II van het Erfgoeddecreet
- formuleren van een gemotiveerd advies op basis van de inhoud en de kwaliteit van de subsidiedossiers inzake projecten cultureel erfgoed zoals bedoeld in hoofdstuk IV van het Erfgoeddecreet.

Beoordelingscommissie Archieven, Documentatiecentra en Bewaarbibliotheken

De beoordelingscommissie archieven, bewaarbibliotheken en documentatiecentra formuleert een kwalitatief, inhoudelijk advies over subsidiedossiers inzake archieven, bewaarbibliotheken en documentatiecentra.

Beoordelingscommissie Instellingen van de Vlaamse Overheid

De beoordelingscommissie Kasteel van Gaasbeek formuleert een inhoudelijk advies aan de minister over de werking van het Kasteel van Gaasbeek en onderzoekt of de inhoud en de werking van het kasteel voldoen aan de erkenningsvoorwaarden zodat het door de Vlaamse Regering gelijkgesteld kan worden met een erkend museum. Het advies komt tot stand d.m.v. het doornemen van de beleidsdocumenten (beleidsplan) en een plaatsbezoek.

De beoordelingscommissie MuHKA geeft haar advies over het beleidsplan van de instelling, ingediend ter voorbereiding van de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en het MuHKA en onderzoekt of de inhoud en de werking van het museum voldoen aan de erkenningsvoorwaarden zodat het museum door de Vlaamse Regering gelijkgesteld kan worden met een erkend museum. Dit advies komt tot stand d.m.v. het doornemen van de beleidsdocumenten (beleidsplan) en een plaatsbezoek.

De beoordelingscommissie KMSKA formuleert een inhoudelijk advies aan de minister over de werking van het KMSKA en onderzoekt of de inhoud en de werking van het museum voldoen aan de erkenningsvoorwaarden zodat het museum door de Vlaamse Regering gelijkgesteld kan worden met een erkend museum. Het advies komt tot stand d.m.v. het doornemen van de beleidsdocumenten (beleidsplan) en een plaatsbezoek.

Vergaderingen

Adviescommissie Cultureel Erfgoed

De adviescommissie vergaderde vier keer in 2005, de agendapunten worden hier kort samengevat.

24/2/2005

werkwijze voor de kwaliteitsbeoordeling van de beoordelingscommissies, toespraak minister van Cultuur, discussie, afspraken doorstroming dossiers.

20/4/2005

advisering samenwerkingsverband Packed + samenhangende projectdossiers, advisering internationale projecten (8 dossiers), beleidsaccenten cultureel erfgoed 2006 (musea, archieven, projecten ontsluiting cultureel erfgoed), criteria publicaties.

22/6/2005

beoordeling internationale projecten (7 dossiers), advisering steunpunten: CBV en VCV, voorbereiding overleg kabinet (werking beoordelingscommissies), overleg kabinet: bespreking beleidsprioriteiten, aandacht voor infrastructuurproblematiek depots, aandacht voor opleidingen, aantal specifieke punten m.b.t. bewaarbibliotheken, financiering/ meerjarenbegroting, erkenningsronde 2008 musea.

5/10/2005

werking beoordelingscommissies (verslagen vergaderingen), subsidiedossiers (stand van zaken 1e en 2e ronde internationale projecten, beleidsprioriteiten, beoordeling nieuwe aanvragen internationaal (1 dossier)), jaarverslag 2005 (landschapstekst internationale projecten en werkingsverslagen BC's), werking steunpunten.

Beoordelingscommissie Musea

De commissie vergaderde vijf keer in 2005, de agendapunten worden hier kort samengevat.

28/01/2005

beoordeling / advisering erkenningaanvragen Museum George Grard, Museum Felix De Boeck, Sportmuseum; beoordeling / advisering projectaanvraag internationaal.

18/03/2005

beoordeling projectaanvragen erkende musea - eerste jaarhelft 2005.

29/04/2005

beoordeling / advisering erkenningaanvraag Bruggemuseum.

27/05/2005

overleg met de verschillende actoren uit het veld i.v.m. voorstel 'beleidsaccenten 2006-2010' vertegenwoordigers van Culturele Biografie Vlaanderen, Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten, provinciale museumconsulenten en Vlaamse Museumvereniging.

24/06/2005

beoordeling projectaanvragen erkende musea – tweede jaarhelft 2005.

Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed

De commissie vergaderde vijf keer in 2005, de agendapunten worden hier kort samengevat.

17/03/2005

beoordeling projecten cultureel erfgoed 2005 eerste jaarronde - ontwikkelingsgerichte projecten.

12/04/2005

beoordeling projecten cultureel erfgoed 2005 eerste jaarronde - cultuurhistorische tentoonstellingen en beoordeling aanvragen voor het sluiten van een erfgoedconvenant.

16/06/2005

advies over de eindrapporten van het laatste jaar van de experimentele erfgoedconvenants, beoordeling beleidsplannen erfgoedconvenants en beoordeling projecten cultureel erfgoed 2005 tweede jaarronde - cultuurhistorische tentoonstellingen.

23/06/2005

beoordeling projecten cultureel erfgoed 2005 tweede jaarronde - cultuurhistorische tentoonstellingen vervolg en beoordeling projecten cultureel erfgoed 2005 tweede jaarronde – ontwikkelingsgerichte projecten.

08/09/2005

beoordeling beleidsplannen erfgoedconvenants en toelichting en overleg met Annemie Rossenbacker (CBV) en Björn Rzöska (VCV) i.v.m. de begeleiding en beoordeling van intentienota's, beleidsplannen en de inbreng van de beide steunpunten in de resultaatsgebieden op Vlaams en interstedelijk niveau.

Beoordelingscommissie Archieven, Documentatiecentra en Bewaarbibliotheken

De commissie vergaderde vier keer in 2005, de agendapunten worden hier kort samengevat.

02/03/2005

voorstelling door het Vlaams Centrum voor Volkscultuur en Culturele Biografie Vlaanderen van hun activiteiten met betrekking tot de ADB-sector.

12/04/2005

beoordeling projecten Archiefdecreet 2005 tweede jaarronde.

31/05/2005

bespreking en advies met betrekking tot de culturele thema's volgende beleidsperiode.

20/12/2005

beoordeling projecten Archiefdecreet 2006 eerste jaarronde.

Beoordelingscommissie Instellingen van de Vlaamse Overheid

De beoordelingscommissie Kasteel van Gaasbeek kwam samen op 29/04/2005. Tijdens deze bijeenkomst vond zowel het plaatsbezoek aan het Kasteel van Gaasbeek, als de beoordeling en advisering van de beleidsnota 'Kasteel van Gaasbeek' plaats.

De beoordelingscommissie MuHKA kwam samen op 20 en 21 april 2005. Op 20 april vond het plaatsbezoek plaats, en op 21 april formuleerde de commissie haar advies.

De beoordelingscommissie KMSKA kwam samen op 3 en 4 juni 2005. Op 3 juni vond het plaatsbezoek plaats, op 4 juni formuleerde de commissie haar advies.

Behandelde dossiers en werkwijze beoordeling

Wegens de inwerkingtreding van het Erfgoeddecreet in 2005, was dit nog een overgangsjaar. De adviescommissie cultureel erfgoed, de beoordelingscommissie musea en de beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed behandelden tijdens het werkingsjaar 2005 de aanvragen voor projectsubsidies voor projecten tijdens de 1e en 2e jaarhelft van 2005.

Wegens een andere timing in het Archiefdecreet (vroegere indiendata), beoordeelde de beoordelingscommissie ADB in 2005 aanvragen voor projectsubsidies 2e jaarhelft 2005 en 1e jaarhelft 2006. De aanvragen voor projecten 1e jaarhelft 2005 werden reeds in 2004 behandeld.

Men werkt momenteel aan een betere afstemming van de twee decreten, zodat de beoordeling van de projecten in de toekomst meer gelijklopend kan plaatsvinden.

Adviescommissie Cultureel Erfgoed

De adviescommissie behandelde in 2005 19 dossiers:

- 18 subsidieaanvragen voor internationale projecten in het kader van het Erfgoeddecreet;
- 1 aanvraag voor een overkoepelend samenwerkingsverband met een landelijk relevante expertise binnen 1 of meerdere basisfuncties of aspecten van de museumwerking.

De commissie formuleert op basis van een bespreking van de criteria, een positief of negatief advies. Dit advies wordt voldoende beargumenteerd, zodat de aanvrager rekening kan houden met de inhoudelijke argumenten van de commissie.

Aangezien de aanvragen voor internationale projecten niet in grote hoeveelheden ingediend worden, acht de adviescommissie het niet opportuun een rangorde op te stellen.

Beoordelingscommissie Musea

De commissie behandelde in totaal 106 dossiers:

- 89 aanvragen voor projectsubsidies ten gunste van erkende musea;
- 12 bijkomende adviezen voor aanvragen voor projectsubsidies voor ontwikkelingsgerichte projecten;
- 1 bijkomend advies over een internationaal project

- vier erkenningaanvragen (Museum George Grard, Museum Felix De Boeck, Sportmuseum, Bruggemuseum).

De beoordelingscommissie geeft elk dossier, bij het beoordelen en het adviseren een quotering, nl.: A, B, C of D. Deze quoteringen betekenen:

- A: uitstekend, prioritair project. Dit kan niet worden uitgesteld.
- B: goed project, niet prioritair. Dit kan worden uitgesteld.
- C: goed project. Maar, dit is een slecht of zwak dossier (en kan na herwerken ervan opnieuw ingediend worden).
- D: project wordt te licht bevonden. Het wordt afgewezen en zou best niet meer worden ingediend.

Om de projecten onderling beter te kunnen evalueren en adviseren worden de projecten per beleidsaccent behandeld. Telkens wordt ook een rangorde van de projecten opgesteld (op basis van de quotering).

Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed

De commissie behandelde in totaal 108 dossiers:

- 67 aanvragen voor projectsubsidies voor ontwikkelingsgerichte projecten cultureel erfgoed;
- 27 aanvragen voor projectsubsidies voor cultuurhistorische tentoonstellingen;
- 3 aanvragen voor het sluiten van een erfgoedconvenant voor de periode 2006-2008.
- 11 adviezen over de beleidsplannen erfgoedconvenants voor de periode 2005-2008.

De positieve adviezen voor projectsubsidies krijgen een A, B of C quotering van de beoordelingscommissie.

A wil zeggen: kwaliteitsvol project dat voldoende beantwoordt aan de criteria en dat grote meerwaarde betekent voor de sector. De beoordelingscommissie wenst dan ook dat deze projecten prioritair worden uitgevoerd.

B wil zeggen: kwaliteitsvol project dat beantwoordt aan de meeste criteria maar waarvan de meerwaarde voor de sector niet voldoende is om prioritair te worden uitgevoerd.

C wil zeggen: projecten die net voldoende beantwoorden aan de criteria om positief beoordeeld te worden. Deze projecten zijn niet prioritair.

Beoordelingscommissie Archieven, Documentatiecentra en Bewaarbibliotheken

De beoordelingscommissie behandelde in totaal 37 dossiers:

- 25 aanvragen voor projectsubsidies binnen het Archiefdecreet (culturele ontsluiting en archivalische ontsluiting);
- 12 bijkomende adviezen voor aanvragen voor projectsubsidie, ingediend op het

Erfgoeddecreet;

- advies inzake de bepaling van de culturele thema's voor de nieuwe beleidsperiode (2008-2012)

De commissie werkt met een rangorde van criteria. Op een totale score van 100 telt de inhoud voor 60, de methodologie voor 30 en het budget voor 10 punten mee. Een project dient wel op alle drie de onderdelen minimum de helft te scoren, anders wordt het niet weerhouden. De commissieleden ontvangen samen met de dossiers van de administratie een evaluatierooster per dossier. Zij vullen dit rooster in (met individuele scores per onderdeel), en bezorgen dit voorafgaand aan de vergadering, aan de administratie. De gegeven scores zijn een richtlijn voor de bespreking van de dossiers en kunnen bijgesteld worden tijdens de vergadering. Van de (eventueel bijgestuurde) scores wordt het gemiddelde berekend en dit cijfer wordt gebruikt om de positief beoordeelde projecten in een rangorde te plaatsen. Vermits de negatief beoordeelde projecten niet in een rangorde geplaatst worden, worden deze scores niet in het verslag vermeld indien het negatief advies in consensus werd bereikt. Wanneer een project positief wordt beoordeeld, worden de scores wel in het verslag opgenomen. Het dossier wordt getoetst aan alle criteria en in het advies wordt meegegeven aan welke criteria er voldaan wordt en aan welke niet.

Beoordelingscommissie Instellingen van de Vlaamse Overheid

De drie beoordelingscommissies voor de Instellingen van de Vlaamse overheid brachten elk een advies uit over de respectievelijke beleidsplannen van de drie instellingen.

Andere werkzaamheden

Adviescommissie Cultureel Erfgoed

Naast de dossierbehandeling van de internationale projecten en de overkoepelende samenwerkingsverbanden, kwamen ook andere, meer beleidsmatige punten aan bod: beleidsprioriteiten 2006 – 2010, werking steunpunten, overleg met de minister, ...

Er vond een plaatsbezoek plaats i.h.k.v. de aanvraag voor een overkoepelend samenwerkingsverband, nl. op 31/3/2005 bij Packed vzw.

Leden van verschillende commissies waren aanwezig, alsook Dirk De Wit van IBK/IAK (als externe expert):

- Adviescommissie Cultureel Erfgoed: Martine De Reu en Anne Milkers.
- Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed: Elsje Janssens en Werner Adriaenssens.
- Beoordelingscommissie Audiovisuele Kunsten: Erik Martens.

Beoordelingscommissie Musea

Leden van de beoordelingscommissie musea legden in 2005 volgende plaatsbezoeken af:

erkenningaanvraag 2005:**09/03/2005**

Bruggemuseum – Jan Raymaekers, Veronique Vandekerchove

erkenningaanvragen 2006:**07/11/2005**

Wielermuseum, Roeselare – Jan Raymaekers, Manfred Sellink

18/11/2005

Papiermolen, Alseberg – Leo De Ren, Jan Raymaekers

18/11/2005

Raveelmuseum, Zulte / Machelen aan de Leie – Manfred Sellink, Steven Thielemans, Anna Geukens als experte

28/11/2005

Karrenmuseum, Essen – Adriaan Linters, Veerle Leysen

23/11/2005

Nationaal Tabaksmuseum, Wervik - Adriaan Linters, Piet De Gryse

29/11/2005

Stedelijke Musea, Harelbeke – Adriaan Linters

30/11/2005

Stedelijke Musea, Hoogstraten – Veerle Leysen, Veronique Vandekerchove

02/12/2005

Oude Kaasmakerij, Passendale – Veronique Vandekerchove

16/11/2005

Talbothouse, Poperinge – Piet De Gryse, Manfred Sellink

09/11/2005

Stedelijk Museum, Aarschot – Steven Thielemans, Min De Meersman

Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed

Leden van de beoordelingscommissie legden in 2005 volgende plaatsbezoeken af in het kader van aanvragen tot het afsluiten van een erfgoedconvenant:

- 09/03/2005 Comeet – Stefaan Decrock
- 10/03/2005 Turnhout - Annelies Lieten & Anneke Lippens
- 15/03/2005 Sint-Truiden – Karel Hermans

Verder namen Elsje Janssens en Werner Adriaenssens deel aan het plaatsbezoek aan Packed op 31/3.

Beoordelingscommissie Archieven, Documentatiecentra en Bewaarbibliotheken

De beoordelingscommissie legde geen plaatsbezoeken af.

Beoordelingscommissie Instellingen van de Vlaamse Overheid

De drie beoordelingscommissies voor de Instellingen van de Vlaamse overheid legden elk een plaatsbezoek af in de respectievelijke instellingen.

Voor de beoordelingscommissie Kasteel van Gaasbeek vond dit plaats op 29/4, voor de beoordelingscommissie MuHKA op 20/4, en voor de beoordelingscommissie KMSKA op 3/6.